

Kodanský proces

(vývoj v rokoch 2002-2010)

Spracovali: Dagmar Jelínková, Juraj Vantuch

Bratislava, ReferNet Slovakia 2011

Obsah

1. Úvod	3
2. Čo je kodanský proces a čo mu predchádzalo	3
2.1 Európska rada v Lisabone.....	4
2.2 Správa pre Európsku radu v Štokholme 2001	4
2.3 Správa pre Európsku radu v Barcelone 2002.....	5
2.4 Otvorená metóda koordinácie	6
2.5 Vzdelávanie a odborná príprava 2010	7
2.6 Memorandum ČŽV a ďalšie aktivity.....	7
2.7 Bruggská iniciatíva	8
3. Kodanská deklarácia	9
3.1 Priority Kodanskej deklarácie	10
3.2 Princípy spolupráce.....	11
3.3 Podpora implementácie	11
3.4 Spoločná priebežná správa 2004	12
3.5 Kroky k Maastrichtu.....	14
4. Maastrichtské komuniké	15
4.1 Priority Maastrichtského komuniké	16
4.2 Revízia lisabonského procesu.....	17
4.3 Spoločná priebežná správa 2006	20
4.4 Kroky k Helsinkám	21
5. Helsinské komuniké	23
5.1 Revidované priority kodanského procesu v Helsinskom komuniké.....	24
5.2 Obnovená lisabonská stratégia.....	27
5.3 Ročné hodnotenie lisabonskej stratégie.....	29
5.4 Flexibilita	31
5.5 Spoločná priebežná správa 2008	34
5.6 Kroky k Bordeaux.....	36
6. Bordeauxske komuniké	37
6.1 Revidované priority kodanského procesu v Bordeauxskom komuniké	39
6.2 Obnovená lisabonská stratégia – cyklus 2008-2010	41
6.3 Ročné hodnotenie lisabonskej stratégie – cyklus 2008-2010	43
6.4 Príprava novej európskej stratégie pre zamestnanosť a rast – Európa 2020	45
6.5 Nový rámec európskej spolupráce v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy – ET 2020 ...	48
6.6 Spoločná priebežná správa 2010	52
6.7 Kroky k Bruggám	54
7. Bruggské komuniké	56
7.1 Globálna vízia, strategické a krátkodobé ciele a zásady riadenia kodanského procesu....	57
8. Nástroje a princípy	60
8.1 Europass - Jednotný rámec pre transparentnosť kvalifikácií a kompetencií.....	60
8.2 Európsky kvalifikačný rámec.....	61
8.3 Európsky systém kreditov pre OVP	66
8.4 Spoločný rámec pre zabezpečenie kvality	71
8.5 Celoživotné poradenstvo	76
8.6 Identifikácia a validácia neformálneho/informálneho vzdelávania sa	79
8.7 Rozvoj sektorových kvalifikácií a kompetencií	81
8.8 Predvídanie potrieb zručností	82
8.9 Profesionálny rozvoj učiteľov a školiteľov.....	83
8.10 Európska dimenzia	86
9. Meranie pokroku	88
9.1 Vývoj ukazovateľov a benchmarkov – 1. fáza.....	88
9.2 Benchmarky	89
9.3 Ukazovatele 2003 - 2006	90
9.4 Vývoj ukazovateľov a benchmarkov – 2. fáza.....	91
9.5 Nové ukazovatele.....	93
9.6 Výročné správy	94
10. Zhrnutie	95
11. Glosár	101

1. Úvod

Predložený materiál mapuje vývoj európskej spolupráce v oblasti odborného vzdelávania a prípravy (OVP) známej pod názvom **kodanský proces**. Naším prvoradým cieľom bolo zhromaždiť dostupné dokumenty, ktoré sú výstupmi prác odborníkov a výsledkom politických dohôd prijatých na európskej úrovni a prostredníctvom nich predstaviť priority, princípy a nástroje spolupráce v OVP na európskej úrovni. Materiál je koncipovaný tak, aby sa v ňom mohli dopĺňať nové informácie reflektujúce ďalší vývoj kodanského procesu.

Náš pohľad je pohľadom z úrovne Európskej únie, preto sme sa zamerali len na dokumenty, ktoré vznikli na európskej úrovni, a nemapujeme dokumenty (okrem niektorých národných správ), ktoré boli vypracované na úrovni štátov zapojených so kodanského procesu, vrátane Slovenska.

Materiál tvoria dva základné prvky. Prvým prvkom je sprievodný vysvetľujúci text. Druhým prvkom sú odkazy na webové stránky, na ktorých sú k dispozícii konkrétne dostupné dokumenty. To umožňuje pracovať s originálnymi zdrojmi. Zároveň sa tým vytvorí priestor pre odborníkov, predstaviteľov decíznej sféry, pracovníkov prakticky pôsobiacich v oblasti OVP pre ďalšiu analýzu kodanského procesu. Webové stránky sa otvoria nastavením kurzoru na odkaz (napr. názov dokumentu), stlačením tlačidla Ctrl a kliknutím na ľavé tlačidlo myši.

Dokumenty sú uvádzané v angličtine a tam, kde sú k dispozícii, aj v slovenčine. Druhý prípad sa týka najmä tých dokumentov, ktoré vznikli po vstupe Slovenska do Európskej únie v roku 2004. Vzhľadom na to, že pri niektorých termínoch nie sú preklady do slovenčiny ustálené, chceli by sme upozorniť, že v slovenských verziách môžu byť uvedené rôzne preklady toho istého anglického termínu (napr. common – jednotný, spoločný, competences – kompetencie, spôsobilosti, schopnosti, zručnosti, sectoral – sektorový, odvetvový, national – národný, vnútroštátny, references – referencie, meradlá, referenčné normy, review – revízia, preskúmanie, benchmarks - referenčné hodnoty, referenčné kritériá, referenčné ukazovatele).

V samostatnom glosári uvádzame vysvetlenie niektorých základných pojmov kodanského procesu a stručnú charakteristiku hlavných európskych inštitúcií.

2. Čo je kodanský proces a čo mu predchádzalo

Kodanský proces môžeme charakterizovať ako **príspevok odborného vzdelávania a prípravy (OVP) k výzvam identifikovaným v lisabonskej stratégii**. Názov sa odvíja od stretnutia 29.-30. novembra 2002 v Kodani, na ktorom sa ministri zodpovední za odborné vzdelávanie v členských štátoch EÚ, kandidátskych krajinách, krajinách Európskej zóny voľného obchodu (EZVO) a Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP), európski sociálni partneri a Európska komisia dohodli na prioritách a stratégiách pre zlepšenie výkonnosti, kvality a príťažlivosti OVP a schválili dokument známy pod názvom **Kodanská deklarácia**.

Ak však chceme pochopiť súvislosť medzi kodanským procesom a všeobecne politikou Európskej únie v oblasti vzdelávania, musíme sa vrátiť o pár rokov dozadu na začiatok lisabonského procesu (nazývaného aj lisabonská stratégia,

resp. lisabonská agenda), odštartovaný závermi, ktoré prijala Európska rada na svojom zasadnutí v marci 2000 v Lisabone.

2.1 Európska rada v Lisabone

Európska rada na svojom zasadnutí 23.-24. marca 2000 v Lisabone prijala závery, v ktorých si EÚ stanovila „nový strategický cieľ pre ďalšie desaťročie: stať sa najkonkurencieschopnejšou a najdynamickejšou znalostnou ekonomikou na svete schopnou udržateľného hospodárskeho rastu s väčším počtom a lepšími pracovnými miestami a väčšou sociálnou súdržnosťou“. Závery obsahovali rámcovo i ciele pre oblasť vzdelávania a odbornej prípravy.

Tu však treba pripomenúť, že Európska únia **nemá „spoločnú vzdelávaciu politiku“**. Podľa pôvodných článkov 149 a 150 zmluvy o založení Európskeho spoločenstva (anglicky Treaty establishing the European Community, pozri dvojjazyčné [konsolidované znenie zmluvy z roku 2002](#)), v súčasnosti článkov 165 a 166 (pozri [konsolidované znenie z roku 2010](#), anglicky [consolidated version 2010](#)) obsah a organizácia vzdelávania a odbornej prípravy spadajú do kompetencie vlád členských krajín. Neuplatňujú sa tu tzv. „tvrdé legislatívne nástroje“, ktorými sú smernice alebo nariadenia. Európska dimenzia vychádza zo spolupráce, konzultácií, šírenia príkladov dobrej praxe. Výsledkami sú biele knihy, deklarácie, spoločné definovanie cieľov, odporúčania.

„Lisabonská“ Európska rada v záveroch vyzvala Radu Európskej únie (ďalej Rada) na „všeobecné zamyslenie sa nad konkrétnymi budúcimi cieľmi vzdelávacích systémov, zamerané na veci spoločného záujmu a spoločné priority pri rešpektovaní národných odlišností ... a na predloženie širšej správy na jarné zasadnutie Európskej rady v roku 2001“ (pozri body 25 až 27 záverov).

Zdroj:

Presidency Conclusions: Lisbon European Council 23 and 24 March 2000

2.2 Správa pre Európsku radu v Štokholme 2001

V predchádzajúcej časti sme hovorili o tom, že Európska rada v marci 2000 v Lisabone žiadala predložiť správu o konkrétnych budúcich cieľoch vzdelávacích systémov (anglicky report on the concrete future objectives of education systems). Rada (vzdelávanie) schválila túto správu na základe návrhu, ktorý vypracovala Komisia za príspevku členských štátov, 12. februára 2001.

Správa je prvým dokumentom, v ktorom je stanovený celkový koherentný prístup k národným politikám v oblasti politiky vzdelávania v kontexte EÚ, a to na základe troch cieľov:

1. zlepšenie kvality a efektívnosti systémov vzdelávania a odbornej prípravy v Európskej únii,
2. sprístupnenie celoživotného vzdelávania pre každého,
3. otvorenie systémov vzdelávania a odbornej prípravy ostatnému svetu.

Zdroj:

Report from the Commission. The concrete future objectives of education systems

Správa o konkrétnych budúcich cieľoch bola predložená na jarné zasadnutie Európskej rady 23. a 24. marca 2001 v Štokholme. Európska rada správu prijala no zároveň vyzvala Radu a Komisiu, aby na jarné zasadnutie Európskej rady v roku 2002 predložili ďalšiu správu, ktorá by obsahovala podrobný pracovný program ďalších krokov na dosiahnutie cieľov systémov vzdelávania a odbornej prípravy, vrátane hodnotenia v dosahovaní cieľov (pozri body 10 a 11 záverov).

Zdroj:

Presidency Conclusions: Stockholm European Council 23 and 24 March 2001

2.3 Správa pre Európsku radu v Barcelone 2002

Rada a Komisia prijali podrobný pracovný program o rok neskôr, 14. februára 2002, pod názvom **Podrobný pracovný program ďalších krokov na dosiahnutie cieľov systémov vzdelávania a odbornej prípravy v Európe** (anglicky **Detailed work programme on the follow-up of the objectives of Education and training systems in Europe**).

Zdroj:

Detailed work programme on the follow-up of the objectives of Education and training systems in Europe

Program vytýčil tieto 3 strategické ciele a 13 konkrétnych cieľov súvisiacich so strategickými cieľmi:

1. Zlepšenie kvality a efektívnosti systémov vzdelávania a odbornej prípravy v EÚ

- 1.1. Zlepšenie vzdelávania a odbornej prípravy učiteľov a školiteľov
- 1.2. Rozvoj zručností pre znalostnú spoločnosť
- 1.3. Zabezpečenie prístupu k IKT pre všetkých
- 1.4. Zvýšenie prijímania na vedecké a technické smery štúdia
- 1.5. Najlepšie využívanie zdrojov

2. Uľahčovanie prístupu k systémom vzdelávania a odbornej prípravy pre všetkých

- 2.1. Otvorenie vzdelávacieho prostredia
- 2.2. Zatraktívnenie vzdelávania sa
- 2.3. Podpora aktívneho občianstva, rovnosti príležitostí a sociálnej kohézie

3. Otvorenie systémov vzdelávania a odbornej prípravy širšiemu svetu

- 3.1. Posilnenie väzieb s pracovným životom, výskumom a spoločnosťou v širšom zmysle
- 3.2. Rozvoj podnikateľského ducha
- 3.3. Zlepšenie vyučovania cudzích jazykov
- 3.4. Zvýšenie mobility a výmen
- 3.5. Posilnenie európskej spolupráce

Podrobný pracovný program prijala Európska rada na svojom zasadnutí 15. a 16. marca 2002 v Barcelone, pričom vytýčila **cieľ, aby sa systémy vzdelávania a odbornej prípravy v Európe stali svetovým meradlom kvality do roku 2010**. Zároveň vyzvala Radu a Komisiu, aby predložili správu o implementácii podrobného pracovného programu na jarné zasadnutie Európskej rady v roku 2004 (pozri bod 43 záverov).

Zdroj:

Presidency Conclusions: Barcelona European Council 15 and 16 March 2002

2.4 Otvorená metóda koordinácie

Čo sa týka implementácie podrobného pracovného programu ďalších krokov na dosiahnutie cieľov systémov vzdelávania a odbornej prípravy v Európe, je dôležité spomenúť, že mala byť uskutočňovaná tzv. otvorenou metódou koordinácie (táto metóda sa uvádza už v záveroch „Lisabonskej“ rady z marca 2000.)

Otvorená metóda koordinácie (anglicky **open method of coordination**) poskytuje nový rámec spolupráce pre členské štáty, ktorý má viesť ku konvergencii národných politík a dosahovaniu spoločne vytýčených cieľov, pričom sa rešpektuje rozpis kompetencií ustanovených v zmluvách. Táto metóda je založená na spoločnej identifikácii a definovaní cieľov, ktoré sa majú dosiahnuť, na spoločnom definovaní nástrojov – ukazovateľov a benchmarkov, ktoré umožnia členským štátom zistiť, kde sa nachádzajú a aký urobili pokrok pri dosahovaní cieľov v porovnaní s ostatnými krajinami, a na využití nástrojov na porovnávanie, ktoré umožnia stimulovať inováciu a kvalitu vzdelávacích programov, napr. diseminácia „dobrej praxe“, pilotné projekty atď. Otvorená metóda koordinácie zahŕňa aj periodické monitorovanie, hodnotenie a vzájomné porovnávanie (peer review).

2.5 Vzdelávanie a odborná príprava 2010

Prijatím podrobného programu ďalších krokov na dosiahnutie cieľov systémov vzdelávania a odbornej prípravy v Európe bol ustanovený nový strategický a koherentný rámec Spoločenstva pre oblasť vzdelávania a odbornej prípravy známy pod názvom **Vzdelávanie a odborná príprava 2010** (anglicky **Education and Training 2010**).

Ako budeme vidieť ďalej, raz za dva roky Rada a Komisia predkladajú spoločnú priebežnú správu o pokroku v plnení pracovného programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010 na jarné zasadnutie Európskej rady. Okrem toho Komisia pripravuje aj správy o pokroku v plnení lisabonských cieľov v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy na základe ukazovateľov a benchmarkov (pozri kapitolu Meranie pokroku).

2.6 Memorandum CŽV a ďalšie aktivity

Z hľadiska vzniku kodanského procesu musíme ešte spomenúť niektoré kľúčové momenty z rokov 2000 až 2002, ktoré sa uskutočnili v kontexte lisabonského procesu.

V júli 2001 Európsky parlament a Rada schválili odporúčanie o mobilite v rámci Spoločenstva pre študentov, osoby zúčastňujúce sa na odbornej príprave, dobrovoľníkov, učiteľov a školiteľov.

Zdroj:

Recommendation of the European Parliament and the Council of 10 July 2001 on mobility within the Community for students, persons undergoing training, volunteers, teachers and trainers

V októbri 2000 Európska komisia predložila pracovný dokument **Memorandum o celoživotnom vzdelávaní sa**. V nasledujúcich mesiacoch prebiehal k dokumentu konzultačný proces v členských a kandidátskych krajinách. Bol prvým konzultačným procesom v rámci lisabonskej stratégie v oblasti vzdelávania.

Zdroje:

Memorandum on Lifelong Learning

Memorandum o celoživotnom vzdelávaní sa

V rámci konzultačného procesu boli predložené odpovede krajín v podobe národných správ, správy Európskeho strediska pre rozvoj odborného vzdelávania a prípravy (Cedefop) a Európskej vzdelávacej nadácie (ETF) obsahujúce analýzu odpovedí, ako aj reakcie európskych sociálnych partnerov, Európskeho parlamentu atď. K dispozícii je aj **Národná správa o realizácii konzultačného procesu k memorandu o celoživotnom učení** za Slovenskú republiku v slovenčine.

Výstupom konzultačného procesu bol dokument, ktorý prijala Komisia v novembri 2001 pod názvom **Uskutočnenie európskeho priestoru celoživotného vzdelávania** (anglicky **Making a European area for lifelong learning a reality**).

Zdroj:

Communication from the Commission. Making a European area for lifelong learning a reality

Problematika odborného vzdelávania bola reflektovaná i v záveroch zasadnutia v Barcelone v marci 2002, v ktorých Európska rada vyzvala, aby sa podnikli ďalšie aktivity aj v oblasti odborného vzdelávania týkajúce sa zavedenia nástrojov na zabezpečenie transparentnosti diplomov a kvalifikácií, ktoré by mali byť podobné ako v bolonskom procese, a aktivity týkajúce sa užšej európskej spolupráce. Ďalej Európska rada vyzvala i na prijatie uznesenia o celoživotnom vzdelávaní. (Pozri body 44 a 45 záverov)

V priebehu roka 2002 Rada postupne schválila uznesenie o zručnostiach a mobilite (v júni 2002) a uznesenie o celoživotnom vzdelávaní (v júli 2002). V nich vyzvala Komisiu na podporu, v úzkej spolupráci s Radou a členskými štátmi, zvýšenej spolupráce v otázkach transparentnosti a zabezpečenia kvality na vypracovanie rámca pre uznávanie kvalifikácií, budovania na výsledkoch bolonského procesu a podporovania podobných aktivít v oblasti odborného vzdelávania.

Zdroje:

Council Resolution of 3 June 2002 on skills and mobility

Council Resolution of 27 June 2002 on lifelong learning

2.7 Bruggská iniciatíva

V októbri 2001 sa v belgickom meste **Bruggy** stretli generálni riaditelia ministerstiev zodpovedných za odborné vzdelávanie. Zo stretnutia vzišla iniciatíva o vytvorení spoločnej vízie o tom, ako sa odborné vzdelávanie má zmeniť a zlepšiť, ak sa majú dosiahnuť lisabonské ciele. Iniciatíva bola nazvaná podľa miesta konania stretnutia ako „**bruggská iniciatíva**“, niekedy nazývaná aj „bruggský proces“.

V roku 2002 sa vyvíjali i aktivity v rámci bruggskej iniciatívy. Uskutočnilo sa niekoľko konferencií:

- Konferencia o valorizačnej stratégii v programe Leonardo da Vinci, piliere celoživotného vzdelávania, 29.-30. apríla 2002 v Madride
- Konferencia o validácii neformálneho a informálneho vzdelávania sa: Európske skúsenosti a riešenia, 6.-7. mája 2002 v Osle

- Konferencia o európskom prístupe ku kvalite v odbornom vzdelávaní a príprave, 19.-20. septembra 2002 v Helsingore
- Konferencia o úlohe sociálnych partnerov a rozvoji kompetencií a kvalifikácií v Európe, 23.-24. septembra v Bruseli

3. Kodanská deklarácia

V októbri 2002 Rada schválila návrh uznesenia o podpore rozšírenej európskej spolupráce v odbornom vzdelávaní a príprave. Tento dokument bol predložený ako podkladový materiál na stretnutí, ktoré sa konalo v novembri 2002 v Kodani, a stal sa základom pre Kodanskú deklaráciu.

Zdroj:

Draft Council Resolution on the promotion of enhanced European cooperation in vocational education and training

Kodanská deklarácia (anglicky **the Copenhagen declaration**) bola prijatá na stretnutí **29.-30. novembra 2002 v Kodani**, na ktorom sa, ako sme už uviedli, ministri zodpovední za odborné vzdelávanie v členských štátoch EÚ, kandidátskych krajinách, krajinách EZVO a EHP, európski sociálni partneri a Európska komisia dohodli na prioritách a stratégiách pre zlepšenie výkonnosti, kvality a príťažlivosti OVP.

Bruggská iniciatíva, ktorej začiatok sa datuje od stretnutia generálnych riaditeľov pre odborné vzdelávanie v Bruggách v októbri 2001 bola premenovaná na **kodanský proces**.

Zdroje:

The Copenhagen declaration

Kodanská deklarácia

Finálne uznesenie o podpore rozšírenej európskej spolupráce v odbornom vzdelávaní a príprave schválila Rada 19. decembra 2002. Rada v uznesení zároveň žiadala predložiť správu o pokroku v rámci správy o plnení podrobného pracovného programu o ďalších krokoch na dosiahnutie cieľov systémov vzdelávania a odbornej prípravy (t.j. správy o plnení pracovného programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010), o ktorom sme hovorili v predchádzajúcej časti. Správa mala byť vypracovaná pre jarné zasadnutie Európskej rady v roku 2004.

Zdroj:

Council Resolution of 19 December 2002 on the promotion of enhanced European cooperation in vocational education and training

3.1 Priority Kodanskej deklarácie

Kodanská deklarácia vytýčila **priority a stratégie pre zlepšenie výkonnosti, kvality a prítlačivosti odborného vzdelávania a prípravy**. Hlavným cieľom mala byť **podpora vzájomnej dôvery, transparentnosti a uznávania kompetencií a kvalifikácií na zvýšenie mobility a prístupu k celoživotnému vzdelávaniu**.

Kodanská deklarácia identifikovala tieto **priority** rozšírenej európskej spolupráce (keďže ďalej v texte budeme na jednotlivé priority odkazovať, z praktických dôvodov sme ich očíslovali):

1. Európska dimenzia

1.1 Posilnenie európskej dimenzie v odbornom vzdelávaní a príprave s cieľom zlepšiť užšiu spoluprácu, aby sa uľahčila a podporila mobilita, rozvíjala spolupráca medzi inštitúciami, partnerstvami a ďalšie nadnárodné iniciatívy, aby sa vytvoril profil európskeho vzdelávania a odbornej prípravy v medzinárodnom kontexte tak, aby Európa bola uznávaná ako svetový model pre študentov.

2. Transparentnosť, informácie a poradenstvo

2.1 Zvyšovanie prehľadnosti v odbornom vzdelávaní a príprave prostredníctvom implementácie a racionalizácie informačných nástrojov a sietí vrátane integrácie už existujúcich nástrojov, akými sú európske CV, doložky k vysvedčeniam a diplomom, spoločný európsky referenčný rámec pre jazykové schopnosti a EUROPASS do jednotného rámca.

2.2 Posilnenie politík, systémov a praktík, ktoré podporujú informácie, vedenie a poradenstvo v členských štátoch na všetkých úrovniach vzdelávania, odbornej prípravy a zamestnania, zvlášť v otázkach týkajúcich sa prístupu k učeniu, odbornému vzdelávaniu a príprave, prenosu a uznávaniu schopností a kvalifikácií, aby sa podporila pracovná a geografická mobilita občanov v Európe.

3. Uznávanie schopností a kvalifikácií

3.1 Zisťovanie ako možno transparentnosť, porovnateľnosť, prenosnosť a uznávanie schopností a/alebo kvalifikácií medzi rôznymi krajinami a na rôznych úrovniach zlepšiť vývojom referenčných stupňov, spoločných princípov pre udeľovanie certifikátov a spoločných opatrení vrátane systému prenosu kreditov pre odborné vzdelávanie a prípravu.

3.2 Zvyšovanie podpory rozvoja schopností a kvalifikácií posilňovaním spolupráce a koordinácie na sektorových úrovniach, najmä zapojením sociálnych partnerov. Tento prístup ilustrujú niektoré iniciatívy v rámci Spoločenstva, na bilaterálnej i multilaterálnej báze, vrátane tých, ktoré sa v rámci rôznych sektorov zamerali na vzájomné uznávanie kvalifikácií.

3.3 Rozvoj súboru spoločných princípov týkajúcich sa uznávania neformálneho a neinštitucionálneho vzdelávania s cieľom zabezpečenia väčšej kompatibility medzi prístupmi v rôznych krajinách a na rozličných úrovniach.

4. Zabezpečenie kvality

4.1 Podpora spolupráce pri zabezpečení kvality so zvláštnym dôrazom na výmenu modelov a metód ako aj spoločných kritérií a princípov pre zabezpečenie kvality v odbornom vzdelávaní a príprave.

4.2 Venovanie pozornosti vzdelávacím potrebám učiteľov a školiteľov v rámci všetkých foriem odborného vzdelávania a prípravy.

3.2 Princípy spolupráce

Kodanská deklarácia ďalej stanovila i princípy, z ktorých má byť zvýšená spolupráca v oblasti OVP vychádzať:

- spolupráca by mala byť založená na cieľoch, ktoré budú sledované do roku 2010 v súlade s podrobným pracovným programom (Vzdelávanie a odborná príprava 2010),
- **opatrenia by mali byť dobrovoľné** a rozvíjané v rámci spolupráce „zdola-nahor“,
- iniciatívy musia byť zamerané na potreby občanov a užívateľov,
- spolupráca by mala integrovať a zapájať členské štáty, Komisiu, kandidátske krajiny, krajiny EZVO – EHP a sociálnych partnerov.

3.3 Podpora implementácie

Kodanská koordinačná skupina

V nadväznosti na kodanskú deklaráciu bola vytvorená **Kodanská koordinačná skupina** (anglicky **Copenhagen Coordination Group**), ktorej predsedala Komisia a členovia boli zložení zo zástupcov členských štátov, kandidátskych krajín, krajín EZVO-EHP a sociálnych partnerov. Na koordinácii práce tejto skupiny sa zúčastňovali aj **generálni riaditelia pre odborné vzdelávanie a prípravu** (anglicky **Directors General for vocational training (DGV)**) a **Poradný výbor pre odborné vzdelávanie a prípravu** (anglicky **Advisory Committee for Vocational Training (ACVT)**).

Technické pracovné skupiny

V súlade s počiatočným zameraním procesu na jednotný rámec pre transparentnosť, prenos kreditov v OVP a zabezpečenie kvality, stanovených v deklarácii, boli ustanovené **tri** technické pracovné skupiny:

- Technická pracovná skupina na vyvinutie jednotného rámca pre transparentnosť kvalifikácií a kompetencií (súvisiaca s prioritou 2.1)

- Technická pracovná skupina na vyvinutie európskeho systému na prenos kreditov v OVP (súvisiaca s prioritou 3.1)
- Technická pracovná skupina na riešenie otázok zabezpečenia kvality v OVP (súvisiaca s prioritou 4.1)

Organizácia následných aktivít súvisiacich s ďalšími prioritami (2.2, 3.3, 4.2) bola zabezpečovaná v rámci pracovných skupín, ktoré boli ustanovené na riešenie cieľov podrobného pracovného programu (Vzdelávanie a odborná príprava 2010). Anglicky boli tieto skupiny často označované ako objective groups.

Virtuálne komunity

Na podporu implementácie kodanského procesu boli zriadené virtuálne komunity zastrešené Európskym strediskom pre rozvoj odborného vzdelávania a prípravy **Cedefop**. Virtuálne komunity sú elektronické platformy vytvorené na uľahčenie komunikácie medzi členmi pracovných skupín na zasielanie informácií, online diskusie a pod. Virtuálne komunity umožňujú členom efektívne pracovať v období medzi jednotlivými stretnutiami. V súčasnosti sú tieto virtuálne komunity otvorené širšiemu okruhu expertov, čím sa podporuje účasť na kodanskom procese „zdola“. Virtuálne komunity sú prístupné na webovej stránke Cedefopu <http://communities.cedefop.europa.eu/cobrand/cb2716/images/About.htm>.

3.4 Spoločná priebežná správa 2004

Ambíciou, naznačenou v Kodanskej deklarácii, sa stala úplná integrácia do podrobného pracovného programu ďalších krokov na dosiahnutie cieľov systémov vzdelávania a odbornej prípravy (Vzdelávanie a odborná príprava 2010). Vzhľadom na tento integrovaný prístup a na základe uznesenia Rady z decembra 2002 mala byť správa o naplňaní priorít vytýčených v Kodanskej deklarácii zahrnutá do priebežnej správy Rady a Komisie o plnení podrobného pracovného programu na jarné zasadnutie Európskej rady v roku 2004.

Kodanská koordinačná skupina pripravila v októbri 2003 obsiahlejšiu správu ako svoj príspevok do priebežnej správy.

Zdroj:

Enhanced cooperation in vocational education and training. Stocktaking report of the Copenhagen Coordination Group

Rada a Komisia prijali spoločnú priebežnú správu 26. februára 2004 pod názvom **„Vzdelávanie a odborná príprava 2010“. Úspech lisabonskej stratégie závisí od naliehavých reforiem** (anglicky **“Education & Training 2010“. The success of the Lisbon strategy hinges on urgent reforms**).

Zdroje:

"Education & Training 2010". The success of the Lisbon strategy hinges on urgent reforms

Podkladový materiál Komisie z novembra 2003:

Commission staff working document. Implementation of the "Education & Training 2010" programme

Správa uznala úlohu kodanského procesu pri stimulácii reforiem, podpore celoživotného vzdelávania a rozvoji vzájomnej dôvery medzi členskými štátmi i medzi kľúčovými aktérmi v OVP. V správe boli uvedené i prvé konkrétne výsledky kodanského procesu, ktorými boli:

- vypracovanie návrhu jednotného rámca pre transparentnosť kvalifikácií (nový Europass),
- vyvinutie spoločného rámca na zabezpečenie kvality,
- polozenie základov európskeho systému na prenos kreditov v OVP,
- vypracovanie návrhu spoločných európskych princípov na uznávanie neformálneho a informálneho vzdelávania.

Správa však konštatovala i to, že napriek pokroku v OVP zostávajú rozdiely medzi krajinami v kvalite OVP. Zároveň mnohé sektory čelia nedostatku kvalifikovaných zamestnancov. Veľké úsilie je potrebné vynaložiť na to, aby sa odborné vzdelávanie a príprava stali rovnako príťažlivé pre mladých ľudí ako všeobecné vzdelávanie.

Celkovo priebežná správa požadovala ako prioritnú záležitosť vytvoriť spoločné európske referenčné normy (anglicky references) a princípy a zaviesť ich na národnej úrovni, brať do úvahy národnú situáciu a rešpektovať národné kompetencie. Identifikovala priority reformy v kľúčových oblastiach tak, aby sa európske systémy vzdelávania a odbornej prípravy stali do roku 2010 svetovou referenčnou normou kvality a aby sa celoživotné vzdelávanie pre všetkých stalo realitou. Zahrňuje to efektívnu mobilizáciu potrebných investícií a zameranie sa na rozvoj kľúčových kompetencií občanov v priebehu celého života (napr. učiť sa učiť, inovovať a rozvíjať podnikateľského ducha). V správe bola vyslovená potreba vytvorenia európskeho kvalifikačného rámca a v súvislosti s tým vytvorenia jednotného rámca pre zabezpečenie kvality v OVP, ďalej potreba odstránenia prekážok a aktívna podpora na zvýšenie mobility a konsolidáciu európskej dimenzie vo vzdelávaní.

Správa formulovala i požiadavku na zrýchlenie tempa reforiem a požiadavku, aby sa správa o implementácii pracovného programu Vzdelávanie a odborná výchova 2010 predkladala každé dva roky.

Spoločná priebežná správa bola predložená na zasadnutie Európskej rady v Bruseli 25. a 26. marca 2004. Otázkam vzdelávania bol venovaný bod 39 a otázkam uznávania kvalifikácií bod 41 záverov.

Zdroj:

Presidency conclusions: Brussels European Council 25 and 26 March 2004

Informácie o kodanskom procese sú prístupné na webových stránkach Európskej únie http://ec.europa.eu/education/policies/2010/vocational_en.html

3.5 Kroky k Maastrichtu

Od prijatia Kodanskej deklarácie v novembri 2002 dospela Rada k politickým dohodám (formou uznesení, záverov) a dosiahla konkrétne výsledky vo viacerých oblastiach, týkajúcich sa napr. poradenstva v priebehu života, jednotných európskych princípov na identifikáciu a uznávanie neformálneho a informálneho vzdelávania, ďalej v otázkach zabezpečovania kvality v odbornom vzdelávaní a príprave a o jednotnom rámci pre transparentnosť kvalifikácií a kompetencií Europass. Keďže vývoj nástrojov a princípov kodanského procesu presahuje obdobia jeho míľnikov, ktorými sú dvojročné ministerské stretnutia, venujeme sa im individuálne v samostatnej kapitole.

Vývoj kodanského procesu vychádzal z požiadaviek nastolených v spoločnej priebežnej správe z roku 2004, o ktorej sme hovorili v predchádzajúcej časti. Dôležitým krokom, ktorý ovplyvnil lisabonský a následne aj kodanský proces, bolo vypracovanie tzv. **Kokovej správy z novembra 2004**.

Požiadavku na vytvorenie pracovnej skupiny na vysokej úrovni a na vypracovanie správy vzniesla Európska rada v marci 2004. Správa pracovnej skupiny vedenej Wimom Kokom sa síce nezaoberala vzdelávaním, avšak je mimoriadne dôležitá tým, že priniesla priebežné hodnotenie lisabonského procesu. Správa konštatovala neuspokojivé plnenie lisabonských cieľov, odporučila zamerať sa na konkrétne opatrenia v piatich kľúčových oblastiach a explicitne formulovala viacero kľúčových odporúčaní, ktoré by mali viesť k oživeniu lisabonskej stratégie. Spomedzi nich zdôrazňujeme tieto:

- zamerať sa pri plnení lisabonskej stratégie na rast a zamestnanosť,
- sústrediť sa na monitoring 14 kľúčových ukazovateľov (oproti viac než stovke pôvodných),
- vypracovať do konca roka 2005 v každej členskej krajine „národný plán reforiem“ reflektujúci lisabonskú stratégiu.

Zdroje:

Facing the challenge. The Lisbon strategy for growth and Employment. Report from the High Level Group chaired by Wim Kok

Informácia o Kokovej správe v slovenčine

Ďalším významným dokumentom bola tzv. **Maastrichtská štúdia** (anglicky **Maastricht study**), ktorej vypracovanie si objednala Európska komisia. Správa bola prezentovaná na stretnutí generálnych riaditeľov ministerstiev zodpovedných za odborné vzdelávanie a prípravu v EÚ v Maastrichte v decembri 2004. Obsahovala analýzu vývoja v oblasti OVP a pokrok v plnení lisabonských a kodanských cieľov v 31 európskych krajinách a stanovila úlohy pre ďalší vývoj v oblasti odborného vzdelávania a prípravy. Tieto ktoré boli zohľadnené pri revízii kodanského procesu v uznesení Rady a následne v Maastrichtskom komuniké, ktorému sa budeme bližšie venovať v nasledujúcej časti.

Zdroje:

Úplná Maastrichtská štúdia:

Achieving the Lisbon goal: The contribution of VET

Zhrnutie:

Achieving the Lisbon goal: The contribution of vocational education and training: Executive summary

Syntetizujúca štúdia Cedefopu:

Vocational education and training: key to the future. Lisbon–Copenhagen–Maastricht: mobilising for 2010

Správa za Slovenskú republiku:

Country report: Slovak Republic

4. Maastrichtské komuniké

15. novembra 2004 prijala Rada uznesenie o revízii uznesenia Rady z 19. decembra 2002 o rozšírenej európskej spolupráci v OVP. V uznesení boli zároveň členské štáty a Komisia vyzvané, aby predložili informáciu o pokroku a budúcich aktivitách v rozvoji OVP na národnej úrovni, do ktorých budú zapojení všetci relevantní aktéri. Informácia mala byť súčasťou dvojročnej správy o programe Vzdelávanie a odborná príprava 2010 predkladanej v roku 2006, a to v kontexte implementácie stratégií celoživotného vzdelávania. Podobne ako pri Kodanskej deklarácii, uznesenie sa stalo podkladovým dokumentom na stretnutí v Maastrichte v decembri 2004.

Zdroj:

Draft Conclusions of the Council and the Representatives of the Governments of the Member States meeting within the Council on the Future priorities of enhanced European Cooperation in Vocational Education and Training (VET) (Review of the Council Resolution of 19 December 2002)

14. decembra 2004 sa v holandskom Maastrichte uskutočnilo stretnutie generálnych riaditeľov ministerstiev zodpovedných za odborné vzdelávanie a prípravu z 32 európskych krajín v EÚ. Na stretnutí účastníci ocenili značný pokrok, ktorý sa dosiahol v rámci kodanského procesu, a dohodli sa na posilnení Európskej spolupráce v oblasti OVP v jeho ďalšej fáze. Na záver prijali dokument známy pod názvom **Maastrichtské komuniké o budúcich prioritách rozšírenej európskej spolupráci v odbornom vzdelávaní a príprave (OVP)** (anglicky **Maastricht Communiqué on the Future Priorities of Enhanced European Cooperation in Vocational Education and Training (VET)**), ktorý bol revíziou Kodanskej deklarácie.

Zdroj:

Maastricht communiqué

Dokument v češtine:

Maastrichtské komuniké

4.1 Priority Maastrichtského komuniké

Maastrichtské komuniké stanovilo **priority** zvýšenej európskej spolupráce v oblasti OVP **na európskej**, ale čo je dôležité zdôrazniť, po prvýkrát **aj na národnej úrovni**. Uvádzame ich v skrátenom znení.

Priority na národnej úrovni sú zamerané na posilnenie príspevku systémov OVP, inštitúcií, podnikov a sociálnych partnerov k dosiahnutiu lisabonských cieľov:

- Použitie spoločných nástrojov, meradiel a princípov na podporu reformy a rozvoja systémov a praxe OVP, napr. týkajúcich sa transparentnosti (Europass), poradenstva v priebehu života, zabezpečovania kvality a identifikácie a validácie neformálneho a informálneho vzdelávania.
- Zlepšovanie verejných a (alebo) súkromných investícií do OVP, tiež prostredníctvom partnerstiev medzi verejnými a súkromnými organizáciami a tam, kde je to vhodné, účinkami daňových a príspevkových systémov na stimuláciu odbornej prípravy, tak ako to bolo odporučené na zasadnutí Európskej rady v Lisabone.
- Využitie Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja na podporu rozvoja OVP.
- Ďalší rozvoj systémov OVP tak, aby uspokojovali potreby ľudí alebo skupín ohrozených vylúčením z trhu práce alebo sociálnym vylúčením, najmä tých, ktorí predčasne opustili školu, pracovníkov s nízkou kvalifikáciou, migrantov, postihnutých osôb a nezamestnaných.
- Rozvoj a realizácia prístupov otvoreného učenia sa, umožnenie ľuďom definovať si individuálne cesty, podporované vhodnou orientáciou a poradenstvom.
- Zvýšená relevantnosť a kvalita OVP prostredníctvom systematického zapojenia sa všetkých kľúčových partnerov do vývoja na národnej, regionálnej a miestnej úrovni, hlavne čo sa týka zabezpečovania kvality. Inštitúcie OVP by mali byť schopné podieľať sa na relevantných partnerstvách. Zvláštny dôraz je kladený na včasnú identifikáciu potrieb zručností.
- Rozvoj prostredia napomáhajúceho učenie v inštitúciách odbornej prípravy a na pracovisku, t.j. podpora realizácie pedagogických prístupov, ktoré podporujú samostatne organizované učenie a využívajú potenciál poskytovaný IKT a e-learningom.
- Pokračujúci rozvoj kompetencií učiteľov a školiteľov OVP odrážajúci ich špecifické vzdelávacie potreby a meniace sa roly v dôsledku vývoja OVP.

Priarty na európskej úrovni sa orientujú na rozvoj transparentnosti, kvality a vzájomnej dôvery pre uľahčenie skutočného európskeho trhu práce. Ide o dve hlavné priority:

- Rozvoj otvoreného a flexibilného európskeho rámca kvalifikácií (anglicky European Qualifications Framework (EQF)) založeného na transparentnosti a vzájomnej dôvere.
- Rozvoj a implementácia európskeho systému na prenos kreditov v OVP (anglicky European credit transfer system for VET (ECVET)), ktorý by mal umožniť študujúcim, aby mohli budovať na výsledkoch dosiahnutých v rámci svojich vzdelávacích dráh, keď sa pohybujú medzi vzdelávacími systémami.

Ďalšími prioritami sú:

- Konsolidácia existujúcich kodanských priorít
- Preskúmanie špecifických vzdelávacích potrieb učiteľov a školiteľov OVP
- Zlepšenie rozsahu, presnosti a spoľahlivosti štatistiky týkajúcej sa OVP

Ďalším dôležitým momentom, ktorý je potrebné spomenúť, bolo, že **Maastrichtské komuniké spojilo kodanský proces pevnejšie s pracovným programom Vzdelávanie a odborná príprava 2010**, čo bolo ambíciou vytýčenou už v Kodanskej deklarácii. Ako sa priamo uvádza v komuniké, „kodanský proces bude pokračovať v stanovovaní politických priorít na dosiahnutie lisabonských cieľov v oblasti OVP v kontexte pracovného programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010“.

V komuniké sa uvádza, že posilnenie OVP na európskej a národnej úrovni založené na **dobrovoľnej spolupráci** vychádzajúcej „zdola“ by malo byť základnou zložkou pre dosiahnutie skutočného európskeho trhu práce a konkurencieschopnej ekonomiky.

Hodnotenie realizácie a revízia priorít a stratégií OVP v rámci pracovného programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010 sa mali uskutočniť na ďalšom stretnutí ministrov zodpovedných za odborné vzdelávania konanom o dva roky (t.j. v roku 2006).

4.2 Revízia lisabonského procesu

(Partnerstvo pre rast a zamestnanosť, resp. obnovená lisabonská stratégia pre rast a zamestnanosť)

V roku 2005 postupovali práce na vyvíjaní spoločných nástrojov. Rok 2005 však znamenal predovšetkým revíziu lisabonského procesu. Táto vychádzala z priebežného hodnotenia procesu, ktorý bol v roku 2005 v svojej polovici. Významnú úlohu v hodnotení zohrala tzv. Kokova správa, ktorá, ako sme už uviedli v jednej z predchádzajúcich častí, konštatovala neuspokojivé plnenie cieľov lisabonského procesu.

Vo februári Komisia vydala oznámenie pre jarné zasadnutie Európskej rady, v ktorom navrhla hlavné usmernenia pre oživenie lisabonskej stratégie.

Zdroje:

Communication to the Spring European Council. Working together for growth and jobs - A new start for the Lisbon Strategy

Oznámenie jarnej Európskej rade. Spoločne pracujeme na hospodárskom raste a zamestnanosti - nový začiatok lisabonskej stratégie

Takisto vo februári prijala Rada závery k strednodobému hodnoteniu v oblasti vzdelávania odbornej prípravy, ktoré boli tiež predložené na jarne zasadnutie Európskej rady.

Zdroje:

Council conclusions on Education and Training in the framework of the Mid-Term Review of the Lisbon Strategy

Závery Rady o vzdelávaní a odbornej príprave v rámci preskúmania lisabonskej stratégie v polovici jej trvania

Európska rada prijala revíziu lisabonského procesu a schválila hlavné usmernenia na svojom jarnom zasadnutí 22.-23. marca 2005.

Zdroje:

Presidency Conclusions: Brussels European Council 22 – 23 March 2005

Závery predsedníctva: Európska rada v Bruseli 22. – 23. marca 2005

Hlavnými prioritami oživej lisabonskej stratégie sa stalo dosiahnutie vyššieho dlhodobého hospodárskeho rastu a zamestnanosti (známy slogan rast a viac a lepších pracovných miest) prostredníctvom menšieho množstva jasne definovaných priorit.

Pre oživenie stratégie bol identifikovaný rozvoj v týchto smeroch:

- vedomosti a inovácia ako hnací motor trvalého európskeho rastu,
- vytvorenie európskeho priestoru, ktorý bude príťažlivý pre investície a prácu,
- posilnenie európskeho sociálneho modelu založeného na výskume a väčšej sociálnej kohézii.

Dosiahnutie lisabonských cieľov predpokladalo aj zlepšenie riadenia. To si vyžadovalo zapojenie všetkých zúčastnených strán, vrátane väčšej angažovanosti členských štátov. Rada mala prijať súbor „jednotných usmernení“ ako všeobecného nástroja koordinácie hospodárskych politík, ktorý by zahrnoval ekonomickú oblasť aj oblasť zamestnanosti, pričom sa navrhol nový trojročný cyklus so začiatkom v roku 2005 a obnovením v roku 2008.

Partnerstvo malo byť podporené programom Spoločenstva a národnými programami reforiem, ktoré mali vychádzať z podmienok jednotlivých členských štátov. Národné programy reforiem mali obsahovať pevné záväzky členských štátov, pretože, ako sa uvádza v oznámení Komisie, práve implementácia je „Achillovou päťou“ lisabonskej stratégie. Zároveň to malo umožniť lepšie hodnotenie uplatňovania stratégie na národnej úrovni.

Hodnotenie sa malo vykonávať prostredníctvom výročnej strategickej správy, ktorú mala Komisia predkladať každý rok v januári.

V apríli Komisia predložila dokument **Integrované usmernenia pre rast a zamestnanosť (2005-2008)** (anglicky **Integrated guidelines for growth and jobs (2005-2008)**), ktorý obsahoval všeobecné odporúčania pre hospodárske politiky a usmernenia pre zamestnanosť, určené na realizáciu lisabonskej stratégie.

Rada schválila integrované usmernenia v júli, a to v dvoch dokumentoch – v odporúčaní o všeobecných usmerneniach pre hospodárske politiky členských štátov a Spoločenstva (integrované usmernenia č. 1-16) a v rozhodnutí o usmerneniach politík zamestnanosti členských štátov (integrované usmernenia č. 17-24). Z hľadiska vzdelávania a odbornej prípravy sú dôležité najmä usmernenia č. 7, 23 a 24:

- Usmernenie č. 7: Zvýšenie a zlepšenie investícií do výskumu a vývoja, najmä zo strany súkromných podnikov
- Usmernenie č. 23: Rozšírenie a zlepšenie investícií do ľudského kapitálu
- Usmernenie č. 24: Prispôsobenie systémov vzdelávania a odbornej prípravy novým požiadavkám na kvalifikáciu

Zdroje:

Council Recommendation of 12 July 2005 on the broad guidelines for the economic policies of the Member States and the Community (2005 to 2008) (2005/601/EC)

Odporúčania Rady z 12. júla 2005, o všeobecných usmerneniach pre hospodárske politiky členských štátov a Spoločenstva (2005-2008) (2005/601/ES)

Council Decision of 12 July 2005 on Guidelines for the employment policies of the Member States (2005/600/EC)

Rozhodnutie Rady z 12. júla 2005 o usmerneniach politík zamestnanosti členských štátov (2005/600/ES)

V júli Komisia predložila **Lisabonský program Spoločenstva** (anglicky **the Community Lisbon Programme**), ktorý zahŕňa spoločné akcie pre hospodársky rast a zamestnanosť a je doplnkom národných programov reforiem.

Koncom roka 2005 členské štáty predložili Komisii svoje **národné programy reforiem** (podrobnejšie sa téme národných programov reforiem venujeme v časti Obnovená lisabonská stratégia).

Informácie o „novom začiatku“ lisabonskej stratégie boli k dispozícii na špecializovanej webovej stránke Európskej komisie, ktorá je v súčasnosti už archivovaná na http://ec.europa.eu/archives/growthandjobs_2009/index_en.htm, základné dokumenty sú na http://ec.europa.eu/archives/growthandjobs_2009/documentation/index_en.htm.

Ako sme už spomenuli, v roku 2005 pokračoval vývoj nástrojov. V novembri 2005 komisia predložila návrh odporúčania týkajúci sa kľúčových kompetencií pre celoživotné vzdelávanie.

Zdroje:

Proposal for a Recommendation of the European Parliament and of the Council on key competences for lifelong learning

Návrh: Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady o kľúčových zručnostiach pre celoživotné vzdelávanie

4.3 Spoločná priebežná správa 2006

V roku 2006 Rada a Komisia pripravili pre jarné zasadnutie Európskej rady správu o plnení pracovného programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010, ktorá na základe uznesenia Rady z 15. novembra 2004 a v kontexte Maastrichtského komuniké obsahovala aj informácie o zvýšenej spolupráci v oblasti OVP. Spoločná priebežná správa bola prvou v novom cykle dvojročných správ o plnení programu, ktorý zahŕňal aj kodanský proces a opatrenia vo vysokoškolskom vzdelávaní (tzv. bolonský proces). K tejto správe prispievali už aj členské štáty vypracovaním národných správ o plnení pracovného programu.

Zdroje:

Modernising education and training: a vital contribution to prosperity and social cohesion in Europe. 2006 Joint interim report of the Council and of the Commission on the progress under the 'Education & Training 2010' work programme

Modernizácia vzdelávania a odbornej prípravy: dôležitý príspevok k prosperite a sociálnej súdržnosti v Európe. Spoločná priebežná správa Rady a Komisie za rok 2006 o pokroku v rámci pracovného programu „Vzdelávanie a odborná príprava 2010“

Podkladový materiál Komisie z novembra 2005:

Annex to the Draft 2006 joint progress report of the Council and the Commission on the implementation of the "Education & Training 2010 work programme

Podkladové dokumenty za jednotlivé krajiny

Podkladový dokument za Slovenskú republiku v slovenčine:

Národná správa o naplňaní cieľov pracovného programu Európskej komisie Vzdelávanie a odborná príprava 2010

Pri hodnotení pokroku na európskej úrovni správa konštatovala posilňovanie európskeho priestoru vzdelávania najmä tvorbou európskeho kvalifikačného rámca (anglicky European Qualification Framework (EQF)), kde prebiehal proces konzultácií. Aktivity sa uskutočňovali i v oblastiach vzdelávania dospelých a kvality vzdelávania učiteľov.

V záveroch správa uvádza, že priority stanovené v spoločnej priebežnej správe z roku 2004, ako aj požiadavka na zrýchlenie tempa reforiem zostávajú i naďalej platné. Osobitnú pozornosť je potrebné venovať kľúčovým oblastiam rovnosti a správy (anglicky equity and governance), ktoré sú podmienkou úspešnosti prebiehajúcich reforiem.

Posilnenie realizácie programu si národnej úrovni si (okrem iného, najmä s ohľadom na kodanský proces) podľa správy žiada využívanie európskych dohôd, napr. uznesení alebo záverov Rady o spoločných referenčných normách a princípoch ako referenčných bodov pri navrhovaní národných reforiem.

Na európskej úrovni je v tejto súvislosti dôležité venovať pozornosť vytvoreniu cieľného programu vzájomného učenia sa v rámci nového integrovaného programu celoživotného vzdelávania, ako aj dosiahnutiu dohôd o odporúčaní pre európsky kvalifikačný rámec a návrhu odporúčaní Rady a Európskeho parlamentu o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie a o kvalite vzdelávania učiteľov.

Spoločná priebežná správa bola pripravená pre zasadnutie Európskej rady 23. a 24. marca 2006. Otázkam vzdelávania a prípravy boli venované body 23 - 25 záverov. V nich sa explicitne uvádza európsky kvalifikačný rámec, v rozvoji ktorého by sa mal dosiahnuť pokrok na podporu väčšej mobility a účinného trhu práce, ďalej národné stratégie celoživotného vzdelávania, ktoré by mali poskytnúť všetkým občanom potrebné kompetencie a kvalifikácie, a to prostredníctvom programov Spoločenstva zameraných na vzdelávanie a odbornú prípravu, ako sú Erasmus a Leonardo. Konštatuje sa i zásadný význam programu celoživotného vzdelávania na roky 2007–2013 v kontexte ústredného postavenia vzdelávania a odbornej prípravy v lisabonskom reformnom programe.

Zdroje:

Presidency conclusions: Brussels European Council 23 and 24 March 2006

Závery predsedníctva: Európska rada v Bruseli 23. – 24. marca 2006

4.4 Kroky k Helsinkám

V roku 2006 pokračoval vývoj spoločných nástrojov, ktorým sa, ako sme už uviedli, venujeme v samostatnej kapitole. Na úrovni EÚ sa venovala pozornosť viacerým témam, ktoré majú súvis aj s kodanským procesom.

V septembri Komisia uverejnila oznámenie a v novembri Rada prijala závery o účinnosti a spravodlivosti vo vzdelávaní a odbornej príprave.

Zdroje:

Draft Conclusions of the Council and the Representatives of the Governments of the Member States, meeting within the Council, on efficiency and equity in education and training

Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady, o účinnosti a spravodlivosti vo vzdelávaní a odbornej príprave

Relevantné dokumenty:

Communication from the Commission to the Council and to the European Parliament: Efficiency and equity in European education and training systems

Oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu: Efektívnosť a rovnosť v európskych systémoch vzdelávania a odbornej prípravy

Efficiency and Equity in European Education and Training Systems
(podkladová analytická správa k oznámeniu Komisie)

Communication from the Commission: Investing efficiently in education and training: an imperative for Europe (oznámenie Komisie z roku 2003)

V októbri Komisia zverejnila oznámenie, ktoré sa týka vzdelávania dospelých a obsahuje 5 kľúčových odkazov pre strany zúčastnené na vzdelávaní dospelých (odstraňovanie prekážok v účasti, zabezpečenie kvality vzdelávania dospelých, uznávanie a validácia výsledkov vzdelávania, investovanie do starnúceho obyvateľstva a migrantov, ukazovatele a referenčné úrovne). Komisia v oznámení navrhuje, aby sa v roku 2007 vypracoval akčný plán následných krokov súvisiacich s týmito odkazmi.

Zdroje:

Communication from the Commission: Adult learning: It is never too late to learn

Oznámenie Komisie: Vzdelávanie dospelých: Na vzdelávanie sa nikdy nie je neskoro

V decembri Európsky parlament a Rada schválili odporúčanie týkajúcej sa európskej charty kvality mobility a odporúčanie o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie.

Zdroje:

Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 on transnational mobility within the Community for education and training purposes: European Quality Charter for Mobility

Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady z 18. decembra 2006 týkajúce sa medzinárodnej mobility v rámci Spoločenstva na účely vzdelávania a odbornej prípravy: Európska charta kvality mobility

Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 on key competences for lifelong learning

Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady z 18. decembra 2006 o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie

5. Helsinské komuniké

Rada na svojom zasadnutí 14. novembra 2006 schválila závery týkajúce sa priorit kodanského procesu. Zamerané boli najmä na posilnenie kvality a príťažlivosti odborného vzdelávania a prípravy. V tejto súvislosti by sa mali uskutočniť aktivity, ktoré budú zamerané na zlepšenie porovnateľnosti kvalifikácií, odstránenie prekážok v mobilite a vývoj štatistiky.

Zdroje:

Conclusions of the Council and the Representatives of the Governments of the Member States, meeting within the Council, on the future priorities for enhanced European cooperation on Vocational Education and Training (VET) (Review of the Council conclusions of 15 November 2004)

Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady, o budúcich prioritách posilnenej európskej spolupráce v odbornom vzdelávaní a príprave (OVP) (Preskúmanie záverov Rady z 15. novembra 2004)

Závery sa stali podkladom pre stretnutie ministrov zodpovedných za odborné vzdelávanie z 33 európskych krajín a európskych sociálnych partnerov **5. decembra 2006 v Helsinkách**. Na stretnutí bolo prijaté tzv. **Helsinské komuniké o rozšírenej európskej spolupráci v odbornom vzdelávaní a príprave** (anglicky **the Helsinki Communiqué on Enhanced European Cooperation in Vocational Education and Training**). V komuniké sú zhrnuté výzvy stojace pred odborným vzdelávaním a prípravou a sú v ňom revidované priority a stratégie kodanského procesu, ktoré sú zamerané na zlepšenie celkovej výkonnosti, kvality a príťažlivosti OVP v Európe.

Zdroj:

The Helsinki Communiqué

Helsinské komuniké

Dokument mapujúci pozadie Helsinského komuniké:

Background to the Helsinki Communiqué. Follow-up of the Copenhagen Process, December 2006

Dokument v češtine:

Pozadí Helsinského komuniké. Pokračování Kodaňského procesu, prosinec 2006

Helsinské komuniké zhodnotilo kodanský proces ako úspešný a potrebný. Dôležité je pokračovať v práci a zamerať sa na **dokončenie začatých iniciatív a ich uvedenie do praxe**. Komuniké zároveň zdôraznilo potrebu sústredenejšieho prístupu **na obmedzený počet prioritných oblastí a jasné ciele**. Iniciatívy by mali byť previazané a mali by sa vzájomne podporovať. OVP by sa malo rozvíjať na všetkých úrovniach ako súčasť celoživotného vzdelávania s úzkym prepojením na všeobecné vzdelávanie. Opatrenia, ktoré boli iniciované v rámci procesu, by mali byť **dobrovoľné** a mali by byť založené na spolupráci „**zdola**“. Zvláštna pozornosť by sa mala venovať zapojeniu sociálnych partnerov a sektorových organizácií do všetkých etáp práce.

5.1 Revidované priority kodanského procesu v Helsinskom komuniké

Kodanské a maastrichtské priority zostávajú v platnosti, no proces by sa mal posilniť a práca by sa mala zamerať na tieto prioritné oblasti:

1. Imidž, postavenie a príťažlivosť OVP. V tomto kontexte by sa mal väčší dôraz klásť na dobrú správu systémov OVP, inštitúcií a (alebo) poskytovateľov.
2. Ďalší vývoj, testovanie a implementácia spoločných európskych nástrojov. Cieľom by malo byť, aby sa dohodnuté nástroje začali uplatňovať do roku 2010.
3. Systematickejší prístup k posilneniu vzájomného učenia sa. Na podporu tohto by sa osobitná pozornosť mala venovať zvýšeniu rozsahu, porovnateľnosti a spoľahlivosti štatistík v oblasti OVP, a to do roku 2008.
4. Aktívne zapojenie všetkých zúčastnených strán do práce, pretože kodanský proces smeruje k implementačnej fáze.

Revidované priority kodanského procesu (pri preklade sme využili text vyššie uvedených záverov Rady v slovenčine)

1. Politika zameraná na zlepšenie atraktívnosti a kvality OVP

Väčšia pozornosť by sa mala venovať imidžu, postaveniu a atraktívnosti OVP. To si vyžaduje:

- zlepšenie poradenstva v priebehu celého života s cieľom lepšie zohľadňovať príležitosti a požiadavky OVP a pracovného života, vrátane zlepšeného kariérového poradenstva v školách a pre rodiny, aby sa zabezpečila voľba na základe informácií,

- vytvorenie systémov OVP, ktoré ponúkajú prístup k flexibilným, individualizovaným dráham a vytvárajú lepšie podmienky na prechod do pracovného života, prechod k ďalšiemu vzdelávaniu a odbornej príprave, vrátane vysokoškolského vzdelávania, a ktoré podporujú rozvoj zručností dospelých na trhu práce,
- úzke prepojenie s pracovným životom v rámci prvotného i ďalšieho odborného vzdelávania a prípravy a zvýšenie príležitostí vzdelávať sa na pracovisku,
- podporu neformálneho a informálneho vzdelávania s cieľom podporovať kariérový rozvoj a celoživotné vzdelávanie,
- opatrenia na zvýšenie záujmu a účasti mužov alebo žien v tých oblastiach OVP, v ktorých sú stále nedostatočne zastúpení alebo zastúpené, ako napríklad ženy v technickej oblasti,
- rozvoj a zdôrazňovanie excelentnosti v oblasti zručností, napríklad uplatňovaním noriem svetovej triedy alebo organizovaním súťaží zručností (pozn.: ako napríklad európska súťaž zručností, ktorá sa bude konať v roku 2008 v Holandsku, a svetové súťaže zručností, ktoré sa konajú každé dva roky).

Pri zlepšovaní atraktívnosti a kvality OVP by sa mal klásť väčší dôraz na dobrú správu systémov a poskytovateľov OVP pri plnení agendy OVP. To znamená:

- reagovanie na potreby jednotlivcov a pracovného trhu, vrátane anticipácie potrieb v oblasti zručností. Osobitná pozornosť by sa mala venovať potrebám malých a stredných podnikov,
- vysokokvalifikovaní učitelia a školitelia, ktorí sa neustále odborne rozvíjajú,
- vnútroštátne zabezpečovanie kvality a zlepšovanie v súlade so závermi Rady o zabezpečovaní kvality v OVP,
- zlepšovanie verejných a súkromných investícií do OVP vypracovaním mechanizmov na vyvážené a spoločné financovanie a investície,
- zvýšená transparentnosť systémov OVP,
- silnejšie vedenie inštitúcií a (alebo) poskytovateľov odbornej prípravy v rámci vnútroštátnych stratégií,
- aktívne partnerstvo medzi rôznymi tvorcami rozhodnutí a zainteresovanými stranami, najmä sociálnymi partnermi a odvetvovými organizáciami, na celoštátnej, regionálnej a miestnej úrovni.

2. Tvorba a uplatňovanie spoločných nástrojov pre OVP

Tvorba spoločných európskych nástrojov by mala pokračovať, aby dláždila cestu európskemu priestoru OVP a podporovala konkurencieschopnosť európskeho trhu práce. Cieľom by malo byť, aby sa dohodnuté nástroje začali uplatňovať do roku 2010.

Ďalší rozvoj spoločných európskych nástrojov zameraných konkrétne na OVP prostredníctvom:

- vývoja a testovania európskeho systému kreditov pre OVP (ECVET) ako nástroja na zhromažďovanie a prenos kreditov, prihliadajúc na špecifickosti OVP a skúsenosti získané v rámci Európskeho systému prenosu a zhromažďovania kreditov (ECTS) pre vysokoškolské vzdelávanie,
- posilnenie spolupráce v oblasti zvyšovania kvality prostredníctvom Európskej siete pre zabezpečovanie kvality OVP (ENQA - VET), ktorou sa podporí spoločné chápanie zabezpečovania kvality a vzájomná dôvera. Spolupráca s vysokoškolským vzdelávaním by mala pokračovať.

Ďalší rozvoj spoločných európskych nástrojov, v ktorých zohráva OVP významnú úlohu, prostredníctvom:

- vývoja a testovania európskeho kvalifikačného rámca (EQF) na základe výsledkov vzdelávania, zabezpečenia väčšej rovnováhy a kvalitnejších prepojení medzi OVP a vysokoškolským vzdelávaním a zohľadňovania medzinárodných odvetvových kvalifikácií, alebo vnútroštátnych kvalifikačných rámcov s EQF,
- ďalšieho rozvoja EUROPASS-u ako jednotného európskeho rámca pre transparentnosť a nástroje na uznávanie neformálneho a informálneho vzdelávania, aby sa podporilo a doplnilo zavedenie EQF a ECVET.

Vykonávanie spoločných európskych nástrojov zameraných konkrétne na OVP prostredníctvom:

- účasti na testovaní ECVET a podpory jeho vykonávania,
- uplatňovania zásad spoločného rámca na zabezpečovanie kvality, ako sa uvádza v záveroch Rady z mája 2004 o zabezpečovaní kvality v OVP, aby sa podporila kultúra zlepšovania kvality a širšia účasť v sieti ENQA - VET.

Vykonávanie spoločných európskych nástrojov, v ktorých zohráva OVP významnú úlohu, prostredníctvom:

- prepojenia vnútroštátnych kvalifikačných systémov alebo vnútroštátnych kvalifikačných rámcov s EQF,
- podpory vnútroštátnych kvalifikačných systémov pri začleňovaní medzinárodných odvetvových kvalifikácií s využitím EQF ako referenčného bodu;
- podpory širokého používania EUROPASS-u.

3. Posilnenie vzájomného vzdelávania

Na posilnenie vzájomného vzdelávania, spolupráce a výmeny skúseností a know-how je potrebný systematickejší prístup. Ten by mali uľahčovať:

- spoločné koncepcie a dohodnuté definície na európskej úrovni, ktoré by zjednodušovali chápanie vnútroštátnych riešení, modelov a noriem,
- Komisiou financovaný výskum a prieskumy zamerané na špecifické otázky umožňujúce hlbšie pochopenie európskych systémov a postupov OVP a ich prepojenia s trhom práce a ostatnými odvetvami vzdelávania,

- monitorovanie sietí zo strany Komisie, výmena príkladov osvedčených postupov a vývoj mechanizmov, ktoré možno používať na šírenie poznatkov a odborných znalostí,
- systematický a flexibilný rámec na podporu partnerského učenia sa v oblasti OVP. Tento rámec by mal podporovať aj decentralizované partnerské učenie sa.

Primerané a ucelené údaje a ukazovatele sú kľúčom k pochopeniu situácie v OVP, posilneniu vzájomného vzdelávania a k položeniu základov politiky v oblasti odbornej prípravy podloženej dôkazmi.

Do nadchádzajúcej hodnotiacej ministerskej konferencie, ktorá sa uskutoční v roku 2008, by Komisia mala vykonať tieto činnosti:

- venovať osobitnú pozornosť zvyšovaniu rozsahu, porovnateľnosti a spoľahlivosti štatistík v oblasti OVP, aby sa umožnilo hodnotenie pokroku, ktorý sa dosiahol pri rozvoji OVP,
- venovať pozornosť vývoju zložky OVP v rámci uceleného rámca ukazovateľov a referenčných hodnôt,
- venovať osobitnú pozornosť rozvoju štatistických informácií o investíciách a financovaní v oblasti OVP. To je možné najlepšie dosiahnuť najlepším možným využívaním a kombinovaním existujúcich údajov, pričom je potrebné zabezpečiť primerané celoštátne/regionálne údaje o OVP a súlad a porovnateľnosť s ostatnými údajmi o vzdelávaní a odbornej príprave.

4. Prizvanie všetkých zainteresovaných strán

Úspech kodanského procesu spočíva v aktívnej zaangažovanosti všetkých zainteresovaných strán v oblasti OVP vrátane a najmä sociálnych partnerov na európskej a vnútroštátnej úrovni, odvetvových organizácií a poskytovateľov OVP. To si vyžaduje:

- stručné a jasné informácie o procese, jeho pozadí, prioritách a činnostiach a efektívnom prenose výsledkov,
- aktívnu účasť všetkých zainteresovaných strán na európskej, celoštátnej, regionálnej a miestnej úrovni vo všetkých etapách procesu,
- dôraz na angažovanosť poskytovateľov OVP, učiteľov a školiteľov v testovaní a vykonávaní výsledkov procesu,
- prípadné zaangažovanie učiacich sa a ich organizácií na vnútroštátnej a európskej úrovni.

5.2 Obnovená lisabonská stratégia

(Hodnotenie prvých troch rokov obnovenej lisabonskej stratégie pre rast a zamestnanosť a príprava nového cyklu 2008-2010)

Ako sme už spomenuli v časti Revízia lisabonského procesu, v roku 2005, v polčase lisabonskej stratégie, ktorej vývoj nenapredoval podľa očakávaní, prijala Európska rada na svojom jarnom zasadnutí hlavné usmernenia pre

oživenie lisabonskej stratégie (dokument Komisie známy pod názvom **Spoločne pracujeme na hospodárskom raste a zamestnanosti - nový začiatok lisabonskej stratégie**. Komisia predložila **Integrované usmernenia pre rast a zamestnanosť (2005-2008)** a **Lisabonský program Spoločenstva** zameraný na spoločné akcie pre hospodársky rast a zamestnanosť. Koncom roka 2005 členské štáty predložili Komisii svoje **národné programy reforiem**, v ktorých si stanovili svoje národné priority, vrátane tých, ktoré súvisia so vzdelávaním. Pokrok v dosahovaní cieľov obnovenej lisabonskej stratégie sa každoročne hodnotí (pozri časť Ročné hodnotenie lisabonskej stratégie).

I keď usmernenia pre rast a zamestnanosť a národné programy reforiem sú orientované širšie na makroekonomickú a mikroekonomickú politiku a politiku zamestnanosti (na rozdiel od pracovného programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010, ktorý je zameraný výlučne na vzdelávanie), venujeme im pozornosť, pretože majú dopad aj na oblasť vzdelávania a v prípade národných programov reforiem obsahujú aj záväzky jednotlivých krajín v oblasti vzdelávacích politík. Navyše do budúcnosti sa očakáva väčší súvis medzi pracovným programom Vzdelávanie a odborná príprava 2010 a národnými programami reforiem, ako to dokumentuje napr. aj uznesenie Rady z 15. novembra 2007, v ktorom Rada vyzvala, aby sa vzdelávanie a odborná príprava viac zviditeľnili v celkovej lisabonskej stratégii, a to zlepšením väzieb na oblasť výskumu, podnikania, inovácií, zamestnanosti a sociálnych vecí, a aby sa plne využívali výsledky pracovného programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010. Rada vyzvala členské štáty a Komisiu, aby „zabezpečili jasné prepojenie medzi pracovným programom Vzdelávanie a odborná príprava a lisabonskými integrovanými usmerneniami pre rast a zamestnanosť a zlepšili pritom organizáciu spoločnej práce, ktorú v tejto oblasti vykonávajú členské štáty a Komisia, a s ohľadom na pracovný program po roku 2010 pokračovali v procese úvah o hlavných prioritách programu a o tom, ako vypracovať integrovanejší prístup k vzdelávaniu a odbornej príprave v perspektíve celoživotného vzdelávania“.

Zdroje:

Council Resolution of 15 November 2007 on education and training as a key driver of the Lisbon Strategy

Uznesenie Rady z 15. novembra 2007 o vzdelávaní a odbornej príprave ako kľúčovej hybnej sile lisabonskej stratégie

Okrem ročného hodnotenia Komisia v roku 2007 vypracovala aj dokument, v ktorom zhodnotila prvé tri roky revidovanej lisabonskej stratégie. Čo sa týka otázok súvisiacich so vzdelávaním, Komisia vyjadrila potrebu modernizovať vysokoškolské vzdelávanie, zlepšiť dostupnosť vzdelávania a odbornej prípravy pre ľudí každého veku, či zmodernizovať politiku vzdelávania a odbornej prípravy.

Zdroje:

Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. The European Interest: Succeeding in the age of globalisation. Contribution of the Commission to the October Meeting of Heads of State and Government

Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru regiónov. Európsky záujem: Prosperita vo veku globalizácie. Príspevok Komisie k októbrovému zasadnutiu hláv štátov a vlád

Rada na svojom zasadnutí 13. novembra 2007 prijala prezentáciu tejto hodnotiacej správy a zároveň prijala **závery o príprave nového trojročného cyklu lisabonskej stratégie pre rast a zamestnanosť so začiatkom v roku 2008**. Pre lisabonskú stratégiu je dôležitá stabilita, a preto Rada nepovažuje za potrebné v novom cykle zásadne revidovať integrované usmernenia. Hlavný dôraz by sa mal klásť na implementáciu reforiem, potrebné sú však ďalšie reformy. V platnosti zostávajú štyri priority prijaté Európskou radou na jar 2006:

- zamestnanosť,
- znalosti a inovácia,
- podnikateľský potenciál,
- energetika a zmena klímy.

Zdroje:

Press release 2828th Council meeting Economic and Financial Affairs

Tlačová správa 2828. zasadnutie Rady Hospodárske a finančné záležitosti

5.3 Ročné hodnotenie lisabonskej stratégie

Vráťme sa k hodnoteniu obnovenej lisabonskej stratégie. Ako sme už spomínali, pokrok v dosahovaní cieľov sa hodnotí každoročne. Proces je takýto.

Všetky členské štáty pripravujú **ročné správy o plnení svojich národných programov reforiem**.

Ročné správy členských štátov sú podkladom pre **výročnú správu Komisie o pokroku**, ktorá sa týka celej EÚ. K hlavnej správe Komisia vypracováva aj ďalšie dokumenty:

- **Odporúčanie Rady týkajúce sa usmernení pre hospodársku politiku a politiku zamestnanosti**, a to zvlášť pre každý členský štát
- **Hodnotenie každej krajiny**, v ktorej Komisia zhodnotí pokrok pri dosahovaní cieľov národného programu reforiem danej krajiny a identifikuje oblasti, na ktoré sa má krajina pri vykonávaní programu zamerať
- **Prílohu** k správe o pokroku, obsahujúcu **detailnejšie údaje** z oblasti makroekonomickej politiky, mikroekonomickej politiky a politiky zamestnanosti v EÚ
- Ďalšie dokumenty s významom pre nasledujúce obdobie (napr. aktualizácia všeobecných usmernení)

Výročná správa o pokroku sa predkladá vo forme oznámenia Komisie na jarné zasadnutie Európskej rady nasledujúceho roka.

Za roky 2006-2007 boli vypracované tri správy o pokroku. Prvá v januári 2006, kde hodnotenie vychádzalo zo samotných národných programov reforiem predložených na jeseň 2005. Druhá v decembri 2006 a tretia v decembri 2007. Tu už hodnotenie vychádzalo zo správ o plnení národných programov reforiem. Každá správa o pokroku má príznačný podtitul. Uvedieme jednotlivé „ročníky“ hodnotenia. Nazvali sme ich podľa názvov v dokumentoch Komisie.

Zdroje:

1. Čas zaradiť vyššiu rýchlosť – nové partnerstvo pre rast a zamestnanosť (pre jarné zasadnutie Európskej rady 2006)

Národné programy reforiem

Národný program reforiem za Slovenskú republiku v slovenčine:

Národný program reforiem Slovenskej republiky na roky 2006 – 2008

Návrh dodatku k Národnému programu reforiem Slovenskej republiky na roky 2006 - 2008 (doplnenie národného programu reforiem zohľadňujúce priority novej vlády po voľbách v roku 2006)

Správa Komisie o pokroku z januára 2006:

Communication from the Commission to the spring European Council 2006: Time to move up a gear - The new partnership for growth and jobs

Oznámenie Komisie určené jarnému zasadaniu Európskej rady 2006: Čas zaradiť vyššiu rýchlosť - Nové partnerstvo pre rast a zamestnanosť

Všetky dokumenty k správe (najdôležitejšie z nich aj v slovenčine) sú k dispozícii na http://ec.europa.eu/archives/growthandjobs/european-dimension/200601-annual-progress-report/index_en.htm

2. Rok konkrétnych výsledkov (pre jarné zasadnutie Európskej rady 2007)

Správy o plnení národných programov reforiem za rok 2006

Správa o plnení národného programu reforiem za Slovenskú republiku v slovenčine:

Správa o pokroku v implementácii Národného programu reforiem Slovenskej republiky na roky 2006 - 2008

Správa Komisie o pokroku z decembra 2006:

Communication from the Commission to the Spring European Council. Implementing the Renewed Lisbon strategy for growth and jobs: "A year of delivery"

Oznámenie Komisie jarnému zasadnutiu obnovenj lisabonskej stratégie pre rast a zamestnanosť: „Rok konkrétnych výsledkov“

Všetky dokumenty k správe (najdôležitejšie z nich aj v slovenčine) sú k dispozícii na http://ec.europa.eu/archives/growthandjobs/european-dimension/200612-annual-progress-report/index_en.htm

3. Kráčame s duchom zmien: spustenie nového cyklu 2008 – 2010 (pre jarné zasadnutie Európskej rady 2008)

Správy o plnení národných programov reforiem za rok 2007

Správa o plnení národného programu reforiem za Slovenskú republiku v slovenčine:

Správa o pokroku v implementácii Národného programu reforiem Slovenskej republiky na roky 2006 - 2008

Správa Komisie o pokroku z decembra 2007:

Communication from the Commission to the Spring European Council. Strategic report on the renewed Lisbon strategy for growth and jobs: launching the new cycle (2008-2010): Keeping up the pace of change

Oznámenie Komisie Európskej rade. Strategická správa o obnovenj Lisabonskej stratégii pre rast a zamestnanosť: spustenie nového cyklu (2008 – 2010): Kráčame s duchom zmien

Všetky dokumenty k správe (najdôležitejšie z nich aj v slovenčine) sú k dispozícii na http://ec.europa.eu/archives/growthandjobs/european-dimension/200712-annual-progress-report/index_en.htm

Významnými doplňujúcimi dokumentmi Komisie k tejto správe o pokroku sú návrh **integrovaných usmernení pre rast a zamestnanosť na roky 2008-2010** (anglicky **Integrated Guidelines for growth and jobs 2008-2010** a návrh **Lisabonského programu Spoločenstva na roky 2008-2010** (anglicky **Community Lisbon Programme 2008-2010**).

5.4 Flexiistota

V súvislosti s obnovenou lisabonskou stratégiou, ktorá má viesť k hospodárskemu rastu a väčšiemu počtu pracovných miest, sa do popredia dostávajú otázky prispôsobovania pracovnej sily a podnikov na zmeny vyplývajúce z globalizácie.

Ak sa má zabezpečiť väčší počet pracovných miest, pracovný trh by mal byť flexibilný, zároveň by však mala existovať aj istota zamestnania a sociálna istota. Stratégie na súčasné zvýšenie flexibility a istoty na trhu práce sa označujú termínom **flexiistota** (anglicky **fexicurity**, ktoré vzniklo zo slov flexibility a security).

Problematika flexiistoty je reflektovaná v kľúčových dokumentoch obnovenej lisabonskej stratégie, v pracovnom programe Vzdelávanie a odborná príprava 2010 a mala by byť reflektovaná aj v národných programoch reforiem.

I keď podmienky v jednotlivých členských štátoch sa rôznia, ciele stratégie rastu sa zamestnanosti v EÚ sú spoločné. Preto napr. už Európska rada na svojom zasadnutí v marci 2006 vyzvala, aby Komisia a členské štáty preskúmali vývoj **spoločných zásad flexiistoty**, ktoré by boli referenčným rámcom pri „dosahovaní otvorenejších a citlivejších trhov práce a produktívnejších pracovísk“.

Aký význam má odborné vzdelávanie a prípravy v koncepte flexiistoty?

Ak majú mať zamestnanci istotu zamestnania, mali by byť vybavení takými zručnosťami, ktoré im umožnia udržať si pracovné miesto, postupovať v pracovnom živote, resp. si nájsť nové zamestnanie. Podobne podniky, ktoré chcú byť konkurencieschopné, by mali investovať do odbornej prípravy svojich zamestnancov. Celoživotné vzdelávanie umožňuje ľuďom získať kľúčové kompetencie obnovovať si svoje zručnosti počas celého života. Podnikom umožňuje prispôbovať pracovnú silu hospodárskym zmenám. Dôležitou zložkou flexiistoty sú preto **stratégie celoživotného vzdelávania**.

Na riešenie problematiky spoločných zásad flexiistoty zriadilo GR pre zamestnanosť, sociálne veci a rovnosť príležitostí v septembri 2006 expertnú skupinu. Výsledky práce boli publikované v správe **Prístupy flexiistoty** (anglicky **Flexicurity Pathways**).

V júni 2007 Komisia predložila dokument, v ktorom identifikovala zložky flexiistoty a navrhla spoločné zásady flexiistoty.

Zdroje:

Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Towards Common Principles of Flexicurity: More and better jobs through flexibility and security

Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov. K spoločným zásadám flexiistoty. Flexibilitou a istotou k zvýšeniu počtu pracovných miest a zlepšeniu ich kvality

Spríevodný pracovný dokument pracovníkov Komisie:

Commission staff working document accompanying the Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Towards Common Principles of Flexicurity: More and better jobs through flexibility and security. Impact Assessment

Navrhnuté boli tieto 4 zložky flexiistoty:

- Flexibilné a spoľahlivé podmienky pracovných zmlúv (uplatnenie moderných pracovnoprávných predpisov, kolektívnych zmlúv a organizácie práce)
- Komplexné **stratégie celoživotného vzdelávania sa** (zabezpečenie prispôsobivosti a zamestnatelnosti pracovníkov, najmä tých, ktorí sú najzraniteľnejší)
- Účinné aktívne politiky trhu práce (uľahčenie ľuďom zvládnuť zmeny, skrátiť obdobia nezamestnanosti, prechod na nové pracovné miesta)
- Moderné systémy sociálneho zabezpečenia (pomoc pri zosúladzovaní práce so súkromnými a rodinnými povinnosťami, dávky v nezamestnanosti, dôchodky a zdravotná starostlivosť)

Spoločné zásady flexibility sú formulované v 8 bodoch. S účasťou cieľov flexiistoty z hľadiska celoživotného vzdelávania je neustále obnovovanie zručností.

Materiál uvádza aj spôsoby na dosiahnutie flexiistoty a príklady flexiistoty. Identifikuje tiež relevantné ukazovatele flexiistoty. V súvislosti so stratégiami celoživotného vzdelávania ide o percento dospelých obyvateľov vo veku od 25 až 64 rokov zúčastňujúcich sa na vzdelávaní a odbornej príprave a podiel obyvateľov s minimálne stredoškolským vzdelaním vo vekových skupinách 45–54 a 25–34 rokov.

Parlament prijal uznesenie o spoločných zásadách flexiistoty 29. novembra 2007.

Zdroje:

[European Parliament resolution of 29 November 2007 on Common Principles of Flexicurity](#)

[Uznesenie Európskeho parlamentu z 29. novembra 2007 o spoločných zásadách flexiistoty](#)

Následne Rada prijala spoločné zásady flexiistoty na svojom zasadnutí 5. - 6. decembra 2007.

Zdroje:

[Towards Common Principles of Flexicurity - Council Conclusions](#)

[K spoločným zásadám flexiistoty – závery Rady](#)

Flexiistota je charakterizovaná ako prostriedok na opätovné posilnenie vykonávania lisabonskej stratégie. Závery zachovávajú 4 navrhnuté zložky flexiistoty a uvádzajú zásady v 8 bodoch, ktoré sú oproti pôvodnému návrhu Komisie sčasti preformulované. Neustále obnovovanie zručností zostáva medzi základmi flexiistoty.

Na základe spoločných zásad flexiistoty by si mal každý členský štát vypracovať vlastné opatrenia v oblasti flexiistoty. Rada predložila zásady flexiistoty na zasadnutie Európskej rady 14. decembra 2007.

5.5 Spoločná priebežná správa 2008

V roku 2007 Komisia pracovala na tretej „dvojročnej“ spoločnej hodnotiacej správe Rady a Komisie o pracovnom programe Vzdelávanie a odborná príprava 2010, ktorá v osobitnej časti venovanej OVP monitorovala aj pokrok v kodanskom procese. Pri vypracovaní správy Komisia vychádzala z analýzy národných správ o plnení pracovného programu, z výsledkov porovnaní obsiahnutých vo výročnej správe monitorujúcej pokrok v dosahovaní cieľov na základe ukazovateľov a benchmarkov za rok 2007 (pozri časť Výročnej správy) a z výsledkov otvorenej metódy koordinácie (referenčné nástroje EÚ a výmena skúseností na podporu reforiem v členských štátoch v rámci kodanského a bolonského procesu).

Zdroje:

Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Delivering lifelong learning for knowledge, creativity and innovation. Draft 2008 joint progress report of the Council and the Commission on the implementation of the "Education & Training 2010 work programme"

Oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov. Poskytovanie celoživotného vzdelávania pre znalosti, tvorivosť a inovácie. Návrh spoločnej správy Rady a Komisie z roku 2008 o pokroku, pokiaľ ide o implementáciu „pracovného programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010“

Spríevodný pracovný dokument pracovníkov Komisie:

Accompanying document prepared by Commission Staff to the Draft 2008 joint progress report of the Council and the Commission on the implementation of the "Education & Training 2010 work programme"

Podkladová správa za Slovenskú republiku v slovenčine:

Národná správa o napĺňaní cieľov pracovného programu Európskej komisie Vzdelávanie a odborná príprava 2010 - apríl 2007

Finálna správa z februára 2008:

2008 joint progress report of the Council and the Commission on the implementation of the 'Education and Training 2010' work programme – 'Delivering lifelong learning for knowledge, creativity and innovation'

Spoločná správa Rady a Komisie za rok 2008 o pokroku vo vykonávaní pracovného programu „Vzdelávanie a odborná príprava 2010“ – „Poskytovanie celoživotného vzdelávania pre znalosti, tvorivosť a inováciu“

Podľa správy Komisie je nevyhnutné venovať pozornosť najmä týmto oblastiam:

- zvyšovanie úrovni zručností,
- stratégie celoživotného vzdelávania,
- znalostný trojuholník (vzdelávanie, výskum a inovácie).

Správa konštatuje, že v členských štátoch bol zaznamenaný pokrok vo viacerých oblastiach, napr. vo vývoji stratégií celoživotného vzdelávania, vo vývoji národných kvalifikačných rámcov, validácii neformálneho a informálneho vzdelávania sa. Na európskej úrovni bol pokrok zaznamenaný najmä v oblasti vývoja referenčných nástrojov. Sú však oblasti, v ktorých pokrok nie je dostatočný, napr. v implementácii celoživotného vzdelávania, v oblasti predčasného ukončovania školskej dochádzky, v dosahovaní stredoškolského vzdelania a kľúčových kompetenciách, v odbornom vzdelávaní učiteľov a ich profesijnom rozvoji, v účasti dospelých (najmä starších a nízkokvalifikovaných) na celoživotnom vzdelávaní a vo financovaní vzdelávania.

Čo sa týka odborného vzdelávania a prípravy, v správe je vyjadrená potreba zvýšenia kvality a atraktívnosti OVP. Pozitívne sa hodnotí väčšie využívanie prístupov ku vzdelávacím programom a kvalifikáciám, ktoré sú založené na **vzdelávacích výstupoch** (anglicky **learning outcomes**). Ďalším pozitívom je obnovený dôraz na učňovskú prípravu a vzdelávanie vychádzajúce z pracovnej praxe. Naopak, malý pokrok bol zaznamenaný v oblasti **predvídaní potrieb zručností a kvalifikácií** (anglicky **forecasting skills and qualification needs**). Podľa správy OVP niekedy trpí tým, že nie je dostatočne integrované so zvyškom vzdelávacieho systému. Systém OVP by mohol prispieť k udržaniu potenciálnych vypadávajúcich zo vzdelávania tam, kde nižšie stupne vzdelávania poskytujú kľúčové kompetencie pre vstup do OVP. Ďalší pokrok by mal dosiahnuť pri znižovaní prekážok pri prechode od OVP k ďalšiemu a vysokoškolskému vzdelávaniu.

V ďalšom období by bolo potrebné zaviesť mechanizmy na implementáciu pracovného programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010 a stratégií celoživotného vzdelávania sa. Mali by sa ďalej vyvíjať národné ciele a ukazovatele, ktoré by mali zohľadňovať európske ciele a benchmarky. Princípy, usmernenia a odporúčania dohodnuté na európskej úrovni poskytujú referenčné body pre prípravu národných reforiem.

Ako sme už spomenuli aj v časti Obnovená lisabonská stratégia, do budúcnosti sa očakáva pevné prepojenie pracovného programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010 s integrovanými usmerneniami pre rast a zamestnanosť súvisiacimi s národnými programami reforiem.

Spoločná hodnotiacia správa bola predložená na jarné zasadnutie Európskej rady v roku 2008 spolu s kľúčovými posolstvami, ktoré schválila Rada 14. februára 2008. Hlavnými bodmi pre zasadnutie boli implementácia stratégií celoživotného vzdelávania, vzdelanostný trojuholník (vzdelávanie, výskum a inovácie), medzikultúrny dialóg a nadnárodná mobilita, všetky úrovne vzdelávania a odbornej prípravy.

Zdroje:

Key messages to the Spring European Council in the fields of Education/Training and Youth

Kľúčové posolstvá na jarné zasadnutie Európskej rady v oblasti vzdelávania/odbornej prípravy a mládeže

Na zasadnutí Európskej rady bola prijatá myšlienka „**piatej slobody**“, ktorá by popri voľnom pohybe osôb, tovaru, služieb a kapitálu mala zabezpečiť aj slobodu pre poznatky, vedu a inovácie.

Zdroje:

Presidency conclusions: Brussels European Council 13 and 14 March 2008

Závery predsedníctva: Európska rada v Bruseli 13. – 14. marca 2008

5.6 Kroky k Bordeaux

V roku 2007 boli vytvorené podmienky na implementáciu niektorých spoločných nástrojov. V prípade spoločného rámca pre transparentnosť kvalifikácií bol už k dispozícii portál Europass (<http://www.europass.cedefop.europa.eu/>). V roku 2008 Európsky parlament a Rada schválili odporúčanie o Európskom kvalifikačnom rámci. Napredoval aj vývoj ďalších nástrojov. V apríli 2008 Komisia predložila návrhy na odporúčanie o vytvorení Európskeho systému kreditov pre odborné vzdelávanie a prípravu a o vytvorení Európskeho referenčného rámca zabezpečenia kvality odborného vzdelávania a prípravy (venujeme sa im jednotlivo v samostatných častiach).

Ako sme už spomínali v časti Obnovená lisabonská stratégia, 15. novembra 2007 Rada prijala **uznesenie o vzdelávaní a odbornej príprave ako kľúčovej hybnej sily lisabonskej stratégie**. V uznesení bola prisúdená kľúčová úloha vzdelávaniu a odbornej príprave v reakcii Európy na výzvy demografických zmien, globalizácie a rozvoja znalostnej spoločnosti.

Rada v ten istý deň prijala aj uznesenie týkajúce sa realizácie praktických krokov v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy, ktoré by mali pomôcť občanom získať lepšie možnosti na zvýšenie úrovne vedomostí a zručností, ktoré im umožnia lepšie sa uplatniť na trhu práce. Zdôraznená bola potreba praktických krokov aj v oblasti uznávania výsledkov vzdelávania a transparentnosti kvalifikácií, financovania a kvality vzdelávania.

Čo je však veľmi dôležité aj z hľadiska vývoja kodanského procesu, v uznesení sa explicitne venuje pozornosť potrebe predvídania zručností, potrebe vytvorenia mechanizmov, ktorých cieľom by malo byť „vytváranie pravidelných prognóz strednodobých potrieb v oblasti zručností a identifikácia krátkodobých nedostatkov v tejto oblasti“ a v súvislosti s tým aj potrebe posilnenia siete Cedefopu Skillsnet, ktorá je európskou sieťou zameranou na problematiku identifikácie a predvídania potrieb zručností. Možno povedať, že týmto sa **identifikácia potrieb zručností stáva prioritnou oblasťou**. Toto uznesenie sa neskôr stalo jedným z východísk nového rámca spolupráce do roku 2020.

Zdroje:

Council Resolution of 15 November 2007 on the new skills for new jobs

Uznesenie Rady z 15. novembra 2007 o „nových zručnostiach pre nové pracovné miesta“

V roku 2008 boli prijaté ďalšie závery Rady, ktoré mali súvis aj s kodanským procesom. V máji to boli závery zamerané na podporu tvorivosti a inovácií. Vyplynuli z výsledkov spoločnej priebežnej správy za rok 2008, kľúčových posolstiev Rady pre zasadnutie Európskej rady i zo samotných záverov Európskej rady na jar 2008, ktoré zdôrazňovali potrebu rozvíjať tvorivosť a inovačné schopnosti občanov. Súviseli aj s návrhom Komisie na rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady, aby bol rok 2009 vyhlásený za Európsky rok tvorivosti a inovácie.

Zdroje:

Conclusions of the Council and of the Representatives of the Governments of the Member States, meeting within the Council of 22 May 2008 on promoting creativity and innovation through education and training

Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady z 22. mája 2008, o podpore tvorivosti a inovácie prostredníctvom vzdelávania a odbornej prípravy

Ďalšie závery sa týkali podpory vzdelávania dospelých a mobility mladých ľudí.

Zdroje:

Council conclusions of 22 May 2008 on adult learning

Závery Rady z 22. mája 2008 o vzdelávaní dospelých

Conclusions of the Council and of the Representatives of the Governments of the Member States, meeting within the Council of 21 November 2008 on youth mobility

Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady 21. novembra 2008, o mobilite mladých

6. Bordeauxske komuniké

Nasledujúce „ministerské“ stretnutie, na ktorom sa hodnotil pokrok a revidovali sa priority kodanského procesu, sa uskutočnilo v Bordeaux 25.-26. novembra 2008. Tak ako pri stretnutiach v Kodani, Maastrichte a Helsinkách, i teraz prijatiu komuniké predchádzali závery Rady. Schválené boli 21. novembra 2008.

Zdroje:

Conclusions of the Council and of the Representatives of the Governments of the Member States, meeting within the Council, on the

future priorities for enhanced European cooperation in vocational education and training (VET)

Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady, o budúcich prioritách posilnenej európskej spolupráce v odbornom vzdelávaní a príprave (OVP)

Na stretnutí v Bordeaux sa stretli ministri zodpovední za odborné vzdelávanie z európskych krajín, zástupcovia európskych sociálnych partnerov a Európskej komisie. **Bordeauxske komuniké o rozšírenej európskej spolupráci v odbornom vzdelávaní a príprave** (anglicky **the Bordeaux Communiqué on enhanced European cooperation in vocational education and training**) bolo prijaté **26. novembra 2008**. Komuniké zhodnotilo výsledky dosiahnuté od prijatia Kodanskej deklarácie, identifikovalo výzvy, na ktoré musí OVP reagovať v súvislosti s globalizáciou a zrevidovalo priority a stratégie kodanského procesu.

Zdroje:

The Bordeaux Communiqué

Bordeauxské komuniké (v češtine)

Na stretnutí bola predložená i správa Európskeho strediska pre rozvoj odborného vzdelávania a prípravy (Cedefop), ktoré na základe Helsinského komuniké dostalo mandát na monitorovanie pokroku v prioritných oblastiach kodanského procesu a na vypracovanie správy o jeho vývoji (obdobná správa, známa pod názvom Maastrichtská štúdia, bola vypracovaná pre stretnutie v Maastrichte v roku 2004). Podkladom pre správu Cedefopu boli aj národné správy o pokroku v prioritných oblastiach OVP, ktoré pripravili zástupcovia siete Cedefopu ReferNet v jednotlivých členských štátoch.

Zdroje:

Správa Cedefopu:

Continuity, consolidation and change: Towards a European era of vocational education and training

Správy za jednotlivé krajiny

Správa za Slovenskú republiku:

VET policy report: Slovak Republic 2008: progress in the policy priority areas for vocational education and training

6.1 Revidované priority kodanského procesu v Bordeauxskom komuniké

V komuniké sa konštatuje, že priority a usmernenia stanovené v roku 2002 sú stále platné, avšak je potrebný nový impulz.

Identifikované boli tieto priority budúcich aktivít v 4 oblastiach (uvádzame stručnejšiu verziu vychádzajúcu zo záverov Rady v slovenčine):

1. Uplatňovanie nástrojov a systémov podpory spolupráce v oblasti odborného vzdelávania a prípravy (OVP) na vnútroštátnej a európskej úrovni

1. Vytvoriť vnútroštátne kvalifikačné systémy a rámce založené na výsledkoch učenia v súlade s európskym kvalifikačným rámcom.
2. Uplatňovať budúci európsky systém kreditov pre OVP (ECVET) spoločne s budúcim európskym referenčným rámcom zabezpečenia kvality (EQARF).
3. V tejto súvislosti by bolo vhodné vytvoriť:
 - pilotné projekty, vhodné metódy a podporné nástroje,
 - princípy a nástroje na validáciu výstupov neformálneho a informálneho vzdelávania v spojení so zavedením vnútroštátnych kvalifikačných rámcov, európskeho kvalifikačného rámca a systému ECVET,
 - nástroje na zabezpečenie kvality,
 - súlad medzi jednotlivými nástrojmi.

2. Zvyšovanie kvality a prítťažlivosti systémov odborného vzdelávania a prípravy

Zvyšovanie prítťažlivosti OVP u všetkých cieľových skupín

1. Propagovať OVP medzi žiakmi, rodičmi, dospelými (zamestnanými, nezamestnanými i neaktívnymi) a podnikmi, napríklad zachovaním súťaží zručností, akou je napríklad Euroskills.
2. Zabezpečiť nediskriminačný prístup k OVP a účasť na ňom a zohľadniť potreby osôb alebo skupín s rizikom vylúčenia, najmä mladých ľudí, ktorí predčasne opúšťajú školu, nízkokvalifikovaných a znevýhodnených osôb.
3. Uľahčiť prístup k informáciám, celoživotnému usmerňovaniu a poradenstvu úspešným vykonávaním uznesenia Rady z 21. novembra 2008 o lepšom začlenení poradenstva do stratégií celoživotného vzdelávania.
4. Uľahčiť možnosti postupu z jednej kvalifikačnej úrovne na ďalšiu posilnením väzieb medzi všeobecným vzdelávaním, OVP, vysokoškolským vzdelávaním a vzdelávaním dospelých.

Presadzovanie excelentnosti a kvality systémov OVP

5. Vytvoriť mechanizmy na zabezpečenie kvality prostredníctvom vykonávania budúceho odporúčania EQARF; aktívne sa zúčastňovať na európskej sieti pre

zabezpečenie kvality v OVP s cieľom vytvoriť spoločné nástroje, ako aj podporovať uplatňovanie EQF zvyšovaním vzájomnej dôvery.

6. Zvýšiť investície do počítačovej a ďalšej odbornej prípravy strán zainteresovaných do odborného vzdelávania a prípravy: učiteľov, pracovníkov odbornej prípravy, tútorov, odborníkov na usmerňovanie.

7. Vychádzať pri vypracúvaní politík v oblasti OVP z dôveryhodných informácií podložených dôsledným výskumom a údajmi, ako aj zlepšiť štatistické systémy a údaje týkajúce sa OVP.

8. Vytvárať vnútroštátne kvalifikačné systémy a rámce založené na výsledkoch učenia, ktoré zaručujú vysokú kvalitu, a súčasne zabezpečiť kompatibilitu s európskym kvalifikačným rámcom.

9. Podporovať inováciu a tvorivosť v rámci OVP a vykonávať závery Rady z 22. mája 2008 o podpore tvorivosti a inovácie prostredníctvom vzdelávania a odbornej prípravy.

10. Rozvíjať jazykové vzdelávanie a prispôbiť ho osobitostiam odborného vzdelávania a prípravy.

11. Zlepšiť priepustnosť a kontinuitu vzdelávacích dráh medzi OVP, všeobecným vzdelávaním a vysokoškolským vzdelávaním.

3. Zlepšovanie väzieb medzi OVP a trhom práce

1. Pokračovať v tvorbe plánovacích mechanizmov s dôrazom na pracovné miesta a zručnosti na vnútroštátnej a európskej úrovni, identifikovanie potenciálnych medzier a nedostatkov v oblasti zručností a na plnenie budúcich potrieb v oblasti zručností a kompetencií (z kvalitatívneho i kvantitatívneho hľadiska) v hospodárstve a podnikoch, najmä MSP, a to v súlade so závermi Európskej rady z 13. a 14. marca 2008 a s uznesením rady z 15. novembra 2007 o nových zručnostiach pre nové pracovné miesta.

2. Zabezpečiť vhodné zapojenie sociálnych partnerov a hospodárskych aktérov do vymedzovania a vykonávania politík v oblasti OVP.

3. Zlepšiť usmerňovacie a poradenské služby s cieľom uľahčiť prechod z odbornej prípravy do zamestnania, a tak prispieť k cieľom stanoveným v uznesení Rady z 28. mája 2004 o posilnení politík, systémov a postupov v oblasti celoživotného usmerňovania v Európe; aktívne sa zúčastňovať na európskej sieti politík v oblasti celoživotného usmerňovania.

4. Posilniť mechanizmy vrátane mechanizmov finančnej povahy (verejných i súkromných), ktorých cieľom je podpora odbornej prípravy dospelých najmä na pracovisku, s osobitným dôrazom na MSP, aby sa zlepšili profesijné možnosti a konkurencieschopnosť podnikov. V tejto súvislosti by sa mali vykonať opatrenia uvedené v záveroch Rady z 22. mája 2008 o vzdelávaní dospelých.

5. Vytvoriť a zaviesť validáciu a uznávanie výstupov neformálneho a informálneho vzdelávania.

6. Zvýšiť mobilitu osôb v odbornej príprave súvisiacej s prácou prostredníctvom striedania posilnením existujúcich programov Spoločenstva na podporu mobility, a to najmä pre učňov. Mali by k tomu prispieť závery Rady a zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady 21. novembra 2008, o mobilite mladých.

7. Zvyšovať význam úlohy vysokoškolského vzdelávania v odbornom vzdelávaní a príprave a v posilňovaní integrácie na trhu práce.

4. Posilnenie režimov európskej spolupráce

1. Zlepšiť režimy európskej spolupráce v oblasti OVP, najmä zlepšením účinnosti činností partnerského učenia a využitím ich výsledkov na úrovni vnútroštátnych politík.

2. Zabezpečiť integráciu a viditeľnosť OVP v rámci priorít budúceho strategického rámca európskej spolupráce v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy a súčasne zabezpečiť náležité prepojenie OVP s politikami školského vzdelávania, vysokoškolského vzdelávania a vzdelávania dospelých; posilniť prepojenie s európskymi politikami v oblasti viacjazyčnosti a mladých ľudí.

3. Skonsolidovať výmenu a spoluprácu s tretími krajinami a medzinárodnými organizáciami, ako je najmä OECD, Rada Európy, Medzinárodná organizácia práce a UNESCO. Všetkým členským štátom by sa malo zabezpečiť právo účasti na týchto činnostiach.

6.2 Obnovená lisabonská stratégia – cyklus 2008-2010

V časti Obnovená lisabonská stratégia sme sa venovali reakcii EÚ na vývoj lisabonskej stratégie, ktorá neplnila očakávania stanovené v roku 2000. Na zopakovanie môžeme uviesť, že v roku 2005 Európska rada prijala usmernenia pre oživenie lisabonskej stratégie, Komisia predložila Integrované usmernenia pre rast a zamestnanosť (2005-2008) a Lisabonský program Spoločenstva. Členské štáty vypracovali svoje národné programy reforiem. Pokrok v dosahovaní cieľov obnovenej lisabonskej stratégie sa každoročne hodnotil (charakteru dokumentov sa podrobnejšie venujeme v uvedenej časti a v časti Ročné hodnotenie lisabonskej stratégie).

V roku 2008 sa začal nový cyklus. Pre toto obdobie Komisia vypracovala návrh aktualizovaných integrovaných usmernení. Usmernenia zostali rovnaké ako v predchádzajúcom cykle, sprievodné texty sa však aktualizovali tak, aby umožnili zohľadňovať meniace sa podmienky. Z hľadiska vzdelávania a odbornej prípravy teda zostali dôležité najmä usmernenia č. 7, 23 a 24:

- Usmernenie č. 7: Zvýšiť a zlepšiť investície do výskumu a vývoja, najmä zo strany súkromnej podnikateľskej sféry
- Usmernenie č. 23: Rozšíriť a zlepšiť investície do ľudského kapitálu
- Usmernenie č. 24: Prispôsobiť systémy vzdelávania a odbornej prípravy novým požiadavkám na kvalifikáciu

Treba však uviesť, že podpora celoživotného vzdelávania, ktoré patrí medzi rozhodujúce faktory podpory dlhodobého rastu, sa zdôrazňuje aj v iných usmerneniach.

Zdroje:

Communication from the Commission to the spring European Council. Integrated guidelines for growth and jobs (2008-2010) including a Commission recommendation on the broad guidelines for the economic policies of the Member States and the Community (under Article 99 of the EC Treaty) and a Proposal for a Council decision on guidelines for the employment policies of the Member States (under Article 128 of the EC Treaty)

Oznámenie Komisie Európskej rade. Integrované usmernenia pre rast a zamestnanosť (2008 – 2010) obsahujúce odporúčanie Komisie o všeobecných usmerneniach pre hospodárske politiky členských štátov a Spoločenstva (podľa článku 99 Zmluvy o ES) a Návrh Rozhodnutie Rady o usmerneniach pre politiky zamestnanosti členských štátov (podľa článku 128 Zmluvy o ES)

Rada prijala rozhodnutie o usmerneniach politík zamestnanosti 15. júla 2008.

Zdroje:

Council Decision of 15 July 2008 on guidelines for the employment policies of the Member States

Rozhodnutie Rady z 15. júla 2008 o usmerneniach politík zamestnanosti členských štátov

Spolu s návrhom integrovaných usmernení pripravila Komisia aj návrh na Lisabonský program Spoločenstva na roky 2008-2010, ktorý dopĺňa národné programy reforiem o akcie na úrovni Spoločenstva. Program stanovil desať kľúčových cieľov, z ktorých najrelevantnejšie pre oblasť vzdelávania a prípravy sú ciele č. 1 a 6:

- Cieľ 1: Komisia navrhne obnovenú sociálnu agendu do polovice roka 2008, ktorá sa bude vzťahovať najmä na vzdelávanie, migráciu a demografický vývoj a ktorá pomôže pri riešení deficitu zručností zlepšením sledovania a predvídania budúcich požiadaviek na zručnosti. (V rámci tohto cieľa by sa mali podporiť aktivity na zlepšenie koordinácie nástrojov na predvídanie vývoja na trhu práce a potrieb zručností alebo aktivity na zvýšenie transparentnosti a uznávania kvalifikácii.)
- Cieľ 6: Spoločenstvo zabezpečí, že sa „piata sloboda“, t. j. voľný pohyb znalostí, stane realitou, a vytvorí skutočný európsky výskumný priestor

Zdroje:

Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions - Proposal for a Community Lisbon Programme 2008 – 2010

Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov. Návrh lisabonského programu Spoločenstva 2008 – 2010

2. júla 2008 prijala Komisia „obnovenú sociálnu agendu“, ktorá bola reakciou na vtedajšie ekonomické a sociálne problémy a stala sa doplnkom lisabonskej stratégie. Z hľadiska vzdelávania venovala pozornosť napr. otázkam zlepšenia prístupu ku vzdelávaniu a odbornej príprave, zvýšeniu kvality vzdelávania, podpore mobility, potrebe rozvoja nových zručností a predvídania potrieb zručností.

Zdroj:

Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Renewed social agenda: Opportunities, access and solidarity in 21st century Europe

Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov. Obnovená sociálna agenda: Príležitosti, prístup a solidarita v Európe 21. storočia

Na jeseň roku 2008 členské štáty predložili Komisii aktualizované národné programy reforiem doplnené o akčné plány (pozri nasledujúcu podkapitolu).

6.3 Ročné hodnotenie lisabonskej stratégie – cyklus 2008-2010

Postup pri hodnotení pokroku pri dosahovaní cieľov lisabonskej stratégie sme podrobnejšie opísali v časti Ročné hodnotenie lisabonskej stratégie. Stručne zhrnieme, že výročné správy členských štátov sú podkladom pre výročnú správu Komisie, ktorá ju predkladá vo forme oznámenia Európskej rade.

Na jeseň roku 2008 členské štáty predložili Komisii národné programy reforiem pre nový trojročný cyklus obnovenej lisabonskej stratégie na roky 2008-2010, ktoré boli doplnené o akčné plány. Výročná správa Komisie reagovala na ekonomickú situáciu spôsobenú finančnou a hospodárskou krízou predložením plánu hospodárskej obnovy Európy

Zdroje:

Plán hospodárskej obnovy Európy

[Aktualizované národné programy reforiem \(2008-2010\)](#)

Aktualizovaný národný program reforiem a akčné plány (2008-2010) za Slovenskú republiku v slovenčine:

Národný program reforiem Slovenskej republiky na roky 2008–2010

Správa Komisie z novembra 2008:

Communication from the Commission to the European Council. A European Economic Recovery Plan

Oznámenie Komisie Európskej rade. Plán hospodárskej obnovy Európy

Všetky dokumenty k správe, vrátane hodnotenia jednotlivých krajín, prílohy správy obsahujúcej detailnejšie údaje z oblasti makroekonomickej politiky, mikroekonomickej politiky a politiky zamestnanosti, správy o implementácii Lisabonského programu Spoločenstva 2008-2010, sú k dispozícii na http://ec.europa.eu/archives/growthandjobs/european-dimension/200812-annual-progress-report/index_en.htm (dôležitejšie z nich aj v slovenčine)

Jednou z priorít pri hospodárskej obnove je využitie potenciálu na vytváranie pracovných miest a rozvoj nových zručností. Preto sa čoraz väčšia dôležitosť kladie na zosúladenie zručností s potrebami trhu práce a na vývoj a zosúladenie nástrojov na monitorovanie a predvídanie potrieb zručností. Komisia reagovala na tieto výzvy predložením materiálu z decembra 2008, ktorý dopĺňa plán na hospodársku obnovu Európy.

Zdroje:

Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. New Skills for New Jobs. Anticipating and matching labour market and skills needs

Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov. Nové zručnosti pre nové pracovné miesta. Predvídanie a zosúladovanie potrieb trhu práce a zručností

Sprievodný pracovný dokument pracovníkov Komisie:

Commission staff working document accompanying the Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. New Skills for New Jobs. Anticipating and matching labour market and skills needs

Rada prijala závery týkajúce sa predvídania a zosúladovania potrieb trhu práce a zručností 9. marca 2009.

Zdroj:

Council Conclusions on new Skills for new Jobs. Anticipating and matching labour market and skills needs

Nové zručnosti pre nové pracovné miesta. Predvídanie a zosúladovanie potrieb trhu práce a zručností

Implementačnú správu národného programu reforiem (2008-2010) predložili členské štáty aj v roku 2009. V roku 2010 už vypracovali národné programy reforiem reflektovali priority a ciele novej stratégie prijatej na obdobie do roku 2020 (pozri nasledujúcu podkapitolu).

Zdroj:

Implementačná správa za Slovenskú republiku za rok 2009 v slovenčine:

Národný program reforiem SR na roky 2008–2010 - Implementačná správa 2009

6.4 Príprava novej európskej stratégie pre zamestnanosť a rast – Európa 2020

V roku 2009 prebiehali práce na príprave novej stratégie, ktorá je pokračovateľom lisabonskej stratégie pre obdobie do roku 2020.

V novembri 2009 Komisia predložila pracovný dokument, v ktorom predstavila koncept novej stratégie a zároveň otvorila konzultačný proces, v ktorom inštitúcie a relevantní aktéri mohli vyjadriť svoje pripomienky a názory k tomuto konceptu. Konzultačný proces prebiehal do polovice januára 2010. Cieľom bolo stanoviť obmedzený počet hlavných cieľov. Ich dosiahnutie sa malo zabezpečiť prostredníctvom partnerstva a spolupráce na úrovni EÚ, národnej a regionálnej úrovni. Koordinátorom budúcej stratégie sa mala stať Európska rada.

Zdroje:

Commission working document. Consultation in the future "EU 2020" strategy

Pracovný dokument Komisie. Konzultácia o budúcej stratégii EÚ do roku 2020

Komisia predložila návrh stratégie vo forme oznámenia v marci 2010.

Zdroje:

Communication from the Commission. Europe 2020. A strategy for smart, sustainable and inclusive growth

Oznámenie Komisie. Európa 2020. Stratégia na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu

Stratégia bola postavená na 3 prioritách:

- Inteligentný rast (hospodárstvo založené na znalostiach a inovácii)
- Udržateľný rast (ekologickejšie a konkurencieschopnejšie hospodárstvo efektívnejšie využívajúce zdroje)
- Inkluzívny rast (hospodárstvo s vysokou mierou zamestnanosti a sociálnej a územnej súdržnosti)

Komisia zároveň navrhla týchto 5 hlavných cieľov do roku 2020:

- miera zamestnanosti obyvateľov vo veku 20-64 rokov 75 %,
- úroveň investícií do výskumu a vývoja 3 % HDP EÚ,
- „20/20/20“ % v oblasti klímy/energie (vrátane zvýšenia záväzku, pokiaľ ide o zníženie emisií na 30 %, ak budú vhodné podmienky),
- zníženie podielu ľudí predčasne ukončujúcich školskú dochádzku pod 10 % a minimálne 40 % mladých ľudí s vysokoškolským vzdelaním,
- o 20 miliónov menej ľudí ohrozených chudobou.

Na podporu pri dosahovaní pokroku v prioritných oblastiach Komisia navrhla sedem hlavných iniciatív, z ktorých najviac relevantné pre vzdelávanie a odbornú prípravu sú tieto iniciatívy:

- **Mládež v pohybe** - zameraná na zlepšenie výsledkov systémov vzdelávania a uľahčenie vstupu mladých ľudí na trh práce
- **Program pre nové zručnosti a nové pracovné miesta** - zameraný na modernizovanie trhov práce, rozvíjanie zručností ľudí v priebehu celého života s cieľom zvyšovať zamestnanosť a lepšie zosúladiť ponuku s dopytom na trhu práce, vrátane pracovnej mobility
- **Inovácia v Únii**, zameraná na zlepšenie rámcových podmienok a prístupu k financovaniu výskumu a inovácií

V apríli Komisia pripravila návrh odporúčania Rady o **hlavných smeroch hospodárskych politík členských štátov a Únie, ktorý obsahoval návrh integrovaných usmernení stratégie Európa 2020 (Časť I) a návrh rozhodnutia Rady o usmerneniach pre politiky zamestnanosti členských štátov (Časť II)**. Časť I obsahovala návrh 6 usmernení, Časť II návrh 4 usmernení.

Zdroje:

Europe 2020: Integrated guidelines for the economic and employment policies of the Member States (brožúra obsahujúca obidve časti)

Návrh: Odporúčanie Rady 27.4.2010 o hlavných smeroch hospodárskych politík členských štátov a Únie. Časť I integrovaných usmernení stratégie Európa 2020

Návrh: Rozhodnutie Rady o usmerneniach pre politiky zamestnanosti členských štátov. Časť II integrovaných usmernení stratégie Európa 2020

Integrované usmernenia určili rámec pre stratégiu Európa 2020, ale aj rámec pre reformy na národnej úrovni. Z hľadiska vzdelávania sú relevantné usmernenia č. 4, 8 a 9.

- **Usmernenie 4: Optimalizácia podpory výskumu a vývoja a inovácie, posilnenie vedomostného trojuholníka a uvoľnenie potenciálu digitálneho hospodárstva**

- Usmernenie 8: Rozvoj kvalifikovanej pracovnej sily zodpovedajúcej potrebám trhu práce, podpora kvality pracovných miest a celoživotného vzdelávania
- Usmernenie 9: Zlepšovanie výkonnosti systémov vzdelávania a odbornej prípravy na všetkých úrovniach a zvyšovanie účasti na vysokoškolskom vzdelávaní

Európska rada prerokovala novú európsku stratégiu pre zamestnanosť a rast Európa 2020 na zasadnutí 25.-26. marca 2010. Po dopracovaní (napr. aj kvantifikácii hodnôt týkajúcich sa predčasného ukončenia štúdia a podielu ľudí s terciárnym vzdelaním) ju prijala na svojom zasadnutí 17. júna 2010. Európska rada potvrdila 5 hlavných cieľov:

- **zvýšenie miery zamestnanosti žien a mužov vo veku od 20 do 64 rokov na 75 %,**
- **zvýšenie celkovej úrovne verejných a súkromných investícií do výskumu a vývoja na 3 % HDP,**
- zníženie emisií skleníkových plynov o 20 % v porovnaní s rokom 1990 (o 30 %, ak by sa dosiahla medzinárodná dohoda), zvýšenie podielu energie z obnoviteľných zdrojov na 20 %; zvýšenie energetickej efektívnosti o 20 %,
- **zníženie miery predčasného ukončenia štúdia na menej ako 10 % a zvýšenie podielu ľudí vo veku 30 – 34 rokov s ukončeným terciárnym alebo rovnocenným vzdelaním na 40 %,**
- zníženie počtu ľudí ohrozených chudobou alebo sociálnym vylúčením o 20 miliónov.

Zdroje:

European Council 25/26 March 2010. Conclusions

Európska rada 25. a 26. marca 2010. Závery

European Council 17 June 2010. Conclusions

Európska rada 17. júna 2010. Závery

Odporúčanie Rady o hlavných smeroch hospodárskych politík bolo napokon prijaté 13. júla 2010 (usmernenia č. 1 až 6) a Rozhodnutie Rady o usmerneniach pre politiky zamestnanosti 21. októbra 2010 (usmernenia č. 7 až 10).

Zdroje:

Council recommendation of 13 July 2010 on broad guidelines for the economic policies of the Member States and of the Union

Odporúčanie Rady z 13. júla 2010 o hlavných smeroch hospodárskych politik členských štátov a Únie

Council decision of 21 October 2010 on guidelines for the employment policies of the Member States

Rozhodnutie Rady z 21. októbra 2010 o usmerneniach pre politiky zamestnanosti členských štátov

Členské krajiny si mali prispôbiť stratégiu Európa 2020 svojim podmienkam. Každá krajina si mala stanoviť pre nové obdobie národné ciele vychádzajúce z týchto 5 hlavných cieľov, ktoré mali byť reflektované v národných programoch reforiem. Národné programy reforiem mali reflektovať aj integrované usmernenia stratégie Európa 2020. Keďže od roku 2011 sa budú národné programy reforiem predkladať už v apríli (v rámci tzv. európskeho semestra) spolu s programami stability a tiež konvergenčnými programami (v krajinách, ktoré ešte nezaviedli euro), programy predložené na jeseň 2010 obsahovali zámery, ktorých podrobné rozpracovanie bude v programoch predkladaných na jar 2011.

Zdroj:

Národný program reforiem za Slovenskú republiku v slovenčine:

Národný program reforiem SR 2010

Všetky relevantné dokumenty k stratégii Európa 2020 nájdete na špecializovanej stránke Európskej komisie http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm

6.5 Nový rámec európskej spolupráce v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy – ET 2020

Európsky parlament vydal 18. decembra 2008 uznesenie k implementácii pracovného programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010. Pre oblasť odborného vzdelávania sa v ňom zdôrazňuje potreba zvýšiť kvalitu a atraktivnosť OVP, lepšie previazať OVP s ekonomikou a prispôbiť OVP pracovnému trhu a posilniť mobilitu študentov a učiteľov.

Zdroje:

European Parliament resolution of 18 December 2008 on delivering lifelong learning for knowledge, creativity and innovation – implementation of the 'Education and Training 2010 work programme'

Uznesenie Európskeho parlamentu z 18. decembra 2008 o poskytovaní celoživotného vzdelávania pre znalosti, tvorivosť a inovácie – implementácia pracovného programu Vzdelávanie a odborná príprava

S blížiacim sa ukončením implementácie pracovného programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010 sa však začali na európskej úrovni práce na príprave aktualizovaného rámca spolupráce po roku 2010. Cieľom bolo identifikovať dlhodobé strategické výzvy pre európsku spoluprácu do roku 2020. Rámec spolupráce mal byť pružnejší, aby mohol reagovať na dlhodobé slabé miesta a reagovať na nové výzvy. **Na základe konzultácie s členskými štátmi a inými aktérmi Komisia predložila dokument**, v ktorom zhodnotila súčasný stav, najmä plnenie 5 benchmarkov stanovených pre rok 2010, a navrhla tieto štyri strategické výzvy v období do roku 2020:

- urobiť z celoživotného vzdelávania a mobility študujúcich realitu,
- zlepšiť kvalitu a efektívnosť vzdelávania a odbornej prípravy a ich výsledkov,
- podporovať spravodlivosť a aktívne občianstvo,
- posilniť oblasť inovácií a tvorivosti vrátane podnikavosti na všetkých úrovniach vzdelávania a odbornej prípravy.

V rámci strategických výziev identifikovala aj prioritné témy pre počiatočné obdobie v rokoch 2009-2010.

Komisia navrhla i tieto aktualizované benchmarky pre rok 2020.

- Účasť dospelých na celoživotnom vzdelávaní by mala byť 15 % (oproti 12,5 % pre rok 2010)
- Podiel 15-ročných, ktorí dosahujú slabé výsledky v základných zručnostiach (čítanie, matematika, veda), by mal byť v priemere nižší ako 15 % (oproti zníženiu o 20 % v čítaní v roku 2010 v porovnaní s rokom 2000)
- Najmenej 80 % žiakov v nižšom sekundárnom vzdelávaní by sa malo učiť aspoň dva cudzie jazyky (nový benchmark)
- Verejné a súkromné investície do modernizácie vysokoškolského vzdelávania by mali dosiahnuť aspoň 2 % HDP (nový benchmark)
- Podiel ľudí vo veku 30-34 rokov s vysokoškolským vzdelaním by mal byť najmenej 45 % (oproti najmenej 85 % ľudí vo veku 22 rokov s ukončeným stredoškolským vzdelaním pre rok 2010)
- 90 % malých detí by sa malo zúčastňovať na predškolskom vzdelávaní (nový benchmark)
- Priemerná miera predčasne opúšťajúcich školský systém v populácii 20 až 24-ročných by nemala byť vyššia ako 10% (benchmark ostáva nezmenený)

Komisia navrhla i vypracovanie nových benchmarkov pre mobility študentov a učiteľov, pre účasť ľudí s rozličným stupňom vzdelania na trhu práce a benchmark, ktorý by súvisel s tým, ako vzdelávacie systémy podporujú inovácie a tvorivosť, vrátane podnikavosti.

Zdroje:

Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. An updated strategic framework for European cooperation in education and training

Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov. Aktualizovaný strategický rámec európskej spolupráce v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy

Sprievodný pracovný dokument pracovníkov Komisie:

Commission staff working document accompanying the Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions "An updated strategic framework for European cooperation in education and training" Impact Assessment Summary

Pracovný dokument útvarov Komisie: sprievodný dokument k o známeniu Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov „Aktualizovaný strategický rámec európskej spolupráce v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy“ Zhrnutie hodnotenia vplyvu

Dôležitosť vytvorenia nového strategického rámca potvrdili aj závery Európskej rady z 19.-20. marca 2009.

Zdroje:

Presidency Conclusions: Brussels European Council 19/20 March 2009

Závery predsedníctva: Európska rada v Bruseli 19. – 20. marca 2009

Rada schválila závery o strategickom rámci pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave 12. mája 2009.

Zdroje:

Council conclusions of 12 May 2009 on a strategic framework for European cooperation in education and training ('ET 2020')

Závery Rady z 12. mája 2009 o strategickom rámci pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave („ET 2020“)

Závery obsahujú napokon nasledujúce strategické ciele, princípy a pracovné metódy a benchmarky.

Strategické ciele:

1. Úsilie, aby sa celoživotné vzdelávanie a mobilita stali realitou
2. Zlepšovanie kvality a efektivity vzdelávania a odbornej prípravy
3. Podpora spravodlivosti, sociálnej súdržnosti a aktívneho občianstva
4. Posilňovanie tvorivosti a inovácie vrátane podnikavosti na všetkých úrovniach vzdelávania a odbornej prípravy

Z princípov možno vyzdvihnúť uplatňovanie otvorenej metódy koordinácie (pozri časť Otvorená metóda koordinácie), pri úplnom rešpektovaní zodpovednosti členských štátov za svoje vzdelávacie systémy a dobrovoľnej účasti na európskej spolupráci. K dosahovaniu cieľov budú prispievať aj priority a ciele kodanského procesu, synergia s bolonským procesom sa bude zameriavať na zabezpečenie kvality, uznávanie, mobilitu a transparentnosť nástrojov. Špeciálna pozornosť sa bude venovať znalostnému trojuholníku (vzdelávanie, výskum, inovácie), medziodvetvovej spolupráci, spolupráci s tretími krajinami a tam, kde je to možné, sa budú využívať finančné zdroje zo štrukturálnych fondov.

Čo sa týka pracovných metód, možno uviesť, že obdobie do roku 2020 bude rozdelené do cyklov. Prvý cyklus bude trojročný a bude zahŕňať roky 2009 až 2011. Pre každý cyklus Rada určí na základe návrhu Komisie prioritné oblasti. Uplatňovať sa budú metódy vzájomného vzdelávania sa, výsledky sa budú diseminovať na národnej i európskej úrovni. Na konci každého cyklu Rada a Komisia vypracujú spoločnú správu o pokroku (v prípade prvého cyklu to bude najskôr na začiatku roka 2012).

Rada napokon špecifikovala týchto 5 benchmarkov (referenčných hodnôt), ktoré by sa mali dosiahnuť do roku 2020 (Príloha I záverov):

- Účasť dospelých na celoživotnom vzdelávaní by mala byť v priemere 15 %
- Podiel 15-ročných detí dosahujúcich slabé výsledky v čítaní, matematike a prírodných vedách by mal byť nižší ako 15 %
- Podiel osôb vo veku 30–34 rokov s dosiahnutým vysokoškolským vzdelaním by mal byť aspoň 40 %
- Podiel osôb predčasne ukončujúcich vzdelanie a odbornú prípravu by mal byť menej ako 10 %
- Aspoň 95 % detí vo veku od 4 rokov do veku, v ktorom sa začína povinná školská dochádzka, by sa malo zúčastňovať vzdelávania v ranom detstve

Benchmarky vychádzajú z existujúcich benchmarkov. Rada zároveň vyzvala Komisiu, aby preskúmala možnosti, ako ukazovatele a benchmarky, ktoré boli aplikované v rámci pracovného programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010, boli zosúladené s novým strategickým rámcom.

Závery obsahovali aj prioritné oblasti pre jednotlivé špecifické ciele na roky 2009-2011 (Príloha II záverov).

Prijatím záverov bol ustanovený strategický rámec **Vzdelávanie a odborná príprava 2020** (anglicky **Education and Training 2020**). Z anglického názvu vychádza skratka **ET 2020**, ktorá sa používa aj v textoch v slovenčine. Možno sa však stretnúť aj so skratkou VOP 2020.

Implementáciu nového rámca ET 2020 budú podporovať tematické skupiny, iné skupiny a fóra organizované Komisiou. Ich činnosť bude vychádzať zo skúseností skupín vzájomného vzdelávania sa (anglicky Peer Learning Clusters), ktoré pôsobili v rámci pracovného programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010.

Tematické skupiny (anglicky Thematic working groups):

- Modernizácia vysokoškolského vzdelávania (Modernisation of higher education)
- Hodnotenie kľúčových kompetencií (Assessment of key competences)
- Profesionálny rozvoj učiteľov (Professional development of teachers)
- Matematika, veda a technika (Mathematics, science and technology)

Prácu týchto skupín budú doplňovať aktivity tematickej skupiny pre jazykové vzdelávanie sa v ranom veku a skupiny zameranej na úlohu jazykov pri zlepšovaní šancí zamestnať sa.

Iné skupiny a fóra:

- Pracovná skupina pre vzdelávanie sa dospelých (Working group on adult learning)
- Fórum pre univerzity a podniky (University-business forum)
- Skupina pre výsledky vzdelávania sa (Learning outcomes group)
- Jednorazové aktivity vzájomného vzdelávania sa na vybrané témy (One-off peer learning activities on selected themes)

V činnosti skupín sa bude uplatňovať otvorená metóda koordinácie a jej základná pracovná metóda – vzájomné vzdelávanie sa (peer learning).

Ako podporný nástroj pre rámec ET 2020, najmä pre pracovné skupiny a aktivity vzájomného vzdelávania sa, bude slúžiť webová stránka <http://www.kslll.net>, ktorá bola vytvorená už na podporu programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010.

6.6 Spoločná priebežná správa 2010

I keď sa už v roku 2008 pripravoval nový rámec spolupráce v oblasti vzdelávania ET 2020 (prijatý závermi Rady z mája 2009), v roku 2009 Komisia pracovala aj na hodnotiacich správach súvisiacich s pracovným programom Vzdelávanie a odborná príprava 2010. Komisia vypracovala výročnú správu o dosahovaní lisabonských cieľov vo vzdelávaní a odbornej príprave na základe ukazovateľov a benchmarkov (pozri časť Výročné správy) a v novembri 2009 bol predložený aj návrh poslednej (štvrtej) dvojročnej spoločnej priebežnej správy Komisie a Rady o implementácii programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010. Tak ako pri

predchádzajúcej správe z roku 2008, i teraz členské štáty pripravili svoje národné správy. Správa venuje pozornosť najmä implementácii **odporúčania o kľúčových kompetenciách**, ktoré bolo prijaté v roku 2006, pričom vychádza i z výsledkov dosiahnutých pri plnení ukazovateľov a benchmarkov. Ďalej sa zameriava na plnenie národných stratégií celoživotného vzdelávania, postup reforiem v odbornom vzdelávaní a príprave a modernizáciu vysokoškolského vzdelávania. Reflektuje aj nový strategický rámec ET 2020 a iniciatívu **Nové zručnosti pre nové pracovné miesta**, týkajúcu sa predvídaní a zosúladovania potrieb trhu práce a zručností (pozri časť Ročné hodnotenie lisabonskej stratégie – cyklus 2008-2010) a **Stratégiu EÚ pre mládež**.

Zdroje:

Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Key competences for a changing world. Draft 2010 joint progress report of the Council and the Commission on the implementation of the "Education & Training 2010 work programme"

Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru regiónov. Kľúčové kompetencie pre meniaci sa svet. Návrh spoločnej správy Rady a Komisie na rok 2010 o pokroku, pokiaľ ide o implementáciu pracovného programu „Vzdelávanie a odborná príprava 2010“

Spríevodný pracovný dokument pracovníkov Komisie, vrátane hodnotenia jednotlivých krajín:

Accompanying Staff Working Document Progress towards the Lisbon objectives in education and training - Analysis of implementation at the European and national levels

Podkladová správa za Slovenskú republiku v slovenčine:

Správa o implementácii pracovného programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010

Finálna správa z januára 2010:

Joint Progress Report of the Council and the Commission on the implementation of the "Education & Training 2010" work programme

Spoločná správa Rady a Komisie o pokroku, pokiaľ ide o implementáciu pracovného programu „Vzdelávanie a odborná príprava 2010“

V správe sa okrem iného konštatuje, že väčšina benchmarkov pre rok 2010 sa nedosiahne (pričom výsledky týkajúce sa gramotnosti sa dokonca zhoršujú), a preto je potrebné prijať účinnejšie iniciatívy na národnej úrovni. Posilniť treba zavádzanie celoživotného vzdelávania prostredníctvom formálneho, neformálneho a informálneho vzdelávania sa a tiež mobilitu. Systémy vzdelávania by sa mali viac prispôbiť potrebám trhu práce. Dôležitosť sa prikladá aj vytváraniu partnerstiev medzi oblasťou vzdelávania a odbornej prípravy a oblasťou práce.

Čo sa týka rozvoja kľúčových kompetencií v odbornom vzdelávaní a príprave v správe sa odporúča venovať väčšiu pozornosť **„komunikácii v cudzích jazykoch a celej škále prierezových kľúčových kompetencií“**, ktoré sú dôležité z hľadiska uplatnenia sa na trhu práce a v spoločnosti.

V OVP je v rámci kodanského procesu v súčasnosti pozornosť venovaná otázkam zabezpečovania kvality, profesionalizácii učiteľov a majstrov/školiteľov, modularizácii kurikula. Je však potrebné, aj v súvislosti s iniciatívou Nové zručnosti pre nové pracovné miesta, aby sa **OVP viac prispôbovalo potrebám trhu práce**, aby sa vytvárali **užšie väzby s podnikateľským prostredím** a aby sa vyvíjali účinné **nástroje na predvídanie potrieb zručností**.

6.7 Kroky k Bruggám

V roku 2009 sa ukončil legislatívny proces dvoch kodanských nástrojov. V júni boli prijaté odporúčania Európskeho parlamentu a Rady o vytvorení Európskeho systému kreditov pre odborné vzdelávanie a prípravu (ECVET) a o vytvorení európskeho referenčného rámca zabezpečenia kvality odborného vzdelávania a prípravy (venujeme sa im v samostatných častiach).

Ako sme už uviedli v predchádzajúcich častiach, v roku 2009 finalizovala príprava na nový strategický rámec spolupráce v oblasti vzdelávania a prípravy do roku 2020. Uznesenie o novom rámci nazvanom Vzdelávanie a odborná príprava 2020 bolo prijaté Radou 12. mája 2009.

Pripravovala sa aj nová európska stratégia pre zamestnanosť a rast Európa 2020. Európska rada ju prerokovala na svojom zasadnutí 25.-26. marca 2010 a potvrdila 17. júna 2010. V roku 2010 boli spustené 2 iniciatívy na podporu dosahovania jej cieľov - Mládež v pohybe a Program pre nové zručnosti a nové pracovné miesta.

Zdroje:

Iniciatíva Mládež v pohybe (anglicky Youth on the Move)

Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Youth on the Move. An initiative to unleash the potential of young people to achieve smart, sustainable and inclusive growth in the European Union

Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru regiónov. Mládež v pohybe. Iniciatíva zameraná na aktivizovanie potenciálu mladých ľudí smerom k inteligentnému a udržateľnému rastu pre všetkých v Európskej únii

Sprievodný pracovný dokument pracovníkov Komisie:

Commission staff working document. Youth on the Move: A Guide to the Rights of Mobile Students in the European Union. Accompanying document to the Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions Youth on the Move. An initiative to unleash the potential of young people to achieve smart, sustainable and inclusive growth in the European Union

Webová stránka iniciatívy

Informácie o iniciatíve sú k dispozícii aj na stránke
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=950&langId=en>

Iniciatíva Program pre nové zručnosti a nové pracovné miesta (anglicky Agenda for new skills and jobs)

Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. An Agenda for new skills and jobs: A European contribution towards full employment

Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru regiónov. Program pre nové zručnosti a nové pracovné miesta: Európsky príspevok k plnej zamestnanosti

Informácie o iniciatíve sú k dispozícii na stránke
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=958&langId=en>

Ešte 12. mája 2009 prijala Rada závery o rozšírení partnerstiev medzi vzdelávacími inštitúciami a sociálnymi partnermi v kontexte celoživotného vzdelávania:

Zdroje:

Conclusions of the Council and the Representatives of the Governments of the Member States, meeting within the Council, of 12 May 2009 on enhancing partnerships between education and training institutions and social partners, in particular employers, in the context of lifelong learning

Dokumenty pripravené v roku 2010 už reflektovali aj výzvy nového rámca spolupráce ET 2020 a novej stratégie Európa 2020. V máji 2010 Rada prijala závery o kompetenciách na podporu celoživotného vzdelávaniu a podporu iniciatívy týkajúcej sa nových zručností pre nové pracovné miesta. Závery reflektovali výzvy stanovené pre prvý cyklus ET 2020, t.j. na roky 2009-2011. Jedným z bodov záverov, na ktoré možno upozorniť a ktorý sa priamo týka iniciatívy „nové zručnosti pre nové pracovné miesta“, je výzva, aby členské štáty a Komisia spolu so sociálnymi partnermi, verejnými službami zamestnanosti a ostatnými zúčastnenými stranami spolupracovali na vytvorení spoločného jazyka (či štandardizovanej terminológie, klasifikácie) týkajúceho sa zručností, kompetencií a zamestnaní (anglicky **European skills, competences and occupations - ESCO**). Táto spoločná terminológia by mala previazať oblasť vzdelávania (kompetencie získané v priebehu vzdelávania sa) a oblasť trhu práce (potreby zamestnaní). Mala by podporovať implementáciu Európskeho kvalifikačného rámca a zároveň by mala na ňom stavať.

Zdroje:

Council conclusions of 11 May 2010 on competences supporting lifelong learning and the 'new skills for new jobs' initiative

Závery Rady z 11. mája 2010 o kompetenciách podporujúcich celoživotné vzdelávanie a iniciatívu „nové zručnosti pre nové pracovné miesta“

11. mája 2010 Rada schválila aj závery o sociálnom rozmere vzdelávania a odbornej prípravy.

Zdroje:

Council conclusions of 11 May 2010 on the social dimension of education and training

Závery Rady z 11. mája 2010 o sociálnom rozmere vzdelávania a odbornej prípravy

V júni Komisia predložila zásadný dokument, v ktorom predstavila svoju víziu o budúcnosti OVP do roku 2020. Identifikovala v ňom výzvy pre odborné vzdelávanie a prípravu v kontexte novej stratégie Európa 2020 a jej zásadných iniciatív Program pre nové zručnosti a nové pracovné miesta a Mládež v pohybe. V dokumente sú špecifikované oblasti, na ktoré je potrebné sa zamerať v kodanskom procese v ďalšom období. Tieto vychádzajú zo 4 strategických výziev strategického rámca ET 2020, zameraných na celoživotné vzdelávanie a mobilitu, kvalitu a efektívnosť, rovnosť a aktívne občianstvo a inovácie, tvorivosť a podnikavosť, a zahŕňajú aj oblasť medzinárodnej spolupráce v OVP.

Zdroje:

Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. A new impetus for European cooperation in Vocational Education and Training to support the Europe 2020 strategy

Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru regiónov. Nový impulz pre európsku spoluprácu pri odbornom vzdelávaní a príprave na podporu stratégie Európa 2020

7. Bruggské komuniké

Posledné stretnutie ministrov zodpovedných za odborné vzdelávanie a prípravu v cykle kodanského procesu zahŕňajúcom roky 2002-2010 sa konalo 6.-7. decembra 2010 v belgickom meste Bruggy. I tento raz mu predchádzalo prijatie záverov Rady, teraz z 18.-19. novembra 2010. V záveroch už boli identifikované priority na obdobie do roku 2020.

Zdroje:

Conclusions of the Council and of the Representatives of the Governments of the Member States, meeting within the Council, on the priorities for enhanced European cooperation in vocational education and training for the period 2011-2020

Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady, o prioritách posilnenej európskej spolupráce v odbornom vzdelávaní a príprave na obdobie rokov 2011 – 2020

Bruggské komuniké o rozšírenej európskej spolupráci v odbornom vzdelávaní a príprave na obdobie rokov 2011-2020 (anglicky **the Bruges Communiqué on enhanced European cooperation in vocational education and training**) bolo prijaté **7. decembra 2010**.

Zdroj:

The Bruges Communiqué

Tak ako pri predchádzajúcom stretnutí ministrov, i v Bruggách bola predstavená správa Európskeho strediska pre rozvoj odborného vzdelávania a prípravy (Cedefop) monitorujúca pokrok v dosahovaní cieľov kodanského procesu v období rokov 2002-2010. I teraz správa vychádzala aj z národných správ, ktoré vypracovali zástupcovia siete Cedefopu Refernet v členských štátoch.

Zdroje:

Správa Cedefopu:

A bridge to the future: European policy for vocational education and training 2002-10

[Správy za jednotlivé krajiny](#)

Správa za Slovenskú republiku:

A bridge to the future: European policy for vocational education and training 2002-2010: national policy report: Slovakia

7.1 Globálna vízia, strategické a krátkodobé ciele a zásady riadenia kodanského procesu

Bruggské komuniké určilo globálnu víziu pre odborné vzdelávanie a prípravu pre rok 2020, stanovilo strategické ciele na roky 2011 až 2020 a krátkodobé ciele pre roky 2011-2014 a určilo zásady riadenia kodanského procesu (pri ich uvádzaní budeme vychádzať z textu záverov Rady v slovenčine, pričom text bude stručnejší):

Globálna vízia pre rok 2020

Do roku 2020 by európske systémy odborného vzdelávania a prípravy mali byť prístupnejšie, relevantnejšie, viac orientované na zamestnanie, viac inovatívne, prístupnejšie a pružnejšie ako v roku 2010 a mali by prispievať k excelentnosti a spravodlivosti v celoživotnom vzdelávaní, a to poskytovaním:

- prístupného a inkluzívneho (počiatočného a kontinuálneho) odborného vzdelávania a prípravy,
- vysokokvalitného počiatočného odborného vzdelávania a prípravy,
- ľahko dostupného kontinuálneho odborného vzdelávania a prípravy,
- pružných systémov odborného vzdelávania a prípravy založených na prístupe vychádzajúceho z výsledkov vzdelávania, ... a ktoré sú zamerané na validáciu neformálneho a informálneho vzdelávania,
- európskeho priestoru vzdelávania a odbornej prípravy s transparentnými systémami kvalifikácií,
- podstatne vyššieho množstva príležitostí pre mobilitu študentov a pracovníkov v odbornom vzdelávaní a príprave,
- ľahko dostupných a veľmi kvalitných služieb, ktoré by v oblasti celoživotného vzdelávania poskytovali informácie, usmerňovanie a poradenstvo.

Strategické ciele na obdobie rokov 2011-2020

Zlepšenie kvality a účinnosti odborného vzdelávania a prípravy a zvýšenie jeho prístupnosti a relevantnosti:

1. Zmeniť počiatočné odborné vzdelávanie a prípravu na prístupnú možnosť vzdelávania
2. Zvyšovať excelentnosť, kvalitu a relevantnosť počiatočného aj kontinuálneho odborného vzdelávania a prípravy

Úsilie, aby sa celoživotné vzdelávanie a mobilita stali realitou:

3. Umožniť pružný prístup k odbornej príprave a ku kvalifikáciám
4. Vypracovať strategický prístup k internacionalizácii počiatočného aj kontinuálneho odborného vzdelávania a prípravy a podporovať medzinárodnú mobilitu

Podpora tvorivosti, inovácie a podnikavosti:

5. Podporovať inováciu, tvorivosť a podnikavosť, ako aj využívanie IKT (v počiatočnom aj kontinuálnom odbornom vzdelávaní a príprave)

Podpora spravodlivosti, sociálnej súdržnosti a aktívneho občianstva:

6. Inkluzívne počiatočné a kontinuálne odborné vzdelávanie a príprava

Prierezové ciele:

7. Väčšie zapojenie zainteresovaných strán odborného vzdelávania a prípravy a väčšie zviditeľnenie úspechov európskej spolupráce v odbornom vzdelávaní a príprave
8. Koordinované riadenie európskych a vnútroštátnych nástrojov v oblasti transparentnosti, uznávania, zabezpečenia kvality a mobility
9. Zintenzívnenie spolupráce medzi politikou odborného vzdelávania a prípravy a ostatnými relevantnými oblasťami politik
10. Zlepšenie kvality a porovnateľnosti údajov pre tvorbu politiky EÚ v oblasti odborného vzdelávania a prípravy
11. Účinné využívanie podpory EÚ

Pre každú z uvedených piatich oblastí boli špecifikované aj krátkodobé ciele pre roky 2011-2014, a to pre činnosť na národnej úrovni a pre podporu na úrovni EÚ.

Zásady riadenia kodanského procesu

Čo sa týka zásad riadenia kodanského procesu, v komuniké sa uvádza, že členské štáty by sa mali zaviazat', že priority kodanského procesu budú implementovať v národných programoch reforiem v rámci stratégie Európa 2020.

Správy o pokroku v dosahovaní cieľov by mali byť začlenené do podávania správ v rámci strategického rámca „ET 2020“.

Mala by sa zintenzívniť spolupráca v oblasti odborného vzdelávania a prípravy. Hlavným mechanizmom by mali byť naďalej otvorená metóda koordinácie a dôležitú úlohu by malo i naďalej mať vzájomné vzdelávanie sa (peer learning).

Aktívnu úlohu by mali naďalej zohrávať generálni riaditelia pre odbornú prípravu (anglicky the Directors-General for Vocational Training – DGVT), európski sociálni partneri a Poradný výbor pre odbornú prípravu (anglicky Advisory Committee for Vocational Training - ACVT).

Cedefop a ETF by mali mať naďalej mandát na monitorovanie pokroku a na predkladanie správ o plnení cieľov kodanského procesu.

Organizácie poskytovateľov odborného vzdelávania a prípravy by mali byť vyzvané, aby spolupracovali na európskej úrovni na podporu uvedených cieľov.

Posilniť by sa mali kontakty a spolupráca s potenciálnymi kandidátskymi krajinami, so susediacimi krajinami za pomoci ETF a s medzinárodnými organizáciami, najmä OECD, Radou Európy, Medzinárodnou organizáciou práce a UNESCO-m.

Nový zoznam krátkodobých cieľov by mal byť vypracovaný do roku 2014.

8. Nástroje a princípy

Od prijatia kodanskej deklarácie boli dosiahnuté politické dohody a boli implementované nástroje a princípy v rámci priorít kodanského procesu, ktoré si priblížime v nasledujúcich častiach.

8.1 Europass - Jednotný rámec pre transparentnosť kvalifikácií a kompetencií

(anglicky Single Transparency Framework for Qualifications and Competences)

Na riešenie problematiky transparentnosti kvalifikácií vytvorila Komisia v spolupráci s Cedefopom technickú pracovnú skupinu, ktorá prebrala prácu od Európskeho fóra pre transparentnosť, založeného v roku 1999. Technická pracovná skupina predložila Komisii správu o jednotnom rámci pre transparentnosť kvalifikácií v júni 2003. Komisia pripravila návrh rozhodnutia Parlamentu a Rady v decembri 2003.

Zdroj:

Proposal for a decision of the European Parliament and of the Council on a single framework for the transparency of qualifications and competences (Europass) (presented by the Commission) Brussels, 17.12.2003, COM(2003)796 final, 2003/0307 (COD)

V roku 2004 prebiehal legislatívny proces schvaľovania tohto nástroja. V priebehu procesu neprišlo k zásadným zmenám návrhu. Zaujímavosťou však je, že napríklad oproti pôvodnému stavu boli zmenené názvy niektorých dokumentov, ktoré tvoria Europass. Materiály súvisiace s legislatívnym procesom sú k dispozícii na webových stránkach

http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=sk&DosId=187731,
<http://www.europarl.europa.eu/oeil/FindByProcnum.do?lang=2&procnum=COD/2003/0307>.

Rozhodnutie o jednotnom rámci pre transparentnosť kvalifikácií a kompetencií (Europass) prijali Európsky parlament a Rada v decembri 2004.

Zdroje:

Decision No 2241/2004/EC of the European Parliament and of the Council of 15 December 2004 on a single Community framework for the transparency of qualifications and competences (Europass) Official Journal of the European Union, 3.12.2004, L 390/6

Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 2241/2004/ES z 15. decembra 2004 o jednotnom rámci Spoločenstva pre transparentnosť kvalifikácií a schopností (Europass) Úradný vestník Európskej únie, 3.12.2004, L 390/6

Europass bol uvedený v Luxemburgu v januári 2005, teda hneď po stretnutí ministrov v Maastrichte.

Tvorí ho súbor piatich dokumentov:

- Europass - životopis
- Europass - jazykový pas
- Europass - dodatok k vysvedčeniu/osvedčeniu
- Europass - dodatok k diplomu
- Europass - mobilita

V priebehu roka boli založené národné strediská Europass. Na podporu implementácie Europassu bola zriadená i virtuálna komunita Cedefopu, ktorá je k dispozícii na <http://communities.cedefop.europa.eu/europass>. Spustený bol interaktívny portál Europass, ktorý je v súčasnosti prístupný v 22 jazykoch.

Zdroj:

[Portál Europass](#)

Europass ako spoločný európsky nástroj nie je zameraný konkrétne na OVP, no OVP v ňom hrá významnú úlohu. Jeho vývoj je **legislatívne ukončený**.

Ďalšie relevantné zdroje:

Report from the Commission to the European Parliament and the Council on the first evaluation of the Europass initiative Commission of the European Communities, Brussels, 4.7.2008, COM(2008) 427 final

Správa Komisie Európskemu parlamentu, Rade o prvom hodnotení iniciatívy Europass Komisia Európskych spoločenstiev Brusel, 4.7.2008, KOM(2008) 427 v konečnom znení

8.2 Európsky kvalifikačný rámec (anglicky European Qualification Framework)

Európsky kvalifikačný rámec je jedným z konkrétnych výstupov pracovného programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010 a pre Komisiu bol **klúčovou prioritou**. Európsky kvalifikačný rámec spolu s Europassom predstavujú spoločné európske nástroje, ktoré nie sú zamerané konkrétne na OVP (v porovnaní s rámcom pre zabezpečenie kvality v OVP a Európskym systémom na prenos kreditov v OVP), ale OVP v nich zohráva významnú úlohu.

Už v uznesení Rady z júna 2002 o celoživotnom vzdelávaní sa Komisia vyzvala na vytvorenie, v úzkej spolupráci s Radou a členskými štátmi, rámca na uznávanie

kvalifikácií v oblasti vzdelávania aj v oblasti odbornej prípravy, pričom by sa malo postupovať na základe výsledkov bolonského procesu a mali by sa podporovať podobné činnosti v oblasti odbornej prípravy potrebnej na výkon povolania.

V Kodanskej deklarácii z decembra 2002 bolo jednou z uvedených priorít zisťovanie, ako možno transparentnosť, porovnateľnosť, prenosnosť a uznávanie schopností a (alebo) kvalifikácií medzi rôznymi krajinami a na rôznych úrovniach zlepšiť vývojom referenčných stupňov. V spoločnej priebežnej správe o plnení programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010, ktorú prijali Rada a Komisia v roku 2004, sa uvádza, že európsky pracovný trh nemôže účinne a hladko fungovať bez európskeho rámca, ktorý by bol spoločnou referenčnou normou pre uznávanie kvalifikácií, a explicitne sa už hovorí o **potrebe vytvorenia tzv. európskeho kvalifikačného rámca (EKR, anglicky EQF)**. Vytvorenie EKR (EQF) sa uvádza i medzi prioritami Maastrichtského komuniké z decembra 2004. Potrebu EKR (EQF) zdôrazňujú i ďalšie zásadné dokumenty, ako spoločná priebežná správa programu Vzdelávania a odborná príprava 2010 z roku 2006 a závery predsedníctva Európskej rady v Bruseli z marca 2005 i z marca 2006.

Vývoj EKR (EQF) začal vytvorením expertnej skupiny pri Komisii v novembri 2004. Na podporu práce na EKR (EQF) bola zriadená i virtuálna komunita Cedefopu, ktorá je prístupná na <http://communities.cedefop.europa.eu/credittransfer-eqf> (spoločná pre EKR (EQF) a systém prenosu kreditov). Výsledkom práce bol pracovný dokument, ktorý predložila Komisia v júli 2005 a v ktorom boli načrtnuté hlavné znaky budúceho možného EKR (EQF).

Zdroje:

Commission staff working document towards a European qualification framework for lifelong learning Commission of the European Communities, Brussels, 08.07.2005, SEC(2005) 957)

Európsky kvalifikačný rámec má poskytnúť spoločný základ na opis kvalifikácií získaných v rozličných systémoch vzdelávania a odbornej prípravy v Európskej únii. Jeho hlavnou úlohou je uľahčiť prenos medzi priznanými kvalifikáciami a ich porovnanie. Základným prvkom EKR (EQF) je súbor **ôsmich referenčných úrovní**, ktoré sú založené na vzdelávacích výstupoch, teda na tom, čo učitelia sa vie, chápe a je schopný robiť pri ukončení procesu vzdelávania, bez ohľadu na systém, v ktorom bola kvalifikácia priznaná.

Pracovný dokument bol podkladovým materiálom k **verejným konzultáciám** k EKR (EQF), ktoré Komisia zorganizovala v druhej polovici roka 2005. V rámci nich dostala odpovede z 31 krajín. Odpovede jednotlivých krajín sú k dispozícii na webových stránkach zriadených Európskou komisiou pre EQF.

Zdroje:

[Stránky Európskej komisie k EKR \(EQF\)](#)

[Odpovede ku konzultačnému procesu k EQF](#)

[Zhrnutie odpovedí](#)

Odpoveď Slovenskej republiky k EKR (EQF):

European Qualifications Framework

Európsky kvalifikačný rámec

Výsledky konzultácií sa stali podkladom pre diskusie na konferencii v Budapešti vo februári 2006, ktorou sa konzultačný proces oficiálne ukončil.

Zdroj:

Information note. The development of qualifications frameworks in European countries based on responses to the EQF consultation process

Na základe výsledkov konzultačného procesu pracovná skupina k EKR (EQF) predložila zástupcom členských krajín revidovaný návrh EKR (EQF), ktorý obsahoval revíziu opisu 8 referenčných úrovní, ktoré začleňujú OVP na každej úrovni. Tento návrh bol prijatý ako základ pre vypracovanie návrhu Komisie o odporúčaní Európskeho parlamentu a Rady o zriadení európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie.

Zdroje:

Implementing the Community Lisbon Programme. Proposal for a Recommendation of the European Parliament and of the Council on the establishment of the European Qualifications Framework for lifelong learning Council of the European Union, Brussels, 7 September 2006, Interinstitutional File: 2006/0163 (COD), 12554/06, EDUC 165, SOC 397, CODEC 868, PROPOSAL, from: Commission, dated: 7 September 2006

Implementácia Lisabonského programu Spoločenstva. Návrh odporúčania Európskeho Parlamentu a Rady o vytvorení európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie Rada Európskej únie, v Bruseli 7. septembra 2006 (10.10) (OR. en) Medziinštitucionálny spis: 2006/0163 (COD) 12554/06 EDUC 165 SOC 397 CODEC 868 NÁVRH, Od: Komisia, Dátum: 7. september 2006

V návrhu odporúčania sa EKR (EQF) zriaďuje ako „referenčný nástroj na porovnanie kvalifikačných úrovní v národných kvalifikačných systémoch, ako aj v kvalifikačných systémoch vyvinutých medzinárodnými sektorovými organizáciami. Hlavnými zložkami EQF je súbor európskych referenčných úrovní opísaných v zmysle vzdelávacích výstupov a mechanizmy a zásady **dobrovoľnej spolupráce**.“ Ďalej sa odporúča, aby „členské štáty používali EQF ako referenčný nástroj na porovnanie kvalifikačných úrovní používaných v rôznych kvalifikačných systémoch, uviedli svoje kvalifikačné systémy do súvislosti s EQF spojením kvalifikačných úrovní so zodpovedajúcimi úrovňami EQF a, tam kde je to vhodné, rozvíjali národný kvalifikačný rámec“. Nové kvalifikácie a dokumenty Europass by mali obsahovať odkaz na príslušnú úroveň (EQF).

Od jesene 2006 prebiehal legislatívny proces schvaľovania EKR (EQF). Na základe toho, že stanovisko Európskeho parlamentu sa neočakávalo do jari 2007, a na základe viacnásobného preskúmania návrhu od jeho doručenia príslušným orgánom Rady, Rada v októbri 2006 vyzvala na prijatie všeobecného smerovania

týkajúceho sa odporúčania o vytvorení EKR (EQF). Text bol upravený tak, aby sa uľahčilo jeho prijatie Európskym parlamentom už v prvom čítaní. Text návrhu z októbra 2006 obsahuje odporúčanie, aby členské štáty

„do roku 2010 uviedli svoje vnútroštátne kvalifikačné systémy do súladu s európskym kvalifikačným rámcom, najmä transparentným porovnaním svojich kvalifikačných úrovní s úrovňami uvedenými v prílohe II (návrhu) a prípadným vytvorením vnútroštátneho kvalifikačného rámca v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a postupmi“, a aby

„v prípade potreby prijali opatrenia, aby do roku 2012 všetky nové osvedčenia o kvalifikácii, diplomy a dokumenty „Europass“ vydané príslušnými orgánmi obsahovali jasný odkaz – prostredníctvom vnútroštátnych kvalifikačných systémov – na príslušnú úroveň európskeho kvalifikačného rámca“.

Tieto termíny sa líšia od termínov v pôvodnom návrhu zo 7. septembra 2007, v ktorom sú uvedené termíny 2009 a 2011.

Zdroje:

Proposal for a Recommendation of the European Parliament and of the Council on the establishment of the European Qualifications Framework for lifelong learning - General approach Council of the European Union, Brussels, 30 October 2006 Interinstitutional File: 2006/0163 (COD) 14478/06, LIMITE, EDUC 210 SOC 490 CODEC 1180

Návrh odporúčania Európskeho Parlamentu a Rady o vytvorení európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie – všeobecné smerovanie Rada Európskej únie, v Bruseli 30. októbra 2006 (09.11) (OR. en), Medziinštitucionálny spis: 2006/0163 (COD) 14478/06, LIMITE, EDUC 210 SOC 490 CODEC 1180

Legislatívny proces schvaľovania odporúčania je zaznamenaný na stránke http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=en&DosId=194609. Európsky parlament schválil návrh odporúčania v prvom čítaní 24. októbra 2007. Následne 15. novembra 2007 Rada EÚ pre vzdelávanie dosiahla politickú dohodu a odsúhlasila zmeny textu prijaté Parlamentom, ktoré sú k dispozícii na <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6-TA-2007-0463+0+DOC+XML+V0//SK#BKMD-21>. V zmenenom texte je napr. explicitne uvedený nezáväzný charakter odporúčania alebo podpora prepojenia EKR so systémami (existujúcimi i budúcimi) na prenos kreditov vo vzdelávaní a odbornej príprave. Termíny 2010 a 2012 ostávajú zachované.

Formálne prijatie Radou sa uskutočnilo začiatkom roka 2008, keď bolo odporúčanie pripravené vo všetkých úradných jazykoch EÚ. Finálne odporúčanie bolo podpísané Európskym parlamentom a Radou 23. apríla 2008.

Zdroje:

Recommendation of the European Parliament and of the Council of 23 April 2008 on the establishment of the European Qualifications Framework for lifelong learning (2008/C 111/01)

Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady z 23. apríla 2008 o vytvorení európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie (2008/C 111/01)

Na uľahčenie zosúladenia národných systémov s Európskym kvalifikačným rámcom boli vypracované kritériá a postupy pri priradovaní stupňov národných kvalifikačných systémov k EKR (EQF)

Zdroj:

Criteria and procedures for referencing national qualifications levels to the EQF

Na pomoc pri implementácii Európskeho kvalifikačného rámca Komisia ustanovila Poradnú skupinu pre EKR (anglicky EQF Advisory Group), ktorá sa skladá zo zástupcov národných autorít a ostatných zúčastnených strán. Jej prácu dopĺňa pracovná skupina pre výsledky vzdelávania sa (anglicky Learning Outcomes Group), ktorá vyvíja aktivity v rámci strategického rámca Vzdelávanie a odborná príprava 2020. Táto skupina sa zameriava aj na aktivity vzájomného vzdelávania sa (peer learning) na podporu vypracovania národných kvalifikačných rámcov a validáciu neformálneho a informálneho vzdelávania sa.

V každej krajine bolo na podporu zosúladenia národných kvalifikačných systémov s EKR (EQF) ustanovené Národné koordinačné miesto pre EKR (EQF), ktoré zabezpečuje aktivity na národnej úrovni tak, aby do roku 2012 všetky doklady o vzdelaní a dokumenty Europass obsahovali odkaz na EKR (EQF). V Slovenskej republike je národné koordinačné miesto zriadené na Ministerstve školstva, vedy výskumu a športu.

Podrobnejšie informácie o Európskom kvalifikačnom rámci, vrátane promočných materiálov a bulletinu EQF Newsletter, v ktorom sú publikované skúsenosti s implementáciou EKR (EQF) v členských krajinách, nájdete na stránke Európskej komisie http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc44_en.htm

Vývoj Európskeho kvalifikačného rámca je **legislatívne ukončený**.

Ďalšie relevantné zdroje:

Winterton, Jonathan; Delamare, Françoise; Stringfellow, Emma: **Typology of knowledge, skills and competences: clarification of the concept and prototype** Toulouse: Groupe ESC Toulouse - Centre for European Research on Employment and Human Resources, 2005.

Výklad Európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie
Luxemburg: EUR-OP, 2008.

Allais, Stephanie; Raffe, David; Young, Michael: **Researching NQFs: Some conceptual issues. Employment Working Paper No. 44** Geneva: ILO, 2009.

The development of national qualifications frameworks in Europe (September 2009) European Centre for the Development of Vocational Training - CEDEFOP. Luxembourg : EUR-OP, 2009.

The development of national qualifications frameworks in Europe (August 2010) (Working paper No 8) European Centre for the Development of Vocational Training - CEDEFOP. Luxembourg : EUR-OP, 2010.

Linking credit systems and qualifications frameworks: An international comparative analysis (Research paper No 5) European Centre for the Development of Vocational Training - CEDEFOP. Luxembourg : EUR-OP, 2010.

Bjørnåvold, Jens; Coles, Mike: **Added value of national qualifications frameworks in implementing the EQF (European Qualifications Framework Series: Note 2)** Luxembourg: EUR-OP, 2010.

8.3 Európsky systém kreditov pre OVP (anglicky European Credit System for VET – ECVET)

Vytvorenie systému na prenos kreditov v OVP bolo ďalšou prioritou stanovenou už v Kodanskej deklarácii. Na vývoj tohto systému, ktorý je konkrétne zameraný na OVP, bola ustanovená technická pracovná skupina. Zriadená bola i virtuálna komunita Cedefopu, ktorá je k dispozícii na webovej stránke <http://communities.cedefop.europa.eu/credittransfer-egf> (spoločná pre systém prenosu kreditov a Európsky kvalifikačný rámec). ECVET má byť určený pre jednotlivcov. Má umožniť prenos, zhromažďovanie a uznávanie výsledkov vzdelávania sa dosiahnutých prostredníctvom mobility v iných systémoch odborného vzdelávania a prípravy (podobne ako Európsky systém na prenos kreditov ECTS vo vysokoškolskom vzdelávaní). ECVET bude založený na dobrovoľnej účasti členských štátov a zúčastnených strán a bude prepojený s Európskym kvalifikačným rámcom.

V roku 2004 pripravila technická pracovná skupina priebežnú správu. V spolupráci s Cedefopom bolo vypracovaných niekoľko štúdií (pozri ďalšie relevantné zdroje). Komisia predložila politické dokumenty týkajúce sa ECVET.

Zdroje:

European credits transfer system for vocational education and training (ECVET). Principles and reference framework for implementation European Commission, Brussels, 24 September 2004

Towards a European qualifications framework (and a credit transfer system for vocational education and training) European Commission, Brussels, 3 December 2004

V roku 2005 vypracovala technická pracovná skupina technické špecifikácie ECVET.

Zdroje:

European credit system for VET (ECVET) technical specifications. (Report of the credit transfer technical working group) European Commission Directorate-General for Education and Culture. Lifelong Learning: Education and Training policies, Vocational training and adult education, Brussels, 28/06/2005, EAC/A3/MAR

European credit system for VET (ECVET) technical specifications. Annexes European Commission Directorate-General for Education and Culture. Lifelong Learning: Education and Training policies, Vocational training and adult education, Brussels, 28/06/2005

V roku 2006 sa začali práce na dvoch výskumných projektoch zameraných na zdokonalenie návrhu ECVET.

Zdroje:

ECVET reflector project

ECVET CONNECTION project

Study on the implementation and development of an ECVET system for initial vocational education and training

V máji 2006 bola zverejnená výzva na predloženie projektov na vytvorenie medzinárodných partnerstiev a platforiem a aktivity spolupráce medzi inštitúciami zamerané na ďalšie testovanie ECVET.

Zdroje:

Call for proposals – DG EAC No 33/06. Award of grants for the promotion and coordination of projects to develop credit systems for vocational education and training (ECVET) (2006/C 144/14) 20.6.2006 C 144/19 Official Journal of the European Union

Výzva na predloženie návrhov – GR EAC č. 33/06. Udelenie grantov na propagáciu a koordináciu projektov na rozvoj kreditných systémov v odbornom vzdelávaní a príprave (ECVET) (2006/C 144/14) 20.6.2006 C 144/19 Úradný vestník Európskej únie

Od novembra 2006 do 31. marca 2007 prebiehal **konzultačný proces**, v rámci ktorého boli oslovené krajiny zúčastňujúce sa na kodanskom procese, ako aj sociálni partneri a profesijné organizácie. Členské štáty boli vyzvané na organizáciu vlastného národného konzultačného procesu.

Zdroj:

Consultation on the future European credit accumulation and transfer system for vocational education and training (ECVET) Information note from the Commission – 11 May 2006 – 9167/06, EDUC 104, SOC 223

Ku konzultačnému procesu pripravila Komisia pracovný dokument.

Zdroje:

Commission staff working document. European Credit system for Vocational Education and Training (ECVET). A system for the transfer, accumulation and recognition of learning outcomes in Europe Brussels, 31.10.2006, SEC(2006) 1431

Pracovný dokument pracovníkov Komisie. Európsky systém prenosu kreditov pre odborné vzdelávanie a prípravu (ECVET). Systém pre zhromažďovanie, prenos a uznávanie výsledkov vzdelávania v Európe Brusel, 31.10.2006 SEC(2006) 1431

Paralelne s konzultačným procesom prebiehalo experimentálne overovanie prototypu systému.

Výsledky konzultačného procesu boli prezentované na európskej konferencii 4.-5. júna 2007 v Mníchove v rámci nemeckého predsedníctva. Odpovede jednotlivých krajín a organizácií sú k dispozícii aj na webovej stránke Európskej komisie http://ec.europa.eu/education/ecvt/results_en.html. Zároveň Cedefop pripravil zhrnutie odpovedí.

Zdroj:

Presidency Conference "Realizing the European Learning Area". Munich, 4 – 5 June 2007. Summary of responses received to a the Commissions consultation on ECVET during the period covering November 2006 to April 2007

Komisia predložila návrh legislatívneho nástroja týkajúceho sa ECVET (odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady) v apríli 2008.

Zdroje:

Proposal for a Recommendation of the European Parliament and of the Council on the establishment of the European Credit system for Vocational Education and Training (ECVET) Brussels, 9.4.2008, COM(2008) 180 final, 2008/0070 (COD), [SEC(2008) 442, SEC(2008) 443]

Návrh: Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady o vytvorení Európskeho systému kreditov pre odborné vzdelávanie a prípravu (ECVET) Brusel, 9.4.2008 KOM(2008) 180 v konečnom znení 2008/0070 (COD), [SEC(2008) 442, SEC(2008) 443]

Sprievodný dokument pracovníkov Komisie (hodnotenie vplyvu):

Commission staff working document. Accompanying document to the Proposal for a Recommendation of the European Parliament and of the Council on the establishment of a European Credit System for Vocational Education and Training (ECVET). Impact assessment Brussels, 9.4.2008, SEC(2008) 442, [SEC(2008) 443, COM(2008) 180 final]

Zhrnutie hodnotenia vplyvu (dokument SEK(2008) 443) je k dispozícii v angličtine na

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52008SC0443:EN:HTML>,

v slovenčine na

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52008SC0443:SK:HTML>

Zároveň sa uskutočnilo nové kolo výziev na predkladanie projektov na experimentálne overovanie ECVET.

Zdroje:

Call for proposals – EACEA/14/08 under the Lifelong Learning programme. Award of grants for projects to test and develop the credit system for vocational education and training (ECVET) (2008/C 132/08) 30.5.2008 C 132/32 Official Journal of the European Union EN

Výzva na predkladanie návrhov – EACEA/14/08 v rámci programu celoživotného vzdelávania Udelenie grantov pre projekty na testovanie a rozvoj systému kreditov v odbornom vzdelávaní a príprave (ECVET) (2008/C 132/08) 30.5.2008 C 132/32 Úradný vestník Európskej únie SK

Legislatívny proces možno sledovať na stránke

http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=sk&DosId=196901, správu Európskeho parlamentu k návrhu, legislatívne uznesenie Európskeho parlamentu, vrátane pozmeňovacích návrhov, na stránke <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=REPORT&reference=A6-2008-0424&language=SK>.

Parlament prerokovával návrh 18. decembra 2008. Rada ho schválila 11. mája 2009. Európskym parlamentom a Radou bol prijatý 18. júna 2009.

Zdroje:

Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 June 2009 on the establishment of a European Credit System for Vocational Education and Training (ECVET) (2009/C 155/02) EN 8.7.2009 Official Journal of the European Union C 155/11

Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady z 18. júna 2009 o vytvorení Európskeho systému kreditov pre odborné vzdelávanie a prípravu (ECVET) (2009/C 155/02) SK 8.7.2009 Úradný vestník Európskej únie C 155/11

Na testovanie kreditového systému bola v marci 2010 vyhlásená nová výzva na predkladanie projektov v rámci Programu celoživotného vzdelávania (Leonardo da Vinci).

Zdroje:

Call for proposals – EACEA/08/10. Under the Lifelong Learning Programme (LLP) - Leonardo da Vinci Programme. Award of grants to support national projects to test and develop the credit system for vocational education and training (ECVET) (2010/C 85/08) C 85/14 Official Journal of the European Union 31.3.2010

Výzva na predkladanie návrhov – EACEA/08/10. V rámci Programu v oblasti celoživotného vzdelávania (Pcv) – Program Leonardo da Vinci. Udelenie grantov na podporu projektov národnej iniciatívy na testovanie a rozvoj kreditového systému pre odborné vzdelávanie a prípravu (ECVET) (2010/C 85/08) C 85/14 Úradný vestník Európskej únie 31.3.2010

Podrobnejšie informácie o ECVET nájdete na stránke Európskej komisie http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc50_en.htm alebo na stránke pilotných projektov ECVET <http://www.ecvet-projects.eu/>, na ktorej je aj magazín s najaktuálnejšími informáciami o ECVET.

Vývoj Európskeho systému kreditov pre OVP je **legislatívne ukončený**.

Ďalšie relevantné zdroje:

Coles, Mike; Oates, Tim: **European reference levels for education and training: promoting credit transfer and mutual trust: study commissioned by the Qualifications and Curriculum Authority** European Centre for the Development of Vocational Training - CEDEFOP. Qualifications and Curriculum Authority - QCA. Luxembourg : EUR-OP, 2005.

Le Mouillour, Isabelle: **European approaches to credit (transfer) systems in VET: an assessment of the applicability of existing credit systems to a European credit (transfer) system for vocational education and training (ECVET)** European Centre for the Development of Vocational Training - CEDEFOP. Luxembourg : EUR-OP, 2005.

Winterton, Jonathan; Delamare, Françoise; Stringfellow, Emma: **Typology of knowledge, skills and competences: clarification of the concept and prototype** Toulouse : Groupe ESC Toulouse - Centre for European Research on Employment and Human Resources, 2005.

The development of ECVET in Europe (Working paper No 10) European Centre for the Development of Vocational Training - CEDEFOP. Luxembourg : EUR-OP, 2010

Linking credit systems and qualifications frameworks: An international comparative analysis (Research paper No 5) European Centre for the Development of Vocational Training - CEDEFOP. Luxembourg : EUR-OP, 2010.

8.4 Spoločný rámec pre zabezpečenie kvality (anglicky Common Quality Assurance Framework – CQAF)

(neskôr Európsky referenčný rámec zabezpečenia kvality odborného vzdelávania a prípravy (anglicky European Quality Assurance Reference Framework for Vocational Education and Training))

Problematika zabezpečenia kvality bola prioritou od prijatia Kodanskej deklarácie. Na riešenie tejto problematiky, konkrétne zameranej na OVP, bola ustanovená technická pracovná skupina. Na podporu práce pracovnej skupiny bola zriadená aj virtuálna komunita Cedefopu, ktorá je k dispozícii webovej stránke <http://communities.cedefop.europa.eu/quality>. Technická pracovná skupina už v októbri 2003 predložila materiál o jednotnom európskom rámci na zabezpečenie kvality a európsku príručku na sebahodnotenie poskytovateľov odborného vzdelávania a prípravy.

Zdroje:

Technical working group on quality in VET. A European Common Quality Assurance Framework (October 2003)

Technical working group on quality in VET. An European Guide on Self-assessment for VET-providers. Final Version (October 2003)

A limited set of coherent quality indicators proposed by the Technical Working Group on Quality (October 2003)

V máji 2004 schválila Rada návrh záverov o zabezpečení kvality v odbornom vzdelávaní a príprave.

Zdroj:

Draft Council Conclusions on Quality Assurance in Vocational Education and Training Council of the European Union, Brussels, 18 May 2004

V septembri 2005 predložila Európska komisia dokument, ktorý sa venoval základom jednotného rámca na zabezpečenie kvality v oblasti odborného vzdelávania a prípravy v Európe.

Zdroj:

Fundamentals of a 'Common Quality Assurance Framework' (CQAF) for VET in Europe

Následne v októbri 2005 Komisia s podporou krajín zúčastnených na kodanskom procese a sociálnych partnerov ustanovila **Európsku sieť na zabezpečenie kvality v OVP** (anglicky **a European Network on Quality Assurance in VET - ENQA-VET**).

Zdroj:

European Network on Quality Assurance in VET. Guiding principles and governance (February 2006)

Hlavnou úlohou siete bolo podporovať využívanie jednotného rámca na zabezpečenie kvality na dobrovoľnom základe a podporovať siete vytvorené na báze spolupráce na všetkých úrovniach. Sieť bola platformou na výmenu skúseností a vypracovávanie konkrétnych návrhov týkajúcich sa zabezpečovania kvality. Bola spojnicou k európskemu kvalifikačnému rámcu a takisto prepájala odborné vzdelávania a prípravu s vysokoškolským vzdelávaním.

Zdroj:

European network on quality assurance in VET. Work programme 2008 - 2009

V máji 2006 Komisia zverejnila výzvu na predkladanie projektov na vytváranie medzinárodných partnerstiev a spoluprácu medzi inštitúciami na podporu využívania spoločného rámca na zabezpečenie kvality.

Zdroje:

Call for proposals — DG EAC No 32/06. Award of Grants for the development and coordination of practical projects Promoting the use of the Common Quality Assurance Framework (CQAF) in VET (2006/C 144/13) 20.6.2006 C 144/17 Official Journal of the European Union

Výzva na predkladanie návrhov — GR EAC č. 32/06. Udelenie príspevkov na rozvoj a koordináciu praktických projektov na podporu využívania spoločného rámca pre zabezpečenie kvality (SRZK) v OVP (2006/C 144/13) 20.6.2006 C 144/17 Úradný vestník Európskej únie

Sieť ENQA-VET sa neskôr pretransformovala na sieť **Európske zabezpečenie kvality v odbornom vzdelávaní a príprave** (anglicky **European Quality Assurance in Vocational Education and Training - EQAVET**). Podrobnosti o jej činnosti možno nájsť na webovej stránke <http://www.eqavet.eu>

Na jar 2008 bol predložený návrh odporúčania Európskeho parlamentu a Rady o zabezpečení kvality v odbornom vzdelávaní a príprave. V odporúčaní sa už hovorí o **Európskom referenčnom rámci zabezpečenia kvality odborného vzdelávania a prípravy** (anglicky **European Quality Assurance Reference Framework for Vocational Education and Training**), a preto sa začína sa používať skratka **EQARF**. Návrh obsahoval referenčný súbor 10 vybraných ukazovateľov kvality pre OVP (pozri ďalej).

Zdroje:

Proposal for a Recommendation of the European Parliament and of the Council on the establishment of a European Quality Assurance Reference Framework for Vocational Education and Training Brussels, 9.4.2008, COM(2008) 179 final, 2008/0069 (COD), [SEC(2008) 440, SEC(2008) 441]

Návrh. Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady o vytvorení európskeho referenčného rámca zabezpečenia kvality odborného vzdelávania a prípravy Brusel, 9.4.2008, KOM(2008) 179 v konečnom znení, 2008/0069 (COD), [SEK(2008) 440, SEK(2008) 441]

Sprievodný dokument pracovníkov Komisie (hodnotenie vplyvu):

Commission staff working document. Accompanying document to the Proposal for a Recommendation of the European Parliament and of the Council on the establishment of a European Quality Assurance Reference Framework for Vocational Education and Training. Impact assessment Brussels, 9.4.2008, SEC(2008) 440, 2008/0069 (COD) [SEC(2008) 441, COM(2008) 179 final]

Zhrnutie hodnotenia vplyvu (dokument SEK(2008) 441) je k dispozícii v angličtine na

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52008SC0441:EN:HTML>,

v slovenčine na

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52008SC0441:SK:HTML>

Legislatívny proces schvaľovania nástroja je zaznamenaný na stránke

http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=en&DosId=196900.

Európsky parlament schválil návrh 18. decembra 2008. Rada ho formálne prijala 11. mája 2009. Finálne odporúčanie bolo podpísané Európskym parlamentom a Radou 18. júna 2009. Termíny boli rovnaké ako pri odporúčaní o Európskom systéme kreditov pre odborné vzdelávanie a prípravu (ECVET).

Zdroje:

Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 June 2009 on the establishment of a European Quality Assurance Reference Framework for Vocational Education and Training (2009/C 155/01) 8.7.2009 Official Journal of the European Union C 155/1

Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady z 18. júna 2009 o vytvorení európskeho referenčného rámca zabezpečenia kvality odborného vzdelávania a prípravy (2009/C 155/01) SK 8.7.2009 Úradný vestník Európskej únie C 155/1

Odporúčanie obsahuje týchto 10 ukazovateľov kvality, ktoré sa môžu v členských štátoch používať pri hodnotení OVP a zlepšovaní jeho kvality. Oproti návrhu z apríla 2008 bolo znenie ukazovateľov č. 4 a 5 mierne upravené. Súbor ukazovateľov sa bude naďalej vyvíjať.

Ukazovatele:

1. Dôležitosť systémov zabezpečenia kvality pre poskytovateľov OVP:
 - a) podiel poskytovateľov OVP uplatňujúcich interné systémy zabezpečenia kvality stanovené zákonom/z vlastnej iniciatívy
 - b) podiel akreditovaných poskytovateľov OVP
2. Investície do odbornej prípravy učiteľov a školiteľov:
 - a) podiel učiteľov a školiteľov podieľajúcich sa na ďalšej odbornej príprave
 - b) výška investovaných prostriedkov
3. Miera účasti na programoch OVP: Počet účastníkov v programoch OVP podľa druhu programu a individuálnych kritérií
4. Miera úspešného absolvovania programov OVP: Počet osôb, ktoré úspešne dokončili/predčasne ukončili programy OVP podľa druhu programu a individuálnych kritérií
5. Miera pracovného umiestnenia osôb v programoch OVP:
 - a) umiestnenie osôb, ktoré sa vzdelávali v OVP v určenom čase po dokončení odbornej prípravy, podľa druhu programu a individuálnych kritérií
 - b) podiel zamestnaných osôb, ktoré sa vzdelávali v určenom čase po dokončení odbornej prípravy, podľa druhu programu a individuálnych kritérií
6. Využívanie nadobudnutých zručností na pracovisku:
 - a) informácie o zamestnaní získanom osobami po dokončení odbornej prípravy, podľa druhu odbornej prípravy a individuálnych kritérií
 - b) miera spokojnosti osôb a zamestnávateľov so získanými zručnosťami/odbornými spôsobilosťami
7. Miera nezamestnanosti podľa individuálnych kritérií
8. Výskyt zraniteľných skupín:
 - a) percento účastníkov OVP klasifikovaných ako znevýhodnené skupiny (v určenom regióne alebo spádovej oblasti) podľa veku a pohlavia
 - b) miera úspešnosti znevýhodnených skupín podľa veku a pohlavia
9. Mechanizmy na určenie potrieb odbornej prípravy na trhu práce:
 - a) informácie o mechanizmoch zriadených na zisťovanie meniacich sa požiadaviek na rôznych úrovniach
 - b) dôkazy o ich účinnosti
10. Programy používané na podporu lepšieho prístupu k OVP:
 - a) informácie o existujúcich programoch na rôznych úrovniach
 - b) dôkazy o ich účinnosti

Na implementáciu EQARF vznikli na európskej úrovni dve pracovné skupiny siete EQAVET. Pracovná skupina č. 1 sa zameriava na vypracovanie usmernení a nástrojov na podporu tvorby prístupov členských krajín k využívaniu rámca

v súlade s vnútroštátnou legislatívou a praxou v jednotlivých krajinách. Pracovná skupina č.2 sa zameriava na indikátory kvality pre OVP.

Viac informácií o činnosti pracovných skupín je na stránke siete EQAVET <http://www.eqavet.eu/gns/what-we-do/working-groups.aspx>. Usmernenia v angličtine sú na stránke <http://guidelines.eqavet.eu/guidelines/>.

Na pomoc pri implementácii EQARF by mali v členských krajinách vzniknúť národné referenčné miesta pre zabezpečenie kvality v OVP, v ktorých by sa stretli zodpovedné orgány a ktoré by zapájali do činnosti relevantných aktérov na národnej a regionálnej úrovni.

Podrobnosti k problematike možno nájsť aj na špecializovanej stránke Cedefopu <http://www.cedefop.europa.eu/EN/about-cedefop/projects/quality-assurance-in-vet/index.aspx> a na stránke Európskej komisie http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc1134_en.htm.

Podobne ako pri Európskom systéme kreditov pre odborné vzdelávanie a prípravu (ECVET) i v prípade referenčného rámca zabezpečenia kvality odborného vzdelávania a prípravy (EQARF) bola v marci 2010 vyhlásená nová výzva na predkladanie projektov v rámci Programu celoživotného vzdelávania (Leonardo da Vinci) na vytvorenie národného prístupu k zabezpečeniu kvality.

Zdroje:

Call for proposals - EACEA/09/10. Under the Lifelong Learning Programme (LLP) – Leonardo da Vinci Programme. Award of grants to support national projects for the development of a national approach to improve the quality assurance of vocational education and training (VET) systems by promoting and developing the use of the European Quality Assurance Reference Framework in vocational education and training (2010/C 85/09) 31.3.2010 Official Journal of the European Union C 85/17

Výzva na predkladanie návrhov – EACEA/09/10. V rámci Programu v oblasti celoživotného vzdelávania (PCV) – Program Leonardo da Vinci. Udelenie grantov na podporu projektov národnej iniciatívy na vytvorenie vnútroštátneho prístupu s cieľom zlepšiť zabezpečenie kvality ich systému odborného vzdelávania a prípravy (OVP), pri súčasnej propagácii a rozvoji európskeho referenčného rámca zabezpečenia kvality odborného vzdelávania a prípravy (2010/C 85/09) 31.3.2010 Úradný vestník Európskej únie C 85/17

Vývoj Európskeho referenčného rámca zabezpečenia kvality odborného vzdelávania a prípravy je **legislatívne ukončený**.

Ďalšie relevantné zdroje:

Indicators for quality in VET. To enhance European cooperation European Centre for the Development of Vocational Training - CEDEFOP. Luxembourg : EUR-OP, 2007

Accreditation and quality assurance in vocational education and training: Selected European approaches European Centre for the Development of Vocational Training - CEDEFOP. Luxembourg : EUR-OP, 2009.

8.5 Celoživotné poradenstvo (anglicky lifelong guidance)

Podpora tvorby politiky v oblasti celoživotného poradenstva presahuje rámec kodanského procesu. Týka sa aj cieľov pracovného programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010 a je prioritou politik na úrovni EÚ v oblasti celoživotného vzdelávania. Takisto zasahuje aj do oblasti politiky zamestnanosti.

Na riešenie problematiky celoživotného poradenstva Komisia zriadila expertnú skupinu pre celoživotné poradenstvo, ktorá mala reagovať na výzvy stanovené Kodanskou deklaráciou a zároveň mala napomáhať pri práci pracovných skupín ustanovených v rámci pracovného programu Vzdelávania a odborná príprava 2010 (G a H). Expertná skupina vychádzala i z výsledkov analýz OECD, Cedefopu, Európskej vzdelávacej nadácie (ETF) a Svetovej banky, ktoré sa týkali kariérového poradenstva v Európe. Na pomoc pri práci expertnej skupiny bola vytvorená virtuálna komunita Cedefopu prístupná na webovej stránke http://communities.cedefop.europa.eu/lifelong_guidance.

Rozvoj kariérového poradenstva a propagáciu európskej dimenzie v poradenstve podporujú centrá pre poradenstvo Euroguidance, ktoré vznikli vo všetkých štátoch EÚ, EHP, Turecku a Švajčiarsku. Centrá sú združené do európskej siete Euroguidance <http://www.euroguidance.net/>.

V máji 2004 prijali Rada a zástupcovia členských štátov, ktorí sa stretli na zasadnutí Rady, návrh uznesenia o posilnení politik, systémov a praxe v oblasti poradenstva v priebehu života.

Zdroj:

Draft Resolution of the Council and of the representatives of the Member States meeting within the Council on Strengthening Policies, Systems and Practices in the field of Guidance throughout life in Europe
Council of the European Union, Brussels, 18 May 2004, 9286/04, EDUC 109 SOC 234

Z analytických prác OECD vyplynulo, že ciele politik pre oblasť poradenstva sú slabo definované a komunikované. Expertná skupina sa na základe toho rozhodla vypracovať príručku pre tvorcov koncepcií, ktorá by vychádzala zo skúseností tvorcov koncepcií v Európe i mimo Európy a poskytla by nástroj pre riešenie problémov súvisiacich s poskytovaním služieb kariérového poradenstva. OECD v spolupráci s Komisiou vydali príručku v roku 2004.

Zdroj:

Career Guidance - A handbook for policy-makers

Príručka je k dispozícii aj v slovenskej verzii pod názvom Kariérové poradenstvo: Príručka pre tvorcov koncepcií. Zájemcovia o slovenskú verziu sa môžu obrátiť na Euroguidance centrum Slovenskej republiky, ktoré im ju zašle na požiadanie. E-mailová adresa centra je nrcg@saaic.sk.

Expertná skupina pripravila správu obsahujúcu výsledky za obdobie od decembra 2002 do decembra 2004, odporúčania pre program Vzdelávanie a odborná príprava 2010 a kodanský proces, ako aj schému činnosti týkajúcu sa implementácie uznesenia Rady z mája 2004.

Zdroj:

Education and Training 2010. Report of Commission's Expert Group on Lifelong Guidance to the Commission, the Copenhagen Coordination Group and ACVT

Ďalším dôležitým dokumentom bola správa predložená Komisii v októbri 2005, ktorá zhrňa aktivity v kariérovom poradenstve v oblasti verejných služieb zamestnanosti.

Zdroj:

Career Guidance in Europe's Public Employment Services: Trends and Challenges

V novembri 2006 sa v Jyväskylä vo Fínsku uskutočnila konferencia o politikách a systémoch celoživotného poradenstva. V odporúčaniach z konferencie sa navrhuje vytvorenie Európskeho fóra pre poradenstvo (anglicky European Guidance Forum), ktoré by malo po čase prevziať prácu expertnej skupiny a malo by podporovať činnosť národných fór pre poradenstvo. Z ďalších odporúčaní možno spomenúť vypracovanie návrhu nových nástrojov na úrovni EÚ, napr. rámca zameraného na zručnosti potrebné na hľadanie a udržanie zamestnania (anglicky career management skills) a spoločných princípov pre rozvoj týchto zručností. Informácie o konferencii sú na stránke <http://ktl.jyu.fi/ktl/guidance2006>. Správa z workshopov je na http://ktl.jyu.fi/img/portal/6506/report_workshops_07_11_2006.doc.

Na stretnutí členských štátov a krajín zúčastnených na Programe celoživotného vzdelávania, ktoré sa konalo 7-8. mája 2007 v Helsinkách, bola zriadená **Európska sieť pre politiku celoživotného poradenstva** (anglicky **European Lifelong Guidance Policy Network**). Cieľom siete je napomáhať členským štátom a Komisii v európskej spolupráci v oblasti celoživotného vzdelávania v sektore vzdelávania i sektore práce a v implementácii priorít stanovených v uzneseniach o celoživotnom vzdelávaní sa.

V členských krajinách vznikli národné fóra pre celoživotné poradenstvo. Národné fórum v SR bolo zriadené pri Akadémii Istropolitane, dnešnom Národnom ústave celoživotného vzdelávania.

V novembri 2008 Rada schválila uznesenie týkajúce sa integrácie celoživotného poradenstva do stratégie celoživotného vzdelávania sa.

Zdroje:

Resolution of the Council and of the Representatives of the Governments of the Member States, meeting within the Council of 21 November 2008 on better integrating lifelong guidance into lifelong learning strategies (2008/C 319/02) C 319/4 EN Official Journal of the European Union 13.12.2008

Návrh uznesenia Rady a zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady z 21. novembra 2008 – "Lepšie začlenenie poradenstva do stratégií celoživotného vzdelávania" (2008/C 319/02) C 319/4 SK Úradný vestník Európskej únie 13.12.2008

Informácie k problematike celoživotného poradenstva možno nájsť aj na špecializovanej stránke Európskej komisie http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc54_en.htm.

Ďalšie relevantné zdroje:

Sultana, Ronald G.: **Review of career guidance policies in 11 acceding and candidate countries: synthesis report: July 2003** European Training Foundation – ETF. Luxembourg EUR-OP, 2003.

Grajcar, Stefan et al.: **Review of career guidance policies: final report: Slovakia** European Training Foundation – ETF, 2004

Sultana, Ronald G.: **Guidance policies in the knowledge society: Trends, challenges and responses across Europe: A Cedefop synthesis report** European Centre for the Development of Vocational Training - CEDEFOP. Luxembourg : EUR-OP, 2004.

Professionalising career guidance: Practitioner competences and qualification routes in Europe Centre for the Development of Vocational Training - CEDEFOP. Luxembourg : EUR-OP, 2009

Establishing and developing national lifelong guidance policy forums: A manual for policy-makers and stakeholders European Centre for the Development of Vocational Training - CEDEFOP. Luxembourg : EUR-OP, 2008

From policy to practice - A systemic change to lifelong guidance in Europe European Centre for the Development of Vocational Training - CEDEFOP. Luxembourg : EUR-OP, 2008

Career development at work - A review of career guidance to support people in employment European Centre for the Development of Vocational Training - CEDEFOP. Luxembourg : EUR-OP, 2008

Sultana, Ronald G.: **Improving lifelong guidance policies and systems: using common European reference tools** Centre for the Development of Vocational Training - CEDEFOP. Luxembourg : EUR-OP, 2005

8.6 Identifikácia a validácia neformálneho/informálneho vzdelávania sa (anglicky identification and validation of non-formal/informal learning)

Za touto prioritou stanovenou už v Kodanskej deklarácii stojí myšlienka, že uznávať by sa mali nielen výsledky vzdelávania získané vo formálnom vzdelávaní, ale aj poznatky, zručnosti a kompetencie, ktoré človek nadobudol v iných formách vzdelávania sa, teda aj v takom vzdelávaní sa, ktoré je síce cielené, ale nevedie k formálne uznanému dokladu, alebo ktoré je súčasťou aktivít človeka v práci, rodine alebo voľnom čase.

Priorita bola riešená v rámci pracovnej skupiny ustanovenej na riešenie cieľov pracovného programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010 (pracovná skupina H). Zriadená bola i virtuálna komunita Cedefopu prístupná na webovej stránke <http://communities.cedefop.europa.eu/nfl>. V marci 2004 skupina predložila podkladový materiál týkajúci sa spoločných princípov na validáciu neformálneho a informálneho vzdelávania sa.

Zdroj:

Common European principles for validation of non-formal and informal learning: final proposal

V máji 2004 prijali Rada a zástupcovia členských štátov, ktorí sa stretli na zasadnutí Rady, tiež návrh záverov o jednotných európskych princípoch na identifikáciu a validáciu neformálneho a informálneho vzdelávania sa.

Zdroj:

Draft Conclusions of the Council and of the representatives of the Governments of the Member States meeting within the Council on Common European Principles for the identification and validation of non-formal and informal learning Council of the European Union, Brussels, 18 May 2004, 9600/04, LIMITE, EDUC 118 SOC 253

Po reorganizácii pracovných skupín zameraných na priority programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010 sa problematika začala riešiť v rámci skupiny vzájomného vzdelávania sa pre uznávanie výsledkov vzdelávania sa ([Peer learning cluster Recognition of Learning Outcomes](#)) a uskutočnili sa viaceré aktivity vzájomného vzdelávania sa, organizované v rôznych krajinách.

Názov skupiny odzrkadľuje zmenu prístupu k otázkam vzdelávania týkajúcim sa prostredia, v ktorom sa vzdelávanie uskutočňuje. Poukazuje na posun od vstupov vzdelávania sa (learning inputs), pri ktorých sa dôležitosť pripisuje dĺžke vzdelávania a miestu, v ktorom sa koná, k výsledkom vzdelávania sa (learning outcomes), pri ktorých sa dôležitosť prikladá tomu, aké má jednotlivec skutočné vedomosti a čo vie naozaj robiť bez ohľadu na prostredie, v ktorom ich nadobudol. Aktivity skupiny úzko súvisia s vývojom Európskeho kvalifikačného rámca a tvorbou národných kvalifikačných rámcov.

Na základe spoločných európskych princípov prijatých Radou v roku 2004 a na základe výsledkov práce skupiny pre uznávanie výsledkov vzdelávania sa Cedefop

vydal v roku 2009 európske usmernenia pre validáciu neformálneho a informálneho vzdelávania sa.

Zdroj:

European guidelines on the validation of non-formal and informal learning

Informácie k problematike validácie neformálneho a informálneho vzdelávania sa možno nájsť aj na špecializovanej stránke Európskej komisie http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc52_en.htm, ako aj na stránke skupiny vzájomného vzdelávania sa na <http://www.kslll.net/PeerLearningClusters/clusterDetails.cfm?id=13>. Materiály k aktivitám vzájomného vzdelávania sa sú k dispozícii na stránke <http://www.kslll.net/PeerLearningActivities/Default.cfm?id=13&year=2010>.

Ďalšie relevantné zdroje:

European Inventory on Validation of non-formal and informal learning. European common principles

European Inventory on Validation of non-formal and informal learning. Publications and research activities

European Inventory on Validation of non-formal and informal learning - final report (vrátane analýzy situácie v Slovenskej republike)

The shift to learning outcomes: Conceptual, political and practical developments in Europe European Centre for the Development of Vocational Training - CEDEFOP. Luxembourg : EUR-OP, 2008.

Validation of non-formal and informal learning in Europe: A snapshot 2007 European Centre for the Development of Vocational Training - CEDEFOP. Luxembourg : EUR-OP, 2008.

The shift to learning outcomes: Policies and practices in Europe European Centre for the Development of Vocational Training - CEDEFOP. Luxembourg : EUR-OP, 2009.

Updating the existing inventory on validation of non-formal and informal learning: Final report Directorate-General for Education and Culture 2010 (A report submitted by GHK by Jo Hawley, Manuel Souto Otero and Claire Duchemin)

8.7 Rozvoj sektorových kvalifikácií a kompetencií (anglicky development of sectoral qualifications and competences)

Jednou z priorit stanovených v Kodanskej deklarácii je podpora rozvoja schopností a kvalifikácií prostredníctvom posilňovania spolupráce a koordinácie na sektorových úrovniach, najmä zapojením sociálnych partnerov. Na podporu riešenia tejto problematiky bola zriadená virtuálna komunita Cedefopu. Na jej webovej stránke <http://communities.cedefop.europa.eu/sq> sú k dispozícii základné materiály súvisiace s touto prioritou. Problematike rôznych sektorových prístupov k zručnostiam a kompetenciám sa venuje Cedefop. Niektoré publikácie sú prístupné na webovej stránke virtuálnej komunity.

V novembri 2005 schválila Rada a zástupcovia členských štátov, ktorí sa stretli na zasadnutí Rady, závery, ktoré boli špeciálne zamerané na sektorové zručnosti.

Zdroje:

Conclusions of the Council and of the Representatives of the Governments of the Member States, meeting within the Council, on the role of the development of skills and competences in taking forward the Lisbon goals (2005/C 292/02) 24.11.2005 C 292/3 Official Journal of the European Union EN

Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa stretli na zasadnutí Rady, o úlohe rozvoja zručností a schopností pri dosahovaní lisabonských cieľov (2005/C 292/02) 24.11.2005 C 292/3 Úradný vestník Európskej únie SK

Ďalšie relevantné zdroje:

[Špecializovaná bibliografia zostavená Cedefopom](#)

Sectoral training funds in Europe European Centre for the Development of Vocational Training - CEDEFOP. Luxembourg : EUR-OP, 2008

Sectoral partnerships European Centre for the Development of Vocational Training - CEDEFOP. Luxembourg : EUR-OP, 2009

Skills for green jobs: European synthesis report European Centre for the Development of Vocational Training - CEDEFOP. Luxembourg : EUR-OP, 2010

Quality assurance in the social care sector: The role of training (Research paper No 7) European Centre for the Development of Vocational Training - CEDEFOP. Luxembourg : EUR-OP, 2010

The right skills for silver workers: An empirical analysis (Research paper No 8) European Centre for the Development of Vocational Training - CEDEFOP. Luxembourg : EUR-OP, 2010

Labour-market polarisation and elementary occupations in Europe: Blip or long-term trend? (Research paper No 9) European Centre for the Development of Vocational Training - CEDEFOP. Luxembourg : EUR-OP, 2011

8.8 Predvídanie potrieb zručností

Predvídanie potrieb zručností a zosúladenie potrieb trhu práce a zručností sa postupne stalo jednou z najdôležitejších priorít lisabonského procesu. Potrebu predvídaní potrieb zručností a tvorby relevantných nástrojov reflektujú všetky zásadné dokumenty, ktoré majú vplyv na kodanský proces.

Už v Maastrichtskom komuniké sa medzi národnými prioritami uvádza, že zvláštny dôraz má byť kladený na včasnú identifikáciu potrieb zručností. Potreba predvídaní potrieb zručností je uvedená aj v Helsinskom komuniké a neskôr i v ďalších revíziách kodanského procesu.

Významným dokumentom bolo **uznesenie Rady z 15. novembra 2007 o „nových zručnostiach pre nové pracovné miesta“**, ktoré bolo explicitne venované problematike predvídaní zručností (bližšie pozri časť Kroky k Bordeaux). V uznesení sa hovorí o potrebe vytvorenia mechanizmov na vypracovanie prognóz strednodobých potrieb zručností a identifikáciu krátkodobých nedostatkov v tejto oblasti a o potrebe posilnenia siete Skillsnet zriadenej Európskym strediskom pre rozvoj odborného vzdelávania a prípravy (Cedefop). Informácie o sieti a jej aktivitách možno nájsť na stránke Cedefopu <http://www.cedefop.europa.eu/EN/about-cedefop/networks/skillsnet/index.aspx>.

Ďalším dôležitým dokumentom bolo **oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov. Nové zručnosti pre nové pracovné miesta. Predvídanie a zosúladovanie potrieb trhu práce a zručností**. Komisia ho predložila v decembri 2008 ako reakciu na výzvy kladené pri hospodárskej obnove Európy, kde prioritnou oblasťou bolo vytváranie pracovných miest a rozvoj nových zručností. Dokument sa zameriava na potrebu zosúladenia zručností s potrebami trhu práce a na vývoj relevantných nástrojov na monitorovanie a predvídanie potrieb zručností (bližšie pozri časť Ročné hodnotenie lisabonskej stratégie – cyklus 2008-2010).

Uvedené dokumenty patria medzi východiská pri príprave nových rámcov spolupráce v EÚ pre nové desaťročie (bližšie pozri časť Príprava novej európskej stratégie pre zamestnanosť a rast – Európa 2020 a Nový rámec európskej spolupráce v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy – Vzdelávanie a odborná príprava 2020 (ET 2020).

Ďalšie relevantné zdroje:

[Špecializovaná bibliografia zostavená Cedefopom](#)

Future skill needs in Europe: Synthesis report: medium-term forecast
European Centre for the Development of Vocational Training - CEDEFOP.
Luxembourg : EUR-OP, 2008

Skill needs in Europe: Focus on 2020 European Centre for the Development of Vocational Training - CEDEFOP. Luxembourg : EUR-OP, 2008

Systems for anticipation of skill needs in the EU Member States (Cedefop working paper No 1) European Centre for the Development of Vocational Training - CEDEFOP. Luxembourg : EUR-OP, 2008

Future skill supply in Europe: key findings: medium-term forecast up to 2020 European Centre for the Development of Vocational Training - CEDEFOP. Luxembourg : EUR-OP, 2009

Future skill supply in Europe: synthesis report: medium-term forecast up to 2020 European Centre for the Development of Vocational Training - CEDEFOP. Luxembourg : EUR-OP, 2009

Skills for Europe's future: anticipating occupational skill needs European Centre for the Development of Vocational Training - CEDEFOP. Luxembourg : EUR-OP, 2009

Skill mismatch: Identifying priorities for future research Cedefop research arena (Cedra) (Cedefop working paper No 3) European Centre for the Development of Vocational Training - CEDEFOP. Luxembourg : EUR-OP, 2009

8.9 Profesionálny rozvoj učiteľov a školiteľov

Potreba kvalitného vzdelávania pre učiteľov a školiteľov bola stanovená ako priorita už v Kodanskej deklarácii. Tejto problematike sa venovala pozornosť v rámci pracovnej skupiny Komisie na riešenie cieľov pracovného programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010 (pracovná skupina A).

Významným dokumentom, ktorý vypracovala pracovná skupina, bola správa o pokroku z novembra 2003, ktorá bola príspevkom k spoločnej priebežnej správe o plnení pracovného programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010 predloženej v roku 2004.

Zdroj:

Implementation of "Education & Training 2010" Work Programme: Working group "Improving Education of Teachers and Trainers": Progress Report November 2003 European Commission, DG EAC

Spoločná priebežná správa z roku 2004 odporučila vytvorenie spoločných európskych referenčných noriem a princípov v rade oblastí, vrátane kompetencií a kvalifikácií učiteľov a školiteľov. Ako reakciu na toto odporúčanie Komisia vypracovala dokument Spoločné európske princípy pre kompetencie a kvalifikácie učiteľov, ktorý má slúžiť tvorcom koncepcií na národnej a regionálnej úrovni.

Zdroj:

Common European Principles for Teacher Competences and Qualifications European Commission, DG EAC

K implementácii politiky EÚ týkajúcej sa učiteľov a školiteľov v odbornom vzdelávaní prispieva i sieť **TTnet**, ktorú zriadil Cedefop ešte v roku 1998, a jej národné siete, ktoré postupne vznikali v jednotlivých členských štátoch. V súčasnosti je zriadených 22 národných sietí, vrátane siete v Slovenskej republike, ktorá bola ustanovená v roku 2004. Bližšie informácie o aktivitách siete TTnet, o realizovaných tematických projektoch, výstupoch projektov

a publikáciách sú k dispozícii na špecializovanej webovej stránke Cedefopu <http://www.cedefop.europa.eu/EN/about-cedefop/networks/training-of-trainers-network-ttnet/index.aspx>.

Po reorganizácii pracovných skupín zameraných na prioritách programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010 bola problematika zastrešená skupinou vzájomného vzdelávania sa pre učiteľov a školiteľov ([Peer learning cluster Teachers and Trainers](#)) a jej podskupinou pre učiteľov a školiteľov v OVP ([Teachers and Trainers in Vocational Education and Training \(VET\)](#)) a uskutočnili sa viaceré aktivity vzájomného vzdelávania sa, organizované v rôznych krajinách.

Zvýšená pozornosť sa problematike kvality a odborného vzdelávania učiteľov venovala v roku 2007. Komisia pripravila materiál zameraný na zlepšenie prípravy učiteľov.

Zdroje:

Communication from the Commission to the Council and the European Parliament: Improving the Quality of Teacher Education Commission of the European Communities, Brussels, 3.8.2007, COM(2007) 392 final, {SEC(2007) 931 SEC(2007)933

Oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu: Zlepšovanie kvality vzdelávania učiteľov Komisia Európskych spoločenstiev, Brusel, 3.8.2007KOM(2007) 392 v konečnom znení, SEC(2007)931, SEK(2007)933

Pracovný dokument Komisie:

Commission staff working document. Accompanying document to the Proposal for a recommendation of the European Parliament and of the Council on the Quality of Teacher Education: Impact assessment Commission of the European Communities, Brussels, xxx SEC(2007) 931/2, {COM(2007)392} {SEC(2007)933} {SEC(2007)937}

Zhrnutie hodnotenia vplyvu (dokument SEK(2008) 441) je k dispozícii v angličtine na

http://ec.europa.eu/governance/impact/ia_carried_out/docs/ia_2007/sec_2007_0933_en.pdf

v slovenčine na

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52007SC0933:SK:HTML>

15. novembra 2007 Rada schválila závery o zlepšení kvality vzdelávania učiteľov.

Zdroje:

Conclusions of the Council and of the Representatives of the Governments of the Member States, meeting within the Council of 15 November 2007, on improving the quality of teacher education (2007/C 300/07) 12.12.2007 C 300/6 Official Journal of the European Union

Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady 15. novembra 2007, o zlepšovaní kvality vzdelávania učiteľov (2007/C 300/07) 12.12.2007 C 300/6 Úradný vestník Európskej únie

K problematike učiteľov a školiteľov a ich profesijnému rozvoju sa vzťahujú aj ďalšie závery Rady, prijaté v rokoch 2008 a 2009.

Zdroje:

Conclusions of the Council and of the Representatives of the Governments of the Member States, meeting within the Council of 21 November 2008 on preparing young people for the 21st century: an agenda for European cooperation on schools (2008/C 319/08) C 319/20 EN Official Journal of the European Union 13.12.2008

Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady z 21. novembra 2008, o príprave mladých ľudí na 21. storočie: agenda pre európsku spoluprácu v školstve (2008/C 319/08) C 319/20 SK Úradný vestník Európskej únie 13.12.2008

Council conclusions of 26 November 2009 on the professional development of teachers and school leaders EN C 302/6 Official Journal of the European Union 12.12.2009

Závery Rady z 26. novembra 2009 o profesijnom rozvoji učiteľov a vedenia škôl SK C 302/6 Úradný vestník Európskej únie 12.12.2009

Viac informácií môžete nájsť aj na stránkach skupiny a podskupiny na <http://www.kslll.net/PeerLearningClusters/clusterDetails.cfm?id=14>, resp. <http://www.kslll.net/PeerLearningClusters/clusterDetails.cfm?id=11>. Materiály k aktivitám vzájomného vzdelávania sa sú k dispozícii na stránkach <http://www.kslll.net/PeerLearningActivities/Default.cfm?id=14&year=2010> a <http://www.kslll.net/PeerLearningActivities/Default.cfm?id=11&year=2010>.

Ďalšie relevantné zdroje:

Mobility of Teachers and Trainers. Final Report European Commission DG EAC. A report submitted by GHK, December 2006

Kirpal, Simone; Tutschner, Roland et al.: **Eurotrainer: Making lifelong learning possible: A study of the situation and qualification of trainers in Europe (Final report January 2008, Vol. 1)** Bremen: Institut Technik+Bildung, University of Bremen, 2008

Eurotrainer: Making lifelong learning possible: A study of the situation and qualification of trainers in Europe (Final report January 2008, Vol. 2 Country reports) Bremen: Institut Technik+Bildung, University of Bremen, 2008

Competence framework for VET professions: Handbook for practitioners European Centre for the Development of Vocational Training - CEDEFOP. Luxembourg : EUR-OP, 2009

Professional development opportunities for in-company trainers: a compilation of good practices (Working paper No 6) European Centre for the Development of Vocational Training - CEDEFOP. Luxembourg : EUR-OP, 2010

Developing coherent and system-wide induction programmes for beginning teachers: a handbook for policymakers European Commission DG EAC, 2010

Teachers' Professional Development: Europe in international comparison: An analysis of teachers' professional development based on the OECD's Teaching and Learning International Survey (TALIS) Luxembourg: Office for Official Publications of the European Union, 2010

8.10 Európska dimenzia

Európska dimenzia sa prelína celým kodanským procesom s cieľom uľahčiť a podporovať mobilitu, podporovať rozvoj spolupráce medzi inštitúciami, partnerstvá a nadnárodné iniciatívy. Na podporu európskej dimenzie v odbornom vzdelávaní a príprave boli využívané najmä programy Leonardo da Vinci a Grundtvig. Čo sa týka programu Leonardo da Vinci, prvé roky kodanského procesu spadali do druhej fázy programu.

Zdroj:

Council decision of 26 April 1999 establishing the second phase of the Community vocational training action programme 'Leonardo da Vinci' (1999/382/EC) 11. 6. 1999 EN Official Journal of the European Communities L 146/33

V júli 2006 Rada prijala spoločnú pozíciu týkajúcu sa ustanovenia akčného programu celoživotného vzdelávania na roky 2007-2013.

Zdroje:

Common position No 15/2006 adopted by the Council on 24 July 2006 with a view to adopting a Decision No .../2006/EC of the European Parliament and of the Council of ... establishing an action programme in the field of lifelong learning (2006/C 251 E/03), 17.10.2006 C 251E/37 Official Journal of the European Union

Spoločná pozícia č. 15/2006 prijatá Radou 24. júla 2006 na účely prijatia rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady č. .../2006/ES z xx. xx. 2006, ktorým sa ustanovuje akčný program v oblasti celoživotného vzdelávania (2006/C 251 E/03), 17.10.2006 Úradný vestník Európskej únie

Program bol zriadený rozhodnutím Európskeho parlamentu a Rady z 15. novembra 2006 a novelizovaný rozhodnutím zo 16. decembra 2008.

Zdroje:

Decision No 1720/2006/EC of the European Parliament and of the Council of 15 November 2006 establishing an action programme in the

field of lifelong learning 24.11.2006 EN Official Journal of the European Union L 327/45

Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1720/2006/ES z 15. novembra 2006, ktorým sa ustanovuje akčný program v oblasti celoživotného vzdelávania 24.11.2006 SK Úradný vestník Európskej únie L 327/45

Decision No 1357/2008/EC of the European Parliament and of the Council of 16 December 2008 amending Decision No 1720/2006/EC establishing an action programme in the field of lifelong learning L 350/56 EN Official Journal of the European Union 30.12.2008

Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1357/2008/ES zo 16. decembra 2008, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie č. 1720/2006/ES, ktorým sa ustanovuje akčný program v oblasti celoživotného vzdelávania L 350/56 SK Úradný vestník Európskej únie 30.12.2008

Viac informácií o programe celoživotného vzdelávania nájdete na stránke Európskej komisie http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/doc78_en.htm.

V Slovenskej republike koordinuje aktivity **Slovenská akademická asociácia pre medzinárodnú spoluprácu (SAAIC)**, <http://www.saaic.sk>.

Ďalšie relevantné zdroje:

Friedrich, Werner; Körbel, Markus; Müller, Klaus: **Study on the impact of the Leonardo da Vinci programme on the quality of vocational education and training systems: Final report** WSF Wirtschafts- und Sozialforschung: Kerpen, 2010

9. Meranie pokroku

Štatistika hrá významnú úlohu od začiatku lisabonského procesu. Ako sme už uviedli na začiatku, Európska rada v záveroch z marca 2000 v Lisabone stanovila pre Európsku úniu cieľ stať sa do roku 2010 najkonkurencieschopnejšou a najdynamickejšie sa rozvíjajúcou ekonomikou na svete. Podrobný pracovný program ďalších krokov na dosiahnutie cieľov systémov vzdelávania a odbornej prípravy v Európe, ktorý prijala Európska rada na svojom zasadnutí v marci 2002 v Barcelone (program Vzdelávanie a odborná príprava 2010), pridal cieľ, aby sa systémy vzdelávania a odbornej prípravy v Európe stali do roku 2010 svetovým meradlom kvality.

Pri dosahovaní týchto cieľov sa mala uplatňovať metóda otvorenej koordinácie, ktorá je založená na spoločnej identifikácii a definovaní cieľov a pri ktorej významnú úlohu zohrávajú spoločne definované **ukazovatele** (anglicky **indicators**) a **benchmarky** (anglicky **benchmarks**, čo znamená **konkrétne ciele, referenčné hodnoty**). Tieto sa mali používať na pravidelné monitorovanie, resp. meranie, výkonnosti a dosiahnutého pokroku.

Z hľadiska kodanského procesu možno povedať, že sa tu pracuje s ukazovateľmi stanovenými v rámci lisabonskej stratégie, osobitne v rámci programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010. Postupne sa však zdôrazňovala potreba vývoja štatistiky špeciálne pre oblasť odborného vzdelávania a prípravy. Zlepšenie rozsahu, presnosti a spoľahlivosti štatistiky v oblasti odborného vzdelávania a prípravy sa uvádza medzi prioritami na európskej úrovni v Maastrichtskom komuniké. Potrebe zvýšenia rozsahu, porovnateľnosti a spoľahlivosti štatistik sa venuje osobitná pozornosť i v Helsinskom komuniké. Bordeauxske komuniké zdôraznilo potrebu vyvinutia zložky v rámci indikátorov a benchmarkov, ktorá by bola explicitnejšie zameraná na OVP.

9.1 Vývoj ukazovateľov a benchmarkov – 1. fáza

Pozrime sa bližšie na to, ako prebiehal vývoj ukazovateľov a benchmarkov.

Európska rada v marci 2000 v Lisabone stanovila rámcové ciele pre oblasť vzdelávania (pozri [bod 26 záverov](#)). V záveroch vyzvala Komisia aj na vypracovanie syntetickej výročnej správy monitorujúcej pokrok v dosahovaní cieľov na základe ukazovateľov, ktoré je potrebné dohodnúť.

Podrobný pracovný program ďalších krokov z roku 2002 stanovil 13 konkrétnych cieľov a s nimi súvisiacich 33 orientačných ukazovateľov na meranie pokroku. Na podporu implementácie pracovného programu bola pri Komisii vytvorená pracovná skupina pre ukazovatele a benchmarky (anglicky Standing group on indicators and benchmarks), pozostávajúca z expertov z členských krajín.

V roku 2002 Komisia predložila pracovný materiál, ktorý obsahoval návrh 5 benchmarkov. Materiál sa stal podkladom pre závery Rady z roku 2003, ktoré stanovili konečných 5 benchmarkov, plus ďalšiu oblasť, ktorou bolo zvýšenie investícií do ľudských zdrojov. Možno tu spomenúť, že oproti návrhu uvedenom v pracovnom materiáli Komisie bolo finálne znenie benchmarkov pozmenené.

Zdroje:

Communication from the Commission. European benchmarks in education and training: follow-up to the Lisbon European Council. Commission of the European Communities, Brussels, 20.11.2002 COM(2002) 629 final

Council Conclusions on Reference Levels of European Average Performance in Education and Training (Benchmarks). Council of the European Union, Brussels, 7 May 2003, 8981/03 EDUC 83

Pracovná skupina pre ukazovatele a benchmarky po konzultácií s ostatnými pracovnými skupinami pri Komisii predložila v júli 2003 konečný zoznam 29 ukazovateľov. Ukazovatele reflektovali 13 cieľov pracovného programu.

Zdroj:

Standing group on indicators and benchmarks. Final list of indicators to support the implementation of the work programme on the future of the education and training systems. Results of the consultation of the working groups. European Commission, Directorate -General for Education and Culture, July 2003

Rámec 5 benchmarkov a 29 ukazovateľov na meranie pokroku pri dosahovaní 13 konkrétnych cieľov pracovného programu sa používal v rokoch 2003 - 2006. Prvú výročnú správu monitorujúcu pokrok v dosahovaní cieľov na základe ukazovateľov a benchmarkov Komisia publikovala v januári 2004 (zoznam benchmarkov a ukazovateľov a výročné správy uvádzame nasledujúcich častiach).

Materiály týkajúce sa ukazovateľov a benchmarkov sú k dispozícii na webovej stránke http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc1298_en.htm

9.2 Benchmarky

Rada v svojich záveroch z mája 2003 stanovila týchto 5 benchmarkov, ktoré sa majú dosiahnuť do roku 2010:

- Priemerná miera predčasne opúšťajúcich školský systém v EÚ by nemala byť vyššia ako 10%
- Celkový počet absolventov matematických, vedných a technických odborov v EÚ by sa mal zvýšiť najmenej o 15 % a zároveň sa mala znížiť nerovnováha pohlaví v týchto odboroch
- Najmenej 85 % ľudí v EÚ vo veku 22 rokov by malo mať ukončené stredoškolské vzdelanie
- Podiel 15-ročných študentov, ktorí dosahujú slabé výsledky v porozumení písaného textu, by sa mal znížiť najmenej o 20 % v porovnaní s rokom 2000
- Priemerná účasť na celoživotnom vzdelávaní sa dospeljej populácie pracovného veku (25-64 rokov) v EÚ by mala byť najmenej 12,5 %

9.3 Ukazovatele 2003 - 2006

Predstavme si teraz ukazovatele používané na monitorovanie pokroku v dosahovaní lisabonských cieľov v rokoch 2003 - 2006 konkrétne (uvádzame ich podľa oznámenia Komisie z februára 2007; ukazovatele na meranie 5 benchmarkov sú uvedené tučným písmom):

1. vek učiteľov (% učiteľov vo veku viac ako 50 rokov na základných a stredných školách),
2. počet mladých ľudí,
3. pomer žiakov a učiteľov,
4. **ukončené vyššie stredoškolské vzdelanie,**
5. **% študentov, ktorí dosahujú slabé výsledky v porozumení písanému textu (PISA),**
6. výkonnosť 15-ročných v porozumení písanému textu (PISA),
7. výkonnosť 15-ročných v porozumení matematike (PISA),
8. výkonnosť 15-ročných v porozumení vedám (PISA),
9. účasť ľudí s počiatočnou nízkou kvalifikáciou na vzdelávaní a odbornej príprave,
10. študenti zapísaní do odboru matematiky, vied a techniky v pomere k celkovému počtu študentov,
11. absolventi v odbore matematiky, vied a techniky v percentách v pomere k celkovému počtu absolventov,
12. **celkový počet absolventov vysokých škôl v odbore matematiky, vied a techniky (rast),**
13. počet absolventov v odbore matematiky, vied a techniky na 1000 obyvateľov,
14. verejné výdavky na vzdelávanie,
15. súkromné výdavky na vzdelávacie inštitúcie,
16. výdavky podnikov na priebežnú odbornú prípravu,
17. celkové výdavky na vzdelávacie inštitúcie na žiaka, v PPS,
18. celkové výdavky na vzdelávacie inštitúcie na žiaka, v porovnaní s HDP,
19. **účasť na celoživotnom vzdelávaní, obyvateľstvo vo veku 25 – 64 rokov, všetci obyvatelia, osoby s nízkou úrovňou dosiahnutého vzdelania,**
20. účasť na priebežnej odbornej príprave, všetky podniky,
21. účasť na priebežnej odbornej príprave, podniky pôsobiace v oblasti odbornej prípravy,
22. miera účasti na vzdelávaní, študenti vo veku 15 – 24 rokov,
23. **podiel študentov, ktorí predčasne opúšťajú školský systém vo veku 18 až 24 rokov,**
24. rozdelenie študentov podľa počtu cudzích jazykov, ktoré sa učia,
25. priemerný počet cudzích jazykov na žiaka,
26. mobilita prichádzajúcich a odchádzajúcich učiteľov a školiteľov, Erasmus + Leonardo,
27. mobilita prichádzajúcich a odchádzajúcich študentov v rámci programu Erasmus a účastníkov školení v rámci programu Leonardo,
28. zahraniční vysokoškolskí študenti v % zo všetkých zapísaných študentov podľa národnosti,
29. percentuálny podiel študentov z krajiny pôvodu zapísaných na štúdium v zahraničí.

9.4 Vývoj ukazovateľov a benchmarkov – 2. fáza

Rámec ukazovateľov sa neustále zdokonaľoval tak, aby odzrkadľoval vývoj stratégie. Už spoločná priebežná správa Komisie a Rady z februára 2004 zdôraznila potrebu zlepšiť kvalitu a porovnateľnosť existujúcich ukazovateľov, najmä pre oblasť celoživotného vzdelávania. Zároveň vyzvala pracovnú skupinu pre ukazovatele a benchmarky, ako aj ostatné skupiny, aby do konca roka 2004 vypracovali návrh limitovaného počtu ukazovateľov.

Odpoveďou na túto výzvu bol pracovný materiál, ktorý Komisia predložila v novembri 2004. Materiál obsahoval návrh krátkodobých, strednodobých a dlhodobých stratégií týkajúcich sa 9 oblastí ukazovateľov, medzi ktorými sú zaradené aj stratégie pre ukazovatele pre oblasť odborného vzdelávania a prípravy (kľúčové kompetencie, účinnosť investícií, IKT, mobilita, vzdelávanie dospelých, odborné vzdelávanie a príprava, jazyky, profesionálny rozvoj učiteľov a školiteľov, sociálna inklúzia a aktívne občianstvo). Materiál zahrnoval aj návrh 20 nových ukazovateľov súvisiacich s uvedenými deviatimi oblasťami.

Zdroj:

Commission staff working paper. New indicators on education and training. Commission of the European Communities, Brussels, 29.11.2004 SEC(2004) 1524

Na základe pracovného materiálu prijala Rada v máji 2005 závery, v ktorých uznala potrebu vypracovania nového, jednotného rámca ukazovateľov a benchmarkov na monitorovanie výkonnosti a pokroku v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy, pričom uviedla, že pri vypracovaní potrebných údajov pre nové ukazovatele môže ísť dlhodobý projekt trvajúci 5 – 10 rokov. Rada v záveroch vyzvala Komisiu, aby jej do konca roka 2006 predložila správu, ktorá bude obsahovať hodnotenie pokroku pri vytváraní jednotného rámca ukazovateľov a benchmarkov a prehodnotí vhodnosť existujúcich ukazovateľov.

Zdroje:

Council Conclusions of 24 May 2005 on new indicators in education and training. (2005/C 141/04) 10.6.2005 EN Official Journal of the European Union C 141/7

Závery Rady z 24. mája 2005 o nových ukazovateľoch vo vzdelávaní a odbornej príprave. (2005/C 141/04) 10.6.2005 SK Úradný vestník Európskej únie C 141/7

Tu možno znovu pripomenúť, že dôležitosť štatistiky bola vyjadrená i v prioritách Maastrichtského komuniké z roku 2004 a Helsinského komuniké z roku 2006. V Helsinskom komuniké je explicitne uvedené, že Komisia by mala „venovať pozornosť vývoju zložky OVP v rámci uceleného rámca ukazovateľov a referenčných hodnôt“.

Vo februári 2007 vydala Komisia oznámenie, ktoré obsahovalo návrh nového rámca ukazovateľov a benchmarkov. Návrh po prvýkrát „odzrkadľuje v plnej

miere konkrétnejšie ciele v rámci programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010“ a zahrňuje bolonský a kodanský proces.

Zdroje:

Communication from the Commission. A coherent framework of indicators and benchmarks for monitoring progress towards the Lisbon objectives in education and training. Commission of the European Communities, Brussels, 21.2.2007 COM(2007) 61 final

Oznámenie Komisie. Jednotný rámec ukazovateľov a referenčných kritérií na monitorovanie pokroku pri dosahovaní lisabonských cieľov vo vzdelávaní a odbornej príprave. Komisia Európskych spoločenstiev, Brusel, 21.2.2007, KOM(2007) 61 v konečnom znení

V oznámení Komisia navrhuje, aby ukazovatele a benchmarky boli v budúcnosti štruktúrované na základe týchto 8 kľúčových politických oblastí obsiahnutých v stratégií (na rozdiel od 13 konkrétnych cieľov podrobného pracovného programu), a to vrátane kodanského procesu:

1. Väčšia rovnosť vo vzdelávaní a odbornej príprave
2. Podpora efektívnosti vo vzdelávaní a odbornej príprave
3. Zavádzanie celoživotného vzdelávania do praxe
4. Kľúčové spôsobilosti mladých ľudí
5. Modernizácia školského vzdelávania
6. Modernizácia odborného vzdelávania a prípravy (kodanský proces)
7. Modernizácia vysokoškolského vzdelávania (bolonský proces)
8. Zamestnateľnosť.

Návrh zachováva 5 benchmarkov stanovených Radou v marci 2003 a navrhuje týchto 20 indikátorov na monitorovanie pokroku pri dosahovaní lisabonských cieľov:

1. účasť na predškolskom vzdelávaní,
2. vzdelávanie osôb s osobitnými potrebami,
3. študenti, ktorí predčasne opúšťajú školský systém,
4. porozumenie písanému textu, matematike a vedám,
5. jazykové schopnosti,
6. schopnosti pracovať s informačnými a komunikačnými technológiami,
7. občianske schopnosti,
8. schopnosti učiť sa,
9. miera ukončeného vyššieho stredoškolského vzdelania u mladých ľudí,
10. riadenie škôl,
11. školy ako viacúčelové miestne vzdelávacie strediská,
12. profesionálny rozvoj učiteľov a školiteľov,
13. rozvrstvenie systémov vzdelávania a odbornej prípravy,
14. absolventi vysokých škôl,
15. cezhraničná mobilita vysokoškolských študentov,
16. účasť dospelých na celoživotnom vzdelávaní,
17. schopnosti dospelých,
18. dosiahnuté vzdelanie obyvateľstva,
19. investície do vzdelávania a odbornej prípravy,
20. návrat k vzdelávaniu a odbornej príprave.

9.5 Nové ukazovatele

Rada na svojom zasadnutí 25. mája 2007 nakoniec prijala 16 z 20 navrhovaných nových ukazovateľov na monitorovanie pokroku v dosahovaní lisabonských cieľov vo vzdelávaní, pričom 5 benchmarkov z roku 2003, zostáva v platnosti.

Zdroje:

Council conclusions on a coherent framework of indicators and benchmarks for monitoring progress towards the Lisbon objectives in education and training Council of the European Union, Brussels, 30 May 2007, 10083/07, EDUC 100, SOC 234, STATIS 66

Závery Rady o jednotnom rámci ukazovateľov a referenčných hodnôt na monitorovanie pokroku pri dosahovaní lisabonských cieľov vo vzdelávaní a odbornej príprave Rada Európskej únie, v Bruseli 30. mája 2007 (13.06) (OR. en), 10083/07, EDUC 100, SOC 234, STATIS 66

Závery obsahujú tieto ukazovatele:

1. účasť na predškolskom vzdelávaní,
2. študenti, ktorí predčasne opúšťajú školský systém,
3. porozumenie písanému textu, matematike a vedám,
4. miera ukončeného vyššieho stredoškolského vzdelania u mladých ľudí,
5. absolventi vysokých škôl,
6. účasť dospelých na celoživotnom vzdelávaní,
7. cezhraničná mobilita vysokoškolských študentov,
8. dosiahnuté vzdelanie obyvateľstva,
9. vzdelávanie osôb s osobitnými potrebami,
10. schopnosti pracovať s informačnými a komunikačnými technológiami,
11. investície do vzdelávania a odbornej prípravy,
12. občianske schopnosti,
13. schopnosti dospelých,
14. jazykové zručnosti,
15. schopnosti učiť sa,
16. profesionálny rozvoj učiteľov a školiteľov.

Prijaté neboli teda navrhované ukazovatele týkajúce sa riadenia škôl, škôl ako viacúčelových miestnych vzdelávacích stredísk, rozvrstvenia systémov vzdelávania a odbornej prípravy a návratu k vzdelávaniu a odbornej príprave.

Rada zároveň vyzvala Komisiu, aby využívala a naďalej pracovala na vývoji navrhnutých ukazovateľov. Súbor 16 ukazovateľov Komisia využila už pri vypracovaní výročnej správy o pokroku v plnení lisabonských cieľov v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy na základe indikátorov a benchmarkov za rok 2007 a neskôr aj za roky 2008 a 2009 (pozri časť Výročná správa).

9.6 Výročné správy

Od roku 2004 Komisia predkladá výročné správy monitorujúce pokrok v dosahovaní cieľov na základe ukazovateľov a benchmarkov:

2004:

Commission staff working paper. Progress towards the common objectives in education and training. Indicators and benchmarks. Commission of the European Communities, Brussels, 21.1.2004 SEC(2004) 73

2005:

Commission staff working paper. Progress towards the Lisbon objectives in education and training. 2005 Report. Commission of the European Communities, Brussels, 22.3.2005 SEC (2005) 419

Commission staff working paper. Progress towards the Lisbon objectives in education and training. 2005 Report. Graphs & Tables. Commission of the European Communities, Brussels, 22.3.2005 SEC (2005) 419

2006:

Commission staff working paper. Progress towards the Lisbon objectives in education and training. Report based on indicators and benchmarks. Report 2006. Commission of the European Communities, Brussels, 16.5.2006, SEC(2006) 639

Annex. Detailed analysis of Progress towards the Lisbon objectives in education and training. 2006 Report. Analysis based on indicators and benchmarks. European Commission, Education and Culture, Lifelong Learning: Education and Training policies, Analyses, statistics and indicators

2007:

Progress towards the Lisbon objectives in education and training Indicators and benchmarks 2007 Commission Staff Working Document Commission of the European Communities, Brussels, 02.10.2007, SEC (2007) 1284

2008:

Progress towards the Lisbon objectives in education and training - Indicators and benchmarks 2008 Commission Staff Working Document (July 2008) Commission of the European Communities, Brussels, SEC (2008) 2293

2009:

Progress towards the Lisbon objectives in education and training - Indicators and benchmarks 2009 Commission Staff Working Document (November 2009) Commission of the European Communities, Brussels, SEC(2009)1616

2010:

Progress towards the common European objectives in education and training – Indicators and benchmarks 2010/2011 Commission of the European Communities, Brussels, SEC(2011)526

10. Zhrnutie

Na záver si zhrnieme najdôležitejšie informácie o doterajšom vývoji kodanského procesu.

Politické míľniky

Lisabonská stratégia (lisabonský proces, lisabonská agenda) – rok 2000

- vychádza zo záverov zasadnutia Európskej rady 23.-24. marca 2000 v Lisabone, v ktorých Európska rada stanovila pre Európsku úniu cieľ stať sa do roku 2010 „najkonkurencieschopnejšou a najdynamickejšou znalostnou ekonomikou na svete schopnou udržateľného hospodárskeho rastu s väčším počtom a lepšími pracovnými miestami a väčšou sociálnou súdržnosťou“. Závery obsahovali rámcovo i ciele pre oblasť vzdelávania a odbornej prípravy. Keďže Európska únia nemá „spoločnú vzdelávaciu politiku“, novým rámcom pre spoluprácu členských krajín, ktorý má viesť ku konvergencii národných politík, sa stala tzv. otvorená metóda koordinácie.

Správa o konkrétnych budúcich cieľoch vzdelávacích systémov – rok 2001

- prijatá Európskou radou 23.-24. marca 2001 v Štokholme. Správa stanovila 3 ciele pre systémy vzdelávania a odbornej prípravy:
 1. Zlepšenie kvality a efektívnosti systémov vzdelávania a odbornej prípravy v Európskej únii
 2. Sprístupnenie celoživotného vzdelávania pre každého
 3. Otvorenie systémov vzdelávania a odbornej prípravy ostatnému svetu

Bruggská iniciatíva – rok 2001

- vzišla zo stretnutia generálnych riaditeľov ministerstiev zodpovedných za odborné vzdelávanie v októbri 2001 v belgickom meste Bruggy a týkala sa vytvorenia spoločnej predstavy o príspevení systémov OVP k dosiahnutiu lisabonských cieľov. Bruggská iniciatíva bola predchodcom kodanského procesu.

Podrobný pracovný program ďalších krokov na dosiahnutie cieľov systémov vzdelávania a odbornej prípravy v Európe (Vzdelávanie a odborná príprava 2010) – rok 2002

- prijatý Európskou radou 15. a 16. marca 2002 v Barcelone. Program vytýčil tieto 3 strategické ciele (plus 13 konkrétnych cieľov súvisiacich so strategickými cieľmi):
 1. Zlepšenie kvality a efektívnosti systémov vzdelávania a odbornej prípravy v EÚ

2. Uľahčovanie prístupu k systémom vzdelávania a odbornej prípravy pre všetkých
3. Otvorenie systémov vzdelávania a odbornej prípravy širšiemu svetu

K lisabonským cieľom bol vytýčený ďalší cieľ, aby sa systémy vzdelávania a odbornej prípravy v Európe stali svetovým meradlom kvality do roku 2010.

Prijatím podrobného pracovného programu bol ustanovený program Vzdelávanie a odborná príprava 2010.

Kodanská deklarácia – rok 2002

- prijatá na stretnutí ministrov zodpovedných za odborné vzdelávanie v členských štátoch EÚ, kandidátskych krajinách, krajinách EZVO a EHP, európskych sociálnych partnerov a Európskej komisie 29.-30. novembra 2002 v Kodani. Kodanská deklarácia o rozšírenej európskej spolupráci v odbornom vzdelávaní a príprave stanovila tieto prioritné oblasti európskej spolupráce v OVP:
 1. Európska dimenzia
 2. Transparentnosť, informácie a poradenstvo
 3. Uznávanie schopností a kvalifikácií
 4. Zabezpečenie kvality

Kodanský proces je príspevkom OVP k cieľom lisabonskej stratégie. Jeho ambíciou bolo postupné začlenenie do pracovného programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010.

Prvá spoločná priebežná správa Rady a Komisie o plnení pracovného programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010 – rok 2004

- predložená Európskej rade na zasadnutie 25.-26. marca 2004. Správy sa pripravovali v dvojročných cykloch vždy na jarné zasadnutie Európskej rady.

Maastrichtské komuniké – rok 2004

- prijaté na stretnutí 14. decembra 2004 sa v holandskom Maastrichte. Bolo revíziou Kodanskej deklarácie. Maastrichtské komuniké stanovilo po prvýkrát priority na národnej úrovni a spojilo kodanský proces pevnejšie s pracovným programom Vzdelávanie a odborná príprava 2010.

Revízia lisabonského procesu – rok 2005

- prijatá Európskou radou v marci 2005. Bola reakciou na neuspokojivé plnenie lisabonských cieľov. Zamerala na dosiahnutie vyššieho dlhodobého hospodárskeho rastu a zamestnanosti prostredníctvom menšieho množstva jasne definovaných priorít. Na podporu implementácie a lepšie uplatňovanie stratégie na národnej úrovni členské štáty vypracovali národné programy reforiem, ktoré predložili Komisii. Implementačné správy, resp. aktualizované národné programy reforiem sa každoročne vyhodnocujú.

Druhá spoločná priebežná správa Rady a Komisie o plnení pracovného programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010 – rok 2006

- predložená Európskej rade 23.-24. marca 2006. Správa zahŕňala kodanský proces a bolonský proces. Do správy prispievali po prvýkrát členské štáty vypracovaním národných správ.

Helsinské komuniké – rok 2006

- prijaté na stretnutí ministrov zodpovedných za odborné vzdelávanie z európskych krajín a európskych sociálnych partnerov 5. decembra 2006 v Helsinkách. Obsahovalo ďalšiu revíziu priorít a stratégií kodanského procesu. Helsinské komuniké o rozšírenej európskej spolupráci v odbornom vzdelávaní a príprave stanovilo tieto oblasti revidovaných priorít kodanského procesu:
 1. Politika zameraná na zlepšenie atraktívnosti a kvality OVP
 2. Tvorba a uplatňovanie spoločných nástrojov pre OVP
 3. Posilnenie vzájomného vzdelávania
 4. Prizvanie všetkých zainteresovaných strán

Helsinským komuniké vstúpil kodanský proces do implementačnej fázy.

Tretia spoločná priebežná správa Rady a Komisie o plnení pracovného programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010 – rok 2008

- predložená Európskej rade 13.-14. marca 2008. Správa zahŕňala kodanský proces aj bolonský proces. Dôraz sa kládol na implementáciu stratégií celoživotného vzdelávania, vzdelanostný trojuholník (vzdelávanie, výskum a inovácie), medzikultúrny dialóg, nadnárodnú mobilitu a všetky úrovne vzdelávania a odbornej prípravy. Do správy prispievali členské štáty vypracovaním národných správ.

Bordeauxske komuniké – rok 2008

- prijaté na stretnutí ministrov zodpovedných za odborné vzdelávanie z európskych krajín, európskych sociálnych partnerov a Európskej komisie 26. novembra 2008 v Bordeaux. Zrevidovalo priority a stratégie kodanského procesu a identifikovalo výzvy, na ktoré musí OVP reagovať v súvislosti s globalizáciou. Identifikované boli priority pre budúce aktivity v týchto štyroch oblastiach:
 - Uplatňovanie nástrojov a systémov podpory spolupráce v oblasti OVP na vnútroštátnej a európskej úrovni
 - Zvyšovanie kvality a príťažlivosti systémov odborného vzdelávania a prípravy
 - Zlepšovanie väzieb medzi OVP a trhom práce
 - Posilnenie režimov európskej spolupráce

Rámec európskej spolupráce v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy (Vzdelávanie a odborná príprava 2020 - ET 2020) – rok 2009

- nadväzuje na pracovný program Vzdelávanie a odborná príprava 2010. Prijatý bol závermi Rady z mája 2009. Je príspevkom vzdelávania k novej európskej stratégii pre zamestnanosť a rast (Európa 2020). Rámec určuje strategické ciele, princípy a pracovné metódy a špecifikuje aktualizované benchmarky, ktoré sa majú dosiahnuť do roku 2020. Kodanský a bolonský proces sú jeho súčasťou. Rámec má byť reflektovaný aj v národných programoch reforiem.

Európa 2020 - nová európska stratégia pre zamestnanosť a rast – rok 2010

- nadväzuje na lisabonskú stratégiu. Európskou radou bola prerokovaná na samite 25.-26. marca 2010 a potvrdená 17. júna 2010. Určuje priority, hlavné ciele a podporné iniciatívy na dosiahnutie cieľov, aby sa Európska únia stala do roku 2020 inteligentnou, udržateľnou a inkluzívnou ekonomikou.

Štvrtá spoločná priebežná správa Rady a Komisie o plnení pracovného programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010 – rok 2010

- predložená v roku 2010. Zameriavala sa najmä na implementáciu odporúčania o kľúčových kompetenciách z roku 2006, na plnenie národných stratégií celoživotného vzdelávania, postup reforiem v odbornom vzdelávaní a príprave a modernizáciu vysokoškolského vzdelávania. Reflektovala už aj nový strategický rámec Vzdelávanie a odborná príprava 2020 a európsku stratégiu pre zamestnanosť a rast Európa 2020. Členské štáty vypracovali podkladové národné správy.

Bruggské komuniké – rok 2010

- prijaté na „ministerskom“ stretnutí v belgickom meste Bruggy 7. decembra 2010. Revidovalo priority kodanského procesu s výhľadom do roku 2020, pričom reflektovalo nové rámce spolupráce pre nové desaťročie (Európa 2020, ET 2020). Určilo globálnu víziu pre odborné vzdelávanie a prípravu do roku 2020, identifikovalo strategické ciele na roky 2011 až 2020 a krátkodobé ciele pre roky 2011-2014. Stanovilo tiež zásady riadenia kodanského procesu. Strategické ciele na roky 2011 až 2020 boli určené v týchto oblastiach:
 1. Zlepšenie kvality a účinnosti odborného vzdelávania a prípravy a zvýšenie jeho príťažlivosti a relevantnosti
 2. Úsilie, aby sa celoživotné vzdelávanie a mobilita stali realitou
 3. Podpora tvorivosti, inovácie a podnikavosti
 4. Podpora spravodlivosti, sociálnej súdržnosti a aktívneho občianstva
 5. Prierezové ciele

Pre každú oblasť boli špecifikované aj krátkodobé ciele pre roky 2011-2014.

Najvýznamnejšie spoločné nástroje

Europass

- jednotný rámec pre transparentnosť kvalifikácií a kompetencií. Nie je zameraný konkrétne na OVP, no OVP v ňom hrá významnú úlohu. Europass tvorí 5 dokumentov:

Europass – životopis
Europass – jazykový pas
Europass – dodatok k vysvedčeniu/osvedčeniu
Europass – dodatok k diplomu
Europass – mobilita

Vývoj nástroja je legislatívne ukončený.

Európsky kvalifikačný rámec (European Qualification Framework)

- spoločný nástroj, ktorý má poskytnúť spoločný základ na opis kvalifikácií získaných v rozličných systémoch vzdelávania a odbornej prípravy v Európskej únii a tým uľahčiť prenos medzi priznanými kvalifikáciami a ich porovnanie. Nie je zameraný konkrétne na OVP, no OVP v ňom hrá významnú úlohu.

Základným prvkom EKR (EQF) je súbor **ôsmich referenčných úrovní založených na vzdelávacích výstupoch**.

Konzultačný proces sa uskutočnil v druhej polovici roka 2005. Návrh legislatívneho nástroja (odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady) bol Komisiou predložený v septembri 2006. Európskym parlamentom a Radou bolo odporúčanie prijaté 23. apríla 2008.

Vývoj nástroja je legislatívne ukončený.

Európsky systém kreditov pre OVP (European Credit System for VET)

- spoločný nástroj zameraný konkrétne na OVP. ECVET má umožniť prenos, zhromažďovanie a uznávanie výsledkov vzdelávania dosiahnutých prostredníctvom mobility v iných systémoch odborného vzdelávania a prípravy (podobne ako Európsky systém na prenos kreditov ECTS vo vysokoškolskom vzdelávaní).

Od novembra 2006 do 31. marca 2007 prebiehal konzultačný proces k tomuto nástroju. Návrh legislatívneho nástroja (odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady) bol Komisiou predložený v apríli 2008. Európskym parlamentom a Radou bolo odporúčanie prijaté 18. júna 2009.

Vývoj nástroja je legislatívne ukončený.

Spoločný rámec pre zabezpečenie kvality (Common Quality Assurance Framework), neskôr Európsky referenčný rámec zabezpečenia kvality odborného vzdelávania a prípravy (European Quality Assurance Reference Framework for Vocational Education and Training)

- spoločný nástroj zameraný konkrétne na OVP. Ustanovením Európskej siete na zabezpečenie kvality v OVP bola vytvorená platforma na výmenu skúseností a vypracovávanie konkrétnych návrhov týkajúcich sa zabezpečovania kvality. Je spojnicou k Európskemu kvalifikačnému rámcu a prepája odborné vzdelávania a prípravu s vysokoškolským vzdelávaním.

Návrh legislatívneho nástroja (odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady) bol Komisiou predložený v apríli 2008. Európskym parlamentom a Radou bolo odporúčanie prijaté 18. júna 2009.

Vývoj nástroja je legislatívne ukončený.

Meranie pokroku

Na meranie pokroku pri dosahovaní 13 konkrétnych cieľov pracovného programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010 sa v rokoch 2003-2006 používal rámec 29 ukazovateľov a 5 benchmarkov. V máji 2007 Rada schválila súbor 16 nových ukazovateľov, pričom sa zachováva 5 benchmarkov stanovených Radou v roku 2003.

Správy monitorujúce pokrok v dosahovaní cieľov na základe ukazovateľov a benchmarkov Komisia publikuje každoročne od roku 2004. Správy od roku 2007 sú vypracované už na základe 16 nových ukazovateľov.

Benchmarky:

- Priemerná miera predčasne opúšťajúcich školský systém v EÚ by nemala byť vyššia ako 10%
- Celkový počet absolventov matematických, vedných a technických odborov v EÚ by sa mal zvýšiť najmenej o 15 % a zároveň sa mala znížiť nerovnováha pohlaví v týchto odboroch
- Najmenej 85 % ľudí v EÚ vo veku 22 rokov by malo mať ukončené stredoškolské vzdelanie
- Podiel 15-ročných študentov, ktorí dosahujú slabé výsledky v porozumení písaného textu, by sa mal znížiť najmenej o 20 % v porovnaní s rokom 2000
- Priemerná účasť na celoživotnom vzdelávaní sa dospeljej populácie pracovného veku (25-64 rokov) v EÚ by mala byť najmenej 12,5 %.

V rámci nového strategického rámca Vzdelávanie a odborná príprava 2020 bol stanovený súbor 5 nových (resp. aktualizovaných) benchmarkov.

11. Glosár

Bordeauxske komuniké (anglicky the Bordeaux communiqué)

- dokument prijatý 26. novembra 2008 v Bordeaux na stretnutí ministrov zodpovedných za odborné vzdelávanie z európskych krajín, sociálnych partnerov a Európskej Komisie. Obsahoval zrevidované priority a stratégie identifikované v Kodanskej deklarácii a výzvy pre OVP súvisiace s globalizáciou.

Bruggské komuniké (anglicky the Bruges Communiqué)

- dokument prijatý 7. decembra 2010 v belgickom meste Bruggy na stretnutí ministrov zodpovedných za odborné vzdelávanie z európskych krajín, sociálnych partnerov a Európskej Komisie. Obsahoval revíziu kodanského procesu s výhľadom do roku 2020. Určil globálnu víziu pre odborné vzdelávanie a prípravu do roku 2020, strategické ciele na roky 2011 až 2020 a krátkodobé ciele pre roky 2011-2014.

Európa 2020 (anglicky Europe 2020) – nová európska stratégia pre zamestnanosť a rast

- stratégia pre rast Európskej únie v ekonomickej a sociálnej oblasti do roku 2020. Je pokračovateľom lisabonskej stratégie. Prerokovaná bola na samite Európskej rady 25.-26. marca 2010 a potvrdená na samite 17. júna 2010. Cieľom je, aby sa Európska únia stala do roku 2020 inteligentnou, udržateľnou a inkluzívnou ekonomikou.

Európska komisia (anglicky European Commission), skrátene Komisia (anglicky Commission)

Európska komisia predstavuje a presadzuje záujmy Európy ako celku. Je nezávislá od národných vlád.

Vypracúva návrhy na nové európske právne predpisy, ktoré predkladá Európskemu parlamentu a Rade. Riadi dennú operatívu pri realizovaní politik Únie a vydávanie finančných prostriedkov EÚ. Komisia tiež kontroluje dodržiavanie európskych zmlúv a právnych predpisov. Môže konať proti tým, ktorí porušujú pravidlá a v prípade potreby ich postúpiť Súdnemu dvoru.

Komisia pozostáva z 27 žien a mužov, pričom každú krajinu EÚ zastupuje jeden člen. Pomáha im okolo 24 000 štátnych zamestnancov, z ktorých väčšina pracuje v Bruseli.

Predseda Komisie určia vlády Európskej únie a schváli ho Európsky parlament. Ďalších komisárov nominujú ich národné vlády po konzultovaní s nastávajúcim predsedom a Parlament ich musí schváliť. Nezastupujú vládu svojich krajín. Každý z nich je zodpovedný za určitú oblasť politiky EÚ.

Predseda a členovia Komisie sú menovaní na obdobie piatich rokov, ktoré sa zhoduje s obdobím, na ktoré je zvolený Európsky parlament.

Zdroj: http://europa.eu/abc/panorama/howorganised/index_sk.htm#commission

Európska rada (anglicky European Council)

Európska rada nie je inštitúciou EÚ. Európskou radou sa označujú stretnutia prezidentov a/alebo predsedov vlád členských štátov EÚ a predsedu Európskej komisie. Na samitoch sa stanovuje celková politika Európskej únie. Stretnutia sa uskutočňujú niekoľkokrát ročne. Predseda Európskej rady sa volí na obdobie 2,5 a pol roka.

Zdroj: http://europa.eu/abc/panorama/howorganised/index_sk.htm#europeanCouncil

Európsky parlament (anglicky European Parliament)

Európsky parlament volia Európania každých päť rokov a jeho poslaním je reprezentovať záujmy svojich voličov. Hlavnou úlohou Parlamentu je schvaľovať európske právne predpisy. Na zodpovednosti sa podieľa spolu s Radou Európskej únie a nové právne predpisy navrhuje Európska komisia. Parlament a Rada sú tiež spoločne zodpovedné za schvaľovanie ročného rozpočtu EÚ vo výške 130 miliárd eur.

Zdroj: http://europa.eu/abc/panorama/howorganised/index_sk.htm#parliament

Generálni riaditelia pre odborné vzdelávanie a prípravu (anglicky Directors General for vocational training (DGV) meeting)

- spravidla dvakrát ročne sa uskutočňujú stretnutia generálnych riaditeľov ministerstiev zodpovedných za odborné vzdelávanie a prípravu na prediskutovanie kľúčových otázok v oblasti OVP.

Helsinské komuniké (anglicky the Helsinki Communiqué)

- dokument prijatý na stretnutí ministrov zodpovedných za odborné vzdelávanie z 33 európskych krajín a európskych sociálnych partnerov 5. decembra 2006 v Helsinkách. Bol revíziou Kodanskej deklarácie. V komuniké sú zhrnuté výzvy stojace pred odborným vzdelávaním a prípravou a sú v ňom revidované priority a stratégie kodanského procesu, ktoré sú zamerané na zlepšenie celkovej výkonnosti, kvality a príťažlivosti OVP v Európe.

Kodanská deklarácia (anglicky Copenhagen declaration)

- dokument prijatý na stretnutí 29.-30. novembra 2002 v Kodani, na ktorom sa ministri zodpovední za odborné vzdelávanie v členských štátoch EÚ, kandidátskych krajinách, krajinách Európskej zóny voľného obchodu (EZVO) a Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP), európski sociálni partneri a Európska komisia dohodli na prioritách a stratégiách pre zlepšenie výkonnosti, kvality a príťažlivosti OVP.

Kodanský proces (anglicky Copenhagen process)

- stratégia na zlepšenie výkonnosti, kvality a príťažlivosti odborného vzdelávania a prípravy. Je príspevkom odborného vzdelávania a prípravy (OVP) k výzvam identifikovaným v lisabonskej stratégii.

Lisabonská stratégia (anglicky Lisbon strategy)

- program radikálnej obnovy Európskej únie v ekonomickej a sociálnej oblasti. Bola prijatá lídrami 15 štátov EÚ na zasadnutí Európskej rady v Lisabone v marci 2000.

Maastrichtské komuniké (anglicky Maastricht communiqué)

- dokument prijatý 14. decembra 2004 sa v holandskom Maastrichte na stretnutí ministrov zodpovedných za odborné vzdelávanie a prípravu z 32 európskych krajín v EÚ, ktorí sa dohodli na posilnení európskej spolupráce v oblasti OVP v jeho ďalšej fáze. Dokument bol revíziou Kodanskej deklarácie.

Otvorená metóda koordinácie (anglicky open method of coordination)

- poskytuje nový rámec spolupráce pre členské štáty, ktorý má viesť ku konvergencii národných politík a dosahovaniu spoločne vytýčených cieľov, pričom sa rešpektuje rozpis kompetencií ustanovených v zmluvách. Metóda je založená na spoločnej identifikácii a definovaní cieľov, definovaní ukazovateľov a benchmarkov na meranie pokroku pri dosahovaní cieľov, na využití nástrojov na porovnávanie, napr. diseminácia "dobrej praxe" alebo pilotné projekty. Otvorená metóda koordinácie zahŕňa aj periodické monitorovanie, hodnotenie a vzájomné porovnávanie (peer review).

Poradný výbor pre odborné vzdelávanie a prípravu: (anglicky Advisory Committee on Vocational Training)

- bol zriadený, aby pomáhal Komisii pri implementácii politiky Spoločenstva v oblasti odborného vzdelávania. Každý členský štát je vo výbore zastúpený tromi členmi, ktorí zastupujú záujmy národných vlád, odborov a zamestnávateľov.

Rada Európskej únie (anglicky Council of the European Union), skrátene Rada (anglicky Council)

Rada Európskej únie (Rada) je hlavným rozhodovacím orgánom EÚ. Pôvodne bola známa ako Rada ministrov. Zdieľa s Parlamentom zodpovednosť za prijímanie zákonov a prijímanie politických rozhodnutí.

Rada pozostáva z ministrov národných vlád všetkých krajín EÚ. Na stretnutiach sa zúčastňujú tí ministri, ktorí sú zodpovední za témy, ktoré sú predmetom diskusie. Ide napríklad o ministrov zahraničných vecí, ministrov hospodárstva a financií, ministrov poľnohospodárstva atď.

Zdroj: http://europa.eu/abc/panorama/howorganised/index_sk.htm#council

Vzdelávanie a odborná príprava 2010 (anglicky Education and Training 2010)

- názov strategického a koherentného rámca Spoločenstva pre oblasť vzdelávania a odbornej prípravy ustanovený Podrobným pracovným programom ďalších krokov na dosiahnutie cieľov systémov vzdelávania a odbornej prípravy v Európe

(anglicky Detailed work programme on the follow-up of the objectives of Education and training systems in Europe), ktorý prijali Rada EÚ a Európska komisia a následne Európska rada v Štokholme v roku 2002.

Vzdelávanie a odborná príprava 2020 (anglicky Education and Training 2020) – ET 2020

- názov aktualizovaného strategického rámca európskej spolupráce v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy (anglicky An updated strategic framework for European cooperation in education and training) do roku 2020. Je pokračovateľom pracovného programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010.